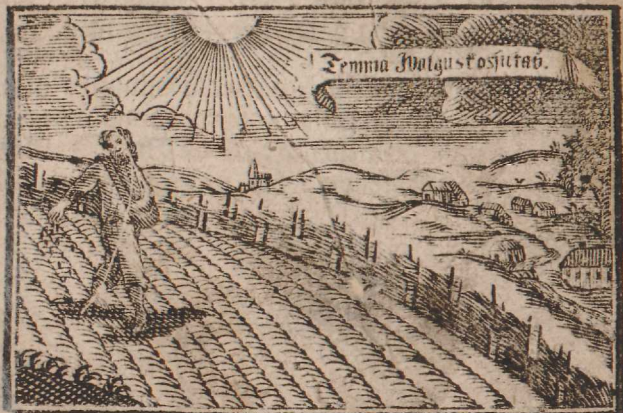

Keif
Ewangeliummid
ning
Epistolid

keige se Aasta läbbi,
ning ka

1. Meie Jesanda Jesusse Kristus-
se Kannataminne, Surm, Illestous-
minne ning Taewaminne.

2. Jerusalemma Liina Urva-
rikminne.

Monningatte Sannade Selletus.

Zalleluja, se on: kiitke Jummalat.

Kiitieleison, se on: Jesand, heida armio.

Jesus on A ning O, se on: Jesus on algminne ja Ots.

Jesse on kuninga Daeweti isä nimmi, sepärrast Jesse juur tähhendab Daeweti suagu wõõsa, kust Kristus lihha polest piddi sündima.

Jehowa on teigeüllem Jummalä nimmi, mis Joannes omma Ilmutamisese ramatus 1 peat: 4 salm. nenda ärraselletab: Kes on, kes olli, ja kes tulleb; se on: kes praego on, iggawessesest olnud, ja sesamma iggaweste jääb. Ebr. 1, 11. 12.

Jesus aita!

Epistel esimesel Kristusse Tullemise Pühhal. Rom. 13, 11-14. salmist jadi.

Seda tehkem sepärrast, et meil teada on se aeg, et se tund on, et meie io olles me üllesärratud unnest (sest nüüd on meie õnnistus lähhem kui siis, kui meie usklikuks saime. S on möda läinud, agga pääw on liggi tulnud,) sepärrast heitkem ennesest ärra pimmedusse teud, ja ehhitagem ennast walgusse sõwariistadega. Ellagem ausaste kui päwa aial, ei mitte prassimis es egga liajomisses, ei mitte obbiello ärrateotamisses, egga kimalusses, ei mitte ridus egga kaddedusses, waid ehhitage ennast Issanda Jesusse Kristussega, ja ärge kandke omma lihha eest hoolt nenda, et himmud sest tousewad.

Evangelium esimesel Kristusse Tullemise Pühhal. Matt. 21, 1-9. salmist jadi.

Ja kui nemmad Jerusalemma liggi said, ja Petwage pole õlli mäe jure tullid; siis läkkitas Jesus kaks Jüngerit, ja ütles nende wasto: minge sinna allewisse mis teie kohhal on, ja

seddamaid leiata teie ühhe kinnisey tud emma eesli ja ühhe sällö temma jures, peastke neid lahti ja toge minno jure. Ja kui teie kegi middagi ütleb, siis üttele: Issandal on neid tarwis, siis läkkitab temma neid seddamaid. Agga se on keik sun dinud, et piddi tõeks sama, mis ööldud on Proh wetti läbbi, kes ütleb: üttele Sioni Tüttele: wata, sinno Kuningas tulleb sulle tassane, ja istub emma eesli selgas, ja sällö selgas mis on Koorma-landja emma eesli poeg. Siis läksid need Züngrid ärra, ja teggid, nenda kui Jesus neid olli kääknud, ja töid se emma eesli ja se sällö, ja pannid ommad rided nende peäle, ja panid tedda nende selga istma. Agga surem hulk lautasid ommad rided tee peäle, agga teised rai usid olse puist, ja heitsid tee peäle. Agga se rah was, mis eel ja tagga kääs, küssendas ja ütles: Hosianna Taweti Poiale! kidetud olgo, kes tul leb Issanda nimmel, Hosianna kõrges!

Epistel teisel Kristusse Tullemisse Pühhal

Rom. 15, 4-13. salmist sadik.

See mis ial enne on kirjotud, se on meie õppe tusseks emmekirjotud, et meil kannatusse ja kirja rõmestamise läbbi peab lotus ollema. Agga se kannatusse ja rõmestamise Jummal and ko teie, et teie üht meelt peate issekestis Jesusse Kristusse järrele, et teie ühhe mele ja ühhe süga auustate Jummalat ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa. Sepärrast wotte teine teist was to, nenda kui ka Kristus meid on wastowotnud Jummalala auuks. Agga ma ütlen, et Jesus Kristus on ümberleikamise teenriks sanud Jum mala

mala tõe parrast, et ta piddi wannematte tootused finnitama. Ja et ka pagganad hallastuse parrast piddid Jummalat auustama, nenda kui kirjotud on: separrast tahhan minna sind kita pagganatte seas, ja sinno nimmele mangides laulda. Ja ta ütleb temma: olge rõõmsad, pagganad, temma rahwaga. Ja ta: Kiitke Jesuust, keik pagganad, ja kiitke tedda, keik rahwas! Ja ta ütleb Jesaia: Se peab ollema Jesse junn, ja kes touseb wallitsema pagganatte ülle, selle peäle peawad pagganad lootma. Agga se lotusse Jummal täitko teid keige rõõmu ja rahhoga usso sees, et teil woiks rohkeste lotust olla pühha Waimo wäes.

Evangelium teisel Kristusse Tullemisse Pühhal. Luk. 21, 25-36. salmist sadik.

Sa pawas, kuus ja tähtede sees peawad immetähhed ollema, ja Ma peäl peab rahwal ahastus ollema ilmanouta, et merri ja wee woud kühhisewad. Ja innimesed lähhawad rammotumaks kartusse ja nende asjade ootmisse parrast, mis ma ilma peäle peawad tullema; sest taewa wäed peawad kühikutadama. Ja siis näwad nemmad innimesse Poega tullewad pilwes suce wäe ja auga. Agga kui se keik hakkab sündima, siis waatke ülles, ja tõstke ommad Pead ülles, separrast et teie ärralunnastamine liggi tulleb. Ja temma ütles neile ühhe tähhendamisse sanna: wadage wigi puud ja keik puud, kui nemmad jo pakkatawad, ja teie sedda näte, siis tunnete teie isstienne test, et sui jo liggi on. Nenda ka teie, kui teie näte sedda sündiwad, siis tundke, et Jum-

mala ruf liggi on. Tdest minna ütlen teile, et fesinnatse põlwe rahwas ei lõppe mitte ärra, funni se teik saab sündinud. Tacwas ja Ma lähhäwad hukka; aaga minno sannad ei lähhä mitte hukka. Agga hoidke ennast, et teie süddamed ei sa koor maud liasõmisse, ei liajomisse, egga peatois dus'e murrettega, ja et sesamma pääw' äkkitselt teie peäle ei tulle. Sest kui liinopacl tulleb temma teikide peäle, kes teige se Ma peäl asset on, Sepärrast walwage ja palluge iggal aial, et teid wäärt arwatasse ärrapõggeneda teige se eest, mis peab sandima, ja seista innimesse Poia ees.

Epistel kolmandamal Kristusse Tullemisse Pühhal. 1 Kor. 4, 1-5. salmist sadik.

Menda arwago meid iggaüks kui Kristusse sul-
lasid, ja maiapiddajaid Jummalalla sallaja-as-
jade ülle. Agga peäle sedda, siis kusiutakse maiap-
piddajatte käest, et iggaüks peab tru ollema. Agga
minna ei panne sedda miiski, et teitest minno peäle
kohhut moistetasse, ehk innimesse kohuto päwast,
agga ei minnage mois a ennese peäle kohhut, sest
minna ei tea ennese peäle ühtegi süüd: agga se
pärrast ep olle ma mitte õigeks arwatud: Agga
Jesand on se, kes mo peäle kohhut moistab. Se
pärrast ärge moistke ühtegi kohhut enne aega, fun-
ni Jesand tulleb, kes ka pimmedusse sallajad asjad
põwa ette tõstab, ja süddamette nouud arwalik-
kuis teed, ja siis saab iggaüks Jummalalt litust.

Ewangelium kolmandamal Kristusse Tulles-
misse Pühhal. Matt. 11, 2-10. salmist sadik.

Agga Joannes kui temma wangitornis kulis
Kris-

Kristusse teud, siis läkkitas temma kaks ommast
 Züngrittest, ja ütles temmale: kaks olled sinna se,
 kes peab tulles, woi peame meie teist ootma?
 Ja Jesus wastas ja ütles neile: Minge ja kulus-
 tage Joannessele, mis teie kulete ja näte. Pime-
 medad näwad jälle, ja jallotumad käiwad, pidda-
 litöbbised tehakse puhtaks, ja kurdid kuulwad,
 furnud ärratakse ülles, ja waestete kulutakse ar-
 mo, õppetus, ja õnnis on, kes ial ennast minnust
 ei pahhanda. Agga kui need ärraläksid, hakkas
 Jesus rahwale räkima Joannessest: mis teie ol-
 lete wäljaläinud kõrbe waatma? pillirogo, mis
 tulest kõikutakse? ehk mis teie ollete wäljaläinud
 waatma? ühhe innimesse pehne riettega ehhitud?
 wata, kes pehmed rided kandwad, need on kün-
 ningarte koddade sees: ehk mis teie ollete wälja-
 läinud waatma? üht Prohweti? tõest minna üt-
 len teile, kes wael üllem on kui Prohwet; sest se on
 sesamma, kennest kirjutud on: wata, minna läk-
 kitan omma Zingli sinno palle eel, kes sinno teed
 sinno ees peab walmistama.

Epistel neljandamal Kristusse Tullemisse
 Pühhal. Wilip. 4, 4-7. salmist sadik.

Silge ilka rõõmsad Jesandas. Ta ütlen
 minna: olge rõõmsad. Teie järrele ands
 minne sago tutwaks keikile innimestele: Jesand
 on liggi. Arge murretsege ühtegi, waid laske
 keikis ommad pallumissed palwe ja õhkamisse
 läbbi tännoga Zummalale teada sada. Siis
 Zummala rahho, mis üllem on kui keik moistus,
 hoiab teie süddamed ja teie meled Kristusse Je-
 susse sees.

Ewangelium neljandamal Kristusse Tulle-
missse Pühhal. Joh. 1, 19-28. salmist sadik.

Ja se on Joannesse tunnistus, kui Juda-rah-
was lakkitajid Jerusalemmast Preestrid ja
Lewitid, et nemmad temmalt piddid küssima, kes
sa olled? ja ta tunnistas, ja ei salgand mitte, ja
tunnistas: minna ep olle mitte se Kristus. Ja
nemmad küssisid temmalt: Mis siis? olled sinna
Elias? Temma ütles: polle mitte. Olled sinna
se Prohwet? ja temma kostis: ei mitte. Eüs
ütlesid nemmad temma wasto: kes sa siis olled?
et meie wastust woime wia neile, kes meid on lakk-
kitanud mis sa ütled issiennesest? Temma ütles:
Ma ollen ühhe händia heäl kõrbes: Tehke tassas-
seks 30 sanda teed, nenda kui Prohwet Jesaia
on ütelnud. Ja need, kes ollid lakkitud, ollid
Wari'eride seast, ja nemmad küssisid temmalt ja
ütlesid temma wasto: Miks sinna siis ristid, kui
sa ep olle se Kristus, egga Elias, egga se Prohwet?
Joannes kostis neile ja ütles: Minna ristiin wees-
ga, agga se seisab kess teie seas, kedda teie mitte ei
tunne. Se on sesamma, kes pärrast mind tulleb,
kes enne mind on olnud, kelle wäärt minna ep
olle, et ma temma kinga paela lahti peästan. Se
sündis Petabaras teisel poolel Jordani, kus Jo-
annes ristis.

Epistel esimesel Joulo Pühhal.

Tit. 2, 11-14. salmist sadik.

Sest Jummalä arm, mis õnnistust sadab, on
ilmunud keifile innimestele, ja jubhatab
meid, et meie peame ärrasalgama jummalakart-
matta ello ja iimalikrud himmud, ja peame
moist

moistlikkult ja viete, ja Jummalakartlikkult ellama sessinnatses ma ilmas, ja võtma seeda õnnist lotust, ja se sure Jummal ja meie õnnistegaia JEsusse Kristusse au ilmutisi, kes isse-ennast meie eest on annud, et ta meid piddi ärvalunnastama keigest üllekõhtust, ja puhastama ennejele issi-rahvaks, mis ussin on hea tõle.

Evangelium esimesel Joulo Pühhal.

Lut. 2, 1-14. salmist sadik.

Ugga se sündis neil päivil, et sanna Keisrist Augustussest wäljalaks, et keik ma ilm piddi ülleskirjotud sama. (Sesunnane ülleskirjotamine sündis enne, kui Kirenius sivia ma üle wälitseja olli) ja keik laksid ennast lastma ülleskirjotada, iggauls omma linna. Suis laks ka Josef Kalilea maalt Naatsaret'i linnast ülles Juda malle Tarweti linna, mis hütaksse Petlemmaks, (separast et ta olli Tarweti suggust ja pärrismaalt) et ta ennast piddi lastma ülleskirjotada Maria omma kihlatud naesega, kes olli kaima peal. Ugga se sündis, kui nemmad seäl ollid, sai se aeg täide, et ta piddi mahhasama, ja temma tõi omma esimesesse poia ilmale, ja mähkis tedda, ja panit tedda mahha sõime, sest neil ep olnud muud asset maias. Ja seäl sammus wäljal ollid karjatsed õidses, ja hoidsid õse omma karja. Ja wata, JEsanda Ingel seisis nende jures, ja JEsanda au paistis nende ümber, ja nemmad kartsid üpris wägga. Ja se Ingel ütles neile: ärge karike, sest wata, ma kulumtan teile sunet rõmbo, mis keige rahwale peab sama, sest teile on tänna Tarweti linnas sündinud se Õnnisteggia, kes on Kristus

se Jesand. Ja se olgo teile täbbeks : teie leiäte se lapse mähhitud ja sõimes maggamast. Ja äk-
kittselt olli se Ingliga taewa, s'wa-wäe hull, need
kittsid Jummalat ja ütlesid : Mu olgo Jummalale
kõrges, ja Ma peäl rahho, inimestest hea meel!

Epistel teisel Joulo Pühhal.

Tit. 2, 4-8. salmist sadik.

Agga kui Jummalat meie Onnisteggia heldus
ja armastus inimeste wasto ilmus, siis on
temma meid õnsaks teinud, ei mitte õigusse tegu-
gudest, mis meie ollime teinud, waid omma hal-
lastusse pärrast, uesündimisse pessemisse ja püh-
ha Waimo uendamisse läbbi, kedda temma on
wähawallanud meie peäle rohkestes Jesusse Kris-
tusse meie Onnisteggia läbbi, et meie temma ar-
mo läbbi õigeks tehtud, iggawesse ello pärraks
piddime sama lotusse järrele ; se on ustaw sanua.

Ewangelium teisel Joulo Pühhal.

Luk. 2, 14-20. salmist sadik.

Ja se sündis, kui need Ingliid neist said ärraläi-
nud taewa, siis ütlesid need inimessesed kes
kariatsed teine teise wasto : Et läkki nüüd Pet-
lemma, ja wadagem sedda asja, mis on sündinud,
mis Jesand meile on teada annud. Ja nemmad
tullid ruttuste ja leidsid Maria ja Joseppi, ja sed-
da lapsokest sõimes maggamast. Agga kui nem-
mad sedda said näinud, lautasid nemmad sedda
asja laiale, mis neile fest lapsokesest oll. räkitud ;
ja keik, kes sedda kuulsid, pännid sedda immet
mis neist kariastest neile olli räkitud. Agga Ma-
ria piddas keik need sannad meles, ja mõtles
nende

nende peäle ommas süddames. Ja need karjatsed läksid taggasi, auustasid ja kiitsid Jummalat keige se eest, mis nemmad ollid kuulnud ja näinud, nenda kui neile olli böldud.

Epistel kolmandamal Joulo Pühhal.

Jesaja. 7, 14=15. salmist sadik.

Wata! üks neitsit saab kätima peäle, ja toob poia ilmale, ja peab temmale pannema se nimme **JUMMAL**; woid ja met peab ta söma, kuni ta moistab kurja põlgada ja head wallitseda.

Evangelium kolmandamal Joulo Pühhal.

Joan. 1, 1=14. salmist sadik.

Algmisses olli se Sanna, ja se Sanna olli Jummalala jures, ja se Sanna olli Jummal. Sesamma olli algmisses Jummalala jures. Keik asjad on temma läbbi tehtud, ja ilma temmata ep olle ühtegi tehtud, mis tehtud on. Temma sees olli ello, ja se ello olli inimeste walgus, ja se walgus paistis pimmeduses, ja pimmedus ei wotnud sedda wasto. (Üks inimenne Joannes nimmi, sai Jummalast läkkitud, sefirmane tuli tunnistusfeks, et temma sest walgusest piddi tunnistama, et keik temma läbbi piddid uskma. Temma ep olnud mitte se walgus, waid et temma piddi tunnistama sest walgusest.) Se olli se tõefine walgus, kes walgustab keik inimessed, kui ta ma-ilma sisse tuli. Temma olli ma-ilmas, ja ma-ilm on temma läbbi tehtud, ja ma-ilm ei tunnud tedda mitte. Temma tuli omma sisse, ja need ommaksed ei wotnud tedda mitte wasto; agga

agga ni mitto, fui tedda wastowotfid, neile andis temma melewalda Jummalala lapsiks sada, kes temma nimme sisse uskwad, kes ep olle werrest, ei lihha tabtraissest, egga mehhe tabtmisfest, waid Jummalast sündinud. Ja se Sanna sai lihha's, ja wottis kui ühhes maias meie seas ellada (ja meie nägime temma au, kui Issast aino sündinud Poia au) täis armo ja töt.

Epistel Pühapäwal pärrast Joulo Pühha.
Kalat. 4, 1-7. salmist sadik.

Agga minna ütlen: senni kui se pärria wäeti laps on, siis ep olle temma ja sullase wahhel ühtegi wahhet, ehk ta kül keige pärrandusse issand on, waid temma on järrelekulajatte ja üllewaatjatte al seks aiaks, mis issast on seätud: nenda ka meie, kui meie wäetimad lapsed ollime, siis ollime meie kui sullased essimeste maailma seadmiste al. Agga kui aeg täis sai, läkkitas Jummal omma Poega, et ta piddi naefest sündima, ja kāsso alla sama, et temma neid, kes kāsso al ollid, piddi ärrealumnastama, et meie piddime laste õigust sama. Agga et teie nüüd lapsed ollete, on Jummal omma Poia Waimo teie süddamesse läkkitanud, se küssendab! Abba Issa! sepärrast ep olle sinna ennam sullane, waid laps; agga kui sa olled laps, siis sa olled ka Jummalala pärria Kristusse läbbi.

Ewangelium Pühapäwal pärrast Joulo Pühha. Luk. 2, 33-40. salmist sadik.

Ja Josef ja temma (Kristusse) emma pannid Jimeks, mis temmast rägiti. Ja Simeon on

õnnistas neid, ja ütles Maria temma emma was-
to; wata! sestinnane seisab seal langmisses ja
üllestousmisses mitmele Israelis, ja märgiks,
kelle wasto rägitalse; Cagga sinnoige omma hinge
lääbi peab mõõk tungima et mõõlemissed nutmest
süddamest peawad arwalikkuks sama. Ja seal
olli Anna üks naeste rahwas, kes Prohwet, Wa-
nueli tüttar, Asseri suggu-arrust, se olli wõgga el-
latand, ja olli omma mehhega seitse aastat elanud
pärast omma neitsi põlwe, ja temma olli liggi
nelli aastat peäle kabbekakümmele leff; se ei tul-
nud ial ärra pühast koias, teuis Jummalat paasi-
misse ja palwettega õõd ja päwad. Ja sestinnane
tulli fenna sellammal tunnil, ja tunnistas Jhsan-
da au ülles, ja räkis temmast keikile, kes ärralun-
nastamist Jerusalemmas ootfid. Ja kui nemmad
keik said lõppetanud, mis Jhsanda kässo õppe-
tusse järrele pididi sündima, läksid nemmad tag-
gasi Kalilea-male omma Naatsaretti liina. Agga
se lapsõke käswis, ja sai kangeks waimus, täis
tarfust, ja Jummalta arm olli temma peäl.

Epistel Neäri Päwal. Kalat. 3,

23-29. salmist sadik.

Agga enne, kui usk tulli, hoiti meid kässo al,
ja meie ollime kinnipandud usso peäle, mis
pididi ilmutadama. Nenda on käs meie juhha-
taja olnud Kristusse jure, et meie usso läbbi pid-
dime õigeks sama. Agga et usk on tulnud, ep olle
meie mitte ennam juhhataja al; sest teie ollete keik
Jummalta lapsed usso läbbi Kristusse Jhesusse sees,
sest mitto teid Kristusse sisse on ristitud; teie
ollete ka enmast Kristussega ehkanud. Ep
olle

olle Juda-meest egga Krefa meest, ep olle sullast egga wabbat, ep olle meest, egga naest, sest teie keif ollete üks Kristusse Jესusse sees; agga kui teie Kristusse pärralt ollete, siis ollete teie ka Abraami suggu, ja pärriad tootusse järrele.

Ewangelium Neäri Páwal.

Luk. 2, 21. salmis.

Ja kui kabhetsa páwa táis said, et sedda last piddi ümberleikatama, siis pandi temmale nimmi JESUS, mis sest Juglist olli pandud, ennego temma emma ihhuse sai.

Epistel pärrast Neäri Páwa.

Rom. 6, 3. ja 4. salmis.

Eht eks teie ei tea? et mitto meid Kristusse Jესusse sisse on ristitud, et meie temnia surma sisse olleme ristitud? siis olleme meie temmaga mahhamaetud ristmisse lábbi surma sisse, ja otsego Kristus on illesárratud surmüst Jssa au lábbi, et meie ka nenda peame udes ellus káima.

Ewangelium pärrast Neäri Páwa.

Matt. 3, 13. salmist otsani.

Siis tuli Jესus Kalilea-maalt Jordani jöele Joannesse jure, et tedda piddi temmost ristitama. Agga Joannes keias tedda wägga, ja ütles: Mul on tarwis, et mind sinnust peaks ristitama, ja sinna tulled minno jure. Agga Jესus wastas ja ütles temma wasto: Olgo nüüd nenda, sest nenda on meie kóhhus keif õigust táieste tehha; siis láttis temma tedda. Ja kui Jესus sai ristitud, tuli temma seddamaid weest wälja, ja

wata! taewad tenti temmale lahti; ja Joannes
näaai Jummalala Waimo kui tuikeesse ennast meh-
ha lastwad ja temma peäle tullewad. Ja wata!
heäl ütles taewast: Sesinnane on minno armas
Doeg, kellest mul hea meel on.

Epistel Kolme Kuninga Päwal.

Jesaja 60, 1-6. salmist sadik.

Souse ülles, sago sa walgustud, sest sinno wal-
gus tulleb, ja Jehowa au touseb so üle. Sest
wata pimmedus kattab maad, ja pilkane pimme
rahwast; agga sinno üle touseb Jehowa ja tem-
ma au näike sinno peäl. Ja pagganad peawad
so walgusse järrel kaima, ja kuningad se pais-
tusse järrel, mis sulle touseb. Tõsta ommad sil-
mad ümberkaudo ülles, ja wata, need keif koggu-
takse, ja tullewad sinno jure. So poiad tullewad
Kaugelt, ja so tütreid kaswatakse nende kõrwas.
Siis laad sa näha ja kui idggi nende wasto joos-
ta, ja so südda wärriseb ja saab üpris wägga rõõm-
saks, kui se hulk merre äres so pole pörab, ja pag-
ganatte wäggi so jure tulleb; Kamelide hulk kat-
tab sind, Midjani ja Ewa nobbedad Kamelid,
need keif tullewad Seba maalt: nemmad kand-
wad kulda, ja wirokit, ja kututawad rõõmsaste
Jehowa kitusfed.

Evangelium Kolme Kuninga Päwal.

Matt. 2, 1-12. salmist sadik.

Wägga kui Jesus olli sündinud Petlemmas Ju-
da maal kuninga Herodesse aial, wata, siis
tullid targad hommiko poolt Jerusalemma, ja üt-
lesid: kus on se sündinud Juda-rahwa kuningas?

sest meie olleme temma tähhe näituud hommiko-
maal, ja olleme tulnud tedda kummardama. Ug-
ga kui kuningas Herodes sedda kulis, ehmatas
temma wägga ärra ja kelt Jerusalemma lin tem-
maga. Ja temma koggus kofko keit üllemad
preestrid ja Kirjatundjad rahwa seast, ja kulas
neilt, kus se Kristus piddi sündima. Ugga nem-
mad ütlesid temmale: Petlemmas Juda-
maal, sest nenda on se Prohwetid läbbi kirjotud: Ja sin-
na Petlem Juda-maal sinna ep olle milgi kombel
se wäbhem Juda Würstide seas, sest sinnust peab
wähja tulles se Wallitseja, kes minno Israeli
rahwast peab kui karjane hoidma. Siis kutsus
Herodes need Targad sallaja, ja kulas neilt öiete
sedda aega, mil se täht olli paisnuud. Ja temma
läkkitas neid Petlemma ja ütles: minge, ja kulage
öiete hästi se lapsokesse järrele, ja kui teie tedda
leiate, siis kulutage mulle, et ka minna tulles ted-
da kummardama. Ugga kui nemmad said kun-
ningast kuulnud, läksid nemmad ärra, ja wata, se
täht, mis nemmad hommiko-
maal ollid näinud,
käis nende eel, kunni temma tulli, ja seis-
sis kohhe seal ülleweel, kus se lapsokenne olli.
Ugga kui nemmad sedda tähte näggid, said nemmad üpris
wägga rõõmsaks. Ja kui nemmad tullid senna
kotta, leidsid nemmad se lapsokesse Maria temma
emmaga, ja heitsid endid mahha, ja kummardasid
tedda, ja wõtsid omma warrandust lahti, ja wi-
sid temmale andid, kulda, ja wiroki ja mirri. Ja et
Summal neid käsknuud unnes, et nemmad mitte ei
piddand Herodesse jure taggasi minnema, läksid
nemmad teist teed taggasi omma male.

Epistel esimesel Pühapäeval pärast
kolme Kuninga Pühha. Rom. 12,
1 = 6. salmist saidi.

Sepärast maenitjen minna teid, wennad,
Zummala sure süddamel'ko hallastusse läb-
bi, et teie annate ommad ihhud ellawaks, püh-
haks ja Zummala melepärralisseks ohwriks, se ol-
go teie moistlik Zummala tenistus. Ja ärge wotke
mitte sesinnatse ma ilma sarnatsed olla: waid
muutke ennast omma meie uendamisse läbbi et
teie wotkite katsuda, mis Zummala hea ja mees-
pärralinne ja täis tahtminne on. Sest ma ütlen
se armo läbbi, mis mul on antud, iggaühhele, kes
teie seast on, et temma ei arwa ennast targemaks,
kui sünnib arwada, waid et iggaüks enne est ar-
waks nenda, kui kohhus on arwata sedda möda,
kui Zummal iggaühhele usko mödo on jagganud.
Sest otsego meil ühhe ihho sees paljo liikmid on;
agga keifil liikmettel ep olle ühesuggust rõõd: nen-
da on meid paljo üks ihho Kristusse sees: agga
iggaüks ernese kohhal olleme meie teine teise liik-
med. Agga meil on armo anded, mis sedda armo
möda, mis meile on antud, monnesuggused on.

Evangelium esimesel Pühapäeval pä-
rast kolme Kuninga Pühha. Luk. 2,
41 = 52. salmist saidi.

Ja temma wannemad täisid igga aasta Jeru-
salemmas Pasa-pühhiks. Ja kui temma
kohheteistkümnne aastaseks sai, ja nemmad ülles-
läksid Jerusalemma, selle Pasa-pühha korabe pä-
rast, ja need päwad täis said, et nemmad jälle
koio pole läksid, siis jäi se poeglaps Jesus Jeru-

salemma, ja Josef ja temma (Kristusse) emma ei teädnud sedda mitte. Agga kui nemmad mõtlesid tedda te-käiate seltsis ollewad, tullid nemmad ühhe päwa teed, ja otsisid tedda suggulaste ja tutwade jures, ja kui nemmad tedda ei leidnud, läksid nemmad taggasi Jerusalemma ja otsisid tedda, ja se sündis kolme päwa pärrast, et nemmad tedda leidsid pühhas loias istmast, kes õppetajatte seas, ja neid kuulmast ja neist küsimast. Agga keik, kes tedda kuulsid, ehmatasid ärra temma moistusse ja kostmiste pärrast. Ja kui nemmad tedda nägid, ehmatasid nemmad wägga ärra ja temma emma ütles temma wasto: Poeg, miks sa meile nenda olled teinud? wata, sinno issa ja minna olleme sind viete waewaga otsinud. Ja temma ütles nende wasto: mis se on, et teie mind ollete otsinud? eks teie ei teädnud, et ma ses pean ollema, mis mo Issa pärralt on? ja nemmad ei mõistnud sedda sanna, mis ta neile rakis. Ja temma läks nendega alla, ja tulli Naatsaretti, ja kulis nende sanna. Ja temma emma piddas keik needsinatsed sannad ommas süddames. Ja Jesus kaswis tarkusses, ja pitkusses, ja armus Jummal ja innimeste jures.

Epistel teisel Pühhapäwal pärrast kolme
Runninga Pühha. Rom. 12, 6-16.
salmist sadik.

Ohk meil on Prohweti kulutaminne, siis peab se usso moddo järrele ollema; ehk meil on järrele waatmisse ammet, siis olleme meie teine teise liikmed ses järrelewaatmisse ammetis; ehk on, kes õppetab, se on teise like õppetusse sees; ehk on, kes

maenitseb, se on teise like maenitsusse sees; kes jag-
gab, se tehko sedda wagga süddamega: kes on üs-
lewaatia, se olgo ussin; kes waeste ette murret-
seb, se tehko sedda rõmoga. Armastus ärgo olgo
mitte sallalik; hirm olgo teile kuria eest; hoidke
sedda head tagga. Armastage teine teist ellaste
kui wennad; teine joudko teise ette auustamis-
ga. Ärge olge laisad ses, mis teie peate teegema.
Olge tullised waimus. Pange aega tähele.
Olge rõõmsad lotuses, kannatlikud abhastus-
ses, jäge kindlaste palwesse. Mitte need püh-
had, kenneel pudo on. Püüdke heal meiel wõõ-
raid wastowotta. Õnnistage neid, kes teid tak-
kariusawad: õnnistage ja ärge wanduge mitte.
Olge rõõmsad rõõmsadega, ja nutke nutjatrega.
Olge ühbemelelised teine teise wasto. Ärge
nõudke kõrki asjo, kuid heitke ennast allandiku-
de seitsi.

Evangelium teisel Pühapäawal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Joan. 2,
1 = 11. salmist sadik.

Ja kolmandamal päwal said pulmad Kanas
Galilea-maal, ja Jeesusse emma olli seal, ag-
ga Jeesus ja temma Jungrid ollid ka pulma kuts-
futud. Ja kui wina pudus, ütles Jeesuse em-
ma temma wasto: neil ep olle wina. Jeesus ütles
temmale: naene, mis mul on sünnoga teggemist?
minno tund ep olle weel tulnud. Temma emma
ütles teenridele: mis temma teile ial ütleb, sedda
tehke. Aga senna ollid pandud kuus kinnuist
wee-riista Juida rahwa puhastamis'e pärrast,
ja iggaühhe sisse läks kaks ehk kolm mõõto. Jee-
sus

sus ütles neile: täitke need kirwised wee-riistad weega, ja nemmad täitsid neid äre tassa. Ja temma ütles neile: wotke nüüd nende seest, ja wige pulma-rahwa-tallitajale, ja nemmad wisid. Agga kui pulma rahwa tallitaja sedda wet mait-
sis, mis winaks olli sanud, ja ei teädnud mitte, kust se olli; agga need teenrid teädsid, kes sedda wet ollid tonud, siis kutsus se pulma-rahwa-talli-
taja peigmeest, ja ütles temmale: iggamees an-
nab essite head wina, ja kui nemmad jo kül ja-
nud, siis lahjemat; sinna olled sedda head wina
tännini hoidnud. Se olli nende immeteggude
hakkatus, mis Jesus teggi Kanas Kalilea-maal,
ja näitis omma au ülles, Ja temma Jüngrid us-
kusid temma sisse.

Epistel Kolmandamal Pühapäwal pärrast
Kolme Runninga Pühha. Rom. 12,
17-21. salmist sadik.

Ärge olge ennest melest moistlikud. Ärge
makske ühhelegi kurja kurjaga. Moudke häid
asjo keikide innimeste nähhes. Kui se woib olla,
siis piddage keige innimestega rahho, ni paljo, kui
teie polest sünnib. Ärge makske isse kurja kätte,
armad! waid andke maad Jummalale wihhale, sest
kirjotud on: minno pärralt on se kätte maksmin-
ne, minna tahhan kätte maksta, ütleb Issand.
Kui nüüd sinno waenlasel nälg on, siis söda ted-
da, kui temmal janno on, siis joda tedda. Sest
kui sa sedda teed, siis koggud sinna tullisid süssi
temma Pea peäle. Ärra anna ennast kurjast är-
raroita, kuid woida janna kurja ärra heaga.

Evangelium kolmandamal Pühapäeval
pärast kolme Kuninga Pühha. Matt.

8, 1-13. Salmist sadit.

Agga kui temma (Jesus) mäelt mahha läks, kais paljo rahvast temma järrel. Ja wata, üks piddalitöbbine tuli ja kummardas tedda ja ütles: Issand, kui sa tahhad, woid sa mind puhtaks tehha. Ja kui Jesus tät olli sirrutanud, putus temma temmaste, ja ütles: minna tahhan, sa puhtaks; ja seddamaid sai temma piddalitöbbeist puhtaks. Ja Jesus ütles temma wasto: Katsu, et sa sedda ühbelegi ei ütle, waid minne, näita isse ennast Preestrile, ja wi sedda andi; mis Moses on käsknud, neile tunnistusjeks. Agga kui Jesus Kapernauma sisse läks, tuli üks söddapealik temma jure, palus tedda ja ütles: Issand, minno sullane on alwatud koddoo maas suures walus. Ja Jesus ütles temma wasto; minna tahhan tulla ja tedda terweks tehha. Ja se söddapealik kostis ja ütles: Issand, minna ep olle mitte wäart, et sa minno kattukse alla tulle, waid ütle agga üks sanna, siis saab minno sullane terweks. Gest minna ollen ka innimenne walitsusse al, ja minno al on söda-mehhi, ja minna ütlen ühhe wasto: minne, siis lähhäb temma, ja teise wasto: tulle, siis tulleb temma, ja omma sullase wasto: te sedda, siis teeb temma. Agga kui Jesus sedda kulis, immételles temma ja ütles nende wasto, kes järrelkäisid: tõest, minna ütlen teile, ei Israelistke polle minna ni suurt usko leidnud. Agga minna ütlen teile: mitto tullewad hommiko ja õhto poolt, ja istuwad laudas Abraami ja Isaki ja Jakobiga taewa rikis, agga kuningriiki

ningriai lafsed. iustitasse wälia seige süggoma
ma pimmedusse siise, seäl peab ollema ulluminne
ja hammaste firristaminne, Ja Jesus ütles sba
pealikko wasto: Minne, ja sulle siindko nenda,
kui sinna olled usknuud. Ja temma sullane sai
terweks selsammal tunnil.

Epistel neljandamal Pühhapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Rom. 13,
8-10. salmist sadik.

Urgo olao teil ühtegi wölga ühhegiga, kuid et
teie teine teist armastate, sest kes teist armas-
tab, se on käske täieste pidanud. Gest se: sinna
ei pea mitte abbiello ärrarikkuma; sinna ei pea
mitte tapma: sinna ei pea mitte warrastama:
sinna ei pea mitte üllekõhto tunnistama; sinna ei
pea mitte hirmustama, ja kui weel üks teine käs
on, sedda panna se sellesinnaste sanna siise ühte,
se on selle sees: sinna pead omma liggimest armas-
tama kui isseennast. Armastus ei te liggimessele
kurja. Siis on nüüd armastus käske täitminne.

Ewangelium neljandamal Pühhapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Matt.
8, 23-27. salmist sadik.

Ja kui temma (Jesus) laewa läks, siis käisid
temma Jüngrid temma järrel, ja wata, siis
tousis suur laenetaminne merre peäl, nenda et se
laew laenedega kareti, agga temma maggas. Ja
temma Jüngrid tullid temma jure, ja ärratõsid
tedda ülles, ja ütlesid: Issand aita meid, meie
labbäme hukka. Ja temma ütles nende wasto:
Miks pärrast ollete teie ärrad, teie nõdra-
usfulis-
sed?

sed? Siis touis temma ülles, ja ähwardas tuled ja merd, siis sai se koggone waisjeks. Ugga innis messed immetellesid ja ütlesid: Mis suggune on se, et ka tuled ja se merri temma janna wotwad kuulda.

Epistel wiendamal Pühhapäwal pärrast kolme Runninga Pühha. Koloss.

3, 12-17. salmist sadik.

Sepärrast ehhitage ennast kui Jummalala ärra wallitsetud, pühhad ja armastud, südda melikko hallastussega, heldussega, allandussega, tassandussega, pitka melega: kannatage teie teisele, ja andke andeks teine teisele, kui kellelgi on middagi kaebamist teise peäle; kui Kristus teie ka on andeks annud, nenda tehke ka teie. Ugga keige se peäle ehhitage ennast armastussega, se on õige tuggew sidde. Ja Jummalala rahho wallitsego omma woido, anniga teie süddamette sees, seks ollete teie ka kutsitud ühhe ihho sees, ja olge tännalikud. Kristusse sanna ellago rohkest teie sees keige tarkusse sees; õppetage ja maenitsege isse ennast mängi- ja kitusse-lauludega, ja mu waimolikko lauludega; laulge kanniste Issandale ommas süddames. Ja keik, mis teie ial wortate tehha sanna ehk tõga, sedda tehke keik Issanda Jესusse nimmel, ja tännage Jummalat ja Issa temma läbbi.

Evangelium wiendamal Pühhapäwal pärrast kolme Runninga Pühha Matt. 13,

24-30. salmist sadik.

Ühhe teise tähhendamisse sanna panni temma

(Jesús) nende ette, ja ütles: Täewa-riik on übbe innimesse sarnane kes head semet omma põllo peäle külwas. Agga kui innimesed maggasid, tulli temma waenlane ja külwas umrohhto kess nisso ieffa, ja lāks ärra. Kui nüüd orras kaswis ja wilia kandis, siis nähti ka se umrohhi. Agga maia islanda sullased tullid temma iure ja ütlesid temmale: Island, eks sa olle head semet omma põllo peäle külwanud, kusti temmale nüüd se umrohhi tulleb? Agga temma ütles neile: sedda on teinud üks innimenne kes waenlane. Siis ütlesid sullased temma wasto: Kas sa siis tahhad et meie peame minnema ja sedda kōkkokogguma? Agga temma ütles: Ei mitte, et teie ühtlase sega sedda nisso wälja ei kisu, kui teie sedda umrohhto kōkkokoggute. Laske mollemad ühtlase kaswada leikusseks, ja leikusse aial tahhan minna leikajat teie õõida: kōgguge enne sedda umrohhto, ja siduge sedda wihko sedda ärrapõlletada, agga sedda nisso pange kōkko minno aita.

Epistel kuendmal Pühapäwal parrast kolme Runninga Pühha. 1 Tessal. 5, 1-11.
salmist sadik.

Agga, wennad, neist aegust ja tundidest ep olle tarmis teile kirjetada. Sest teie isse teate hästi õiete, et Islanda pääw nenda tulleb kui warras õjel. Sest kui nemmad ütlewad, rahho on, ja polle ühtegi hädda; siis tulleb äkkilinne hukatus nende peäle, nenda kui lapse waew selle peäle, kes kaima peäl on, ja nemmad ei pease mitte. Agga teie, wennad, ep olle mitte pimmedusses, et je pääw teid peaks kui warras kinnisama. Teie
leik

feik ollete walgusse lapsed ja pawa lapsed; meie ep olle mitte õ egga pimmedusse lapsed. Sepärrast niüd, ärge maggagem ka kui need teised, waid walwagem ning olgem kassinad. Sest, kes maggawad, need maggawad õsel, ja kes iobnuffs sawad, need on õsel iobnuid. Agga meie, kes meie pawa lapsed olleme, olgem kassinad, eh hitud usso ja armastusse raudridega, ja rauds kubaraga, se on, õnnistusse lotussega. Sest Jummal ep olle meid seadnud wiha alla, waid et meie peame õnnistust kätte sama omma Jhesus da Jhesusse Kris usie löbbi, kes meie eest on sur nud, et meie, ehk walwame ehk maggame, tems maga üht ase peame ellama. Sepärrast maenitsege ennast issekestis, ja õppetage teine teist, nenda kui teie ka tete.

Evangelium kuendamal Pühhapawal pär-
rast kolme Runninga Pühha. Matt.

25, 1-13. salmist jädik.

Siis on taewa riik künne neüsi sarnane, kes ommad lampid wotüd, ja läksid wälja peigs mehhe wasto. Agga wiis nende seast ollid moist-
likkud, ja wiis rummalad. Kes rummalad ollid need wotüd ommad lampid, agga nemmad ei wot nud mitte õlli ennesrega, agga need moistlikkud wotüd õlli omma astjade sisse ühtlase omma lam-
pidega. Agga kui peigmees wibis, said nemmad feik unniseks, ja uinusid maggama. Agga kess õse kuuldi üks heäl: Wata peigmees tulleb, minge wälja temma wasto. Siis tousid feik needsammad neitsid ülles, ja walmistasid ommad lampid. Agga need rummalad ütlesid moistlik-

Kude wasto: Andke meile teie öllist, sest meile lam-
pid kustuwad ärra. Agga need moistlikkud kost-
sid ja ütlesid: ei mitte, et teil ja meil mitte ei pu-
du; waid minge enneminne kaupmeeste jure, ja
ostke ennestele. Agga kui nemmad ärraläksid ost-
ma, tulli se peigmees, ja kes walmid ollid, läksid
temmaga pulma, ja uks pandi lukko. Agga wi-
maks tullid ka need teised neitsid ja ütlesid: Is-
sand, Is-sand, te meile lahti. Agga temma kos-
tis ja ütles: Töest minna ütlen teile, minna ei
tunne teid mitte. Sepärrast walwage, sest teie
ei tea sedda päwa egga tundi, millal innimesse
Poeg tulleb.

Epistel ühheksamal Pühhapäwal enne Kris-
tusse üllestousmisse Pühha. 1 Kor.

9, 24 = 10, 5. salmist sadik.

Kes teie tea, et, kes woido jookswad, need
jookswad kül feik, agga üks saab jooksmisse
woido andi. Jookske nenda, et teie sedda kätte sate.
Agga iggäüks, kes woitleb, on feikis asjus kassin.
Nemmad on kül sepärrast kassinad, et nemmad
kadduma kroni sawad, agga meie same hukkamis-
nematta kroni. Sepärrast jooksen minna nüüd
nenda, ei mitte kui teadmatta asja peäle. Ma woit-
len nenda, ei mitte kui se, kes tuult peksab, waid
minna sunnin omma ihho, ja tallitsen sedda, et
minna müle jutlust ei ütle, ja isse ei sa kōlwatu-
maks. Agga minna ei tabha, wennad, et teil
peab teadmatta ollema, et meie wannemad feik
on pilwe al olnud, ja on feik merrest läbbikainud,
ja on feik Mosesse peäle ristitud pilwe, ja merre
sees; ja feik on ühhesuggust waimolikko roga sö-
nud,

nud, ja on teie ühhesuggust waimolikkõ jomaa
aega jomud, (sest nemmad joid waimolikkust iär-
rele-tullerast kaljust; agga se kaljo olli Kristus.)
Agga se suurem hull nende seast ep olnud mitte
Jummalale mele pärrast, sest nemmad on kõrbe
mahhalõdud.

**Evangelium ühhesamal Pühapäwal enne
Kristusse ülestõusmisse Pühha. Matt.
20, 1-16. Salmist sadik.**

Sest taewa riik on ühhe inimessõ sarnane kes
maia issand, kes warra hommiko wäljaläks,
tõteggiaid palkama omma winamäele. Agga kui
temma nende tõteggiatega olli leppinud ühhe te-
nari-rahhaga päwa palgaks, siis läkitas temma
neid omma wina-mäele. Ja temma läks wälja
kolmandamal tunnil, ja näggi teisi turro peäl tõta
seiswad, ja ütles nende wasto: Minge ka teie
wina mäele, ja mis ial õige on, tahhan minna
teile anda; ja nemmad läksid ärra. Ja läks
temma wälja kuendamal ja ühhesamal tunnil,
ja teggi nendasammoti. Agga ühhetõkummal
tunnil läks temma wälja, ja leidis teisi tõta seis-
mast, ja ütles nende wasto: Mis teie siin teige
päwa tõta seisate? Nemmad ütlesid temmale:
Meid ep olle ükski palganud. Temma ütles neile:
Minge teiege wina-mäele, ja mis ial õige on,
peate teie sama. Agga kui õhto sai, ütles se wi-
na mäe issand omma ülleraatja wasto: Kutsu
need tõteggiaid, ja anna neile palka, ja hakka
wiimsist esimesest sadik. Ja kui need tullid, kes
ühhetõkummal tunnil ollid palgatud, said nem-
mad iggäiks ühhe tenari-rahha. Agga kui need
esimeses

Essimesseid tullid, mõtle sid nemmad, et nemmad piddid enniam sama, ja needsammad said ka ig gauts ühhe tenari rahha. Agga kui nemmad sedda sanud, nurrise sid nemmad se maia isanda wasto ja ütlesid: Needsinnatseid wiimsed on agga ühhe tunni tööd teinud, ja sinna olled neid meie ar: olisseks teinud, kes meie päwa koorma ja pal: lawat olleme kannud. Agga temma kostis, ja ütles ühhele nende seast: Sõbber, minna ei te sulle mitte liga, eks sa olle minnoga ühhe tenari rahhaga leppinud? wotta so omma ja minne omma teed; agga minna tahhan sellesinnatse wiim: sele anda nenda kui sullegi; ehk eks mul olle lubba minno omma tehha, mis minna tahhan? ehk ons sinno meel pahha, et minna hea ollen? Nenda sawad need wiimsed essimesseks, ja need essimesseid wiimseks; sest paljo on kutsutud, agga pisut ärrawallitsetud.

Epistel Kahheksamal Pühhapäwal enne Kristuse üllestoumise Pühha. 2 Kor. 11, 19-12, 9. salmist sadik.

Sest teie sallite rummalaid heal meel, et teie moistlikkud ollete. Sest teie sallite, kui teid legi sullasiks teeb, kui legi teie omma ärrasööb, kui legi palka wottab, kui legi surustelleb, kui legi teid wasto filmi lööb. Se teotusse pärrast rāgin minna sedda, kui olleksime meie nõdraks lainud. Agga, mis peäle legi julge on, (ma rāgin rummalusfes) se peäle ollen minna ka julge. Nemmad on Ebrea-mehhed, minna ka: nemmad on Israeli lapsed, minna ka: nemmad on Abraami suggu, minna ka: nemmad on Kristusse teenrid, (ma rāgin

gin rummalaste) minna ollen üllem : ma ollen en-
nam waewa näinud, palju ennam hopa janud,
ennam wangis ja sagedaste surma häddas olnud.
Juda-rahwa käest ollen minna wiiskord sanud
ühhe hobi wäbheim kui nellikümmed. Kolmkord
ollen ma wiitadega pekstud, ükskord kirowidega
wisatud, kolmkord on laew käest ärra hukka
läinud, terve õ ja päwa ollen ma süggawas mer-
res olnud. Sagedaste on mul teekäimissi olnud,
ma ollen olnud jöggede peal mitmes häddas, mit-
mes häddas mõrtsukatse seas, mitmes häddas
omma rahwa seas, mitmes häddas pagganatte
seas, mitmes häddas liinas, mitmes häddas kõr-
bes, mitmes häddas merre peal, mitmes häddas
walle-wendade seas. Eõ ja waewa sees, sagge-
daste mitmes walwamisses, nälja ja janno sees,
sagedaste paastmistes, külmas ja allastusses;
ilma need asiad mis wäljast on, käib se murre lei-
kide foggoduste eest hulgal mo peäle. Kes on
nõdder. ja minna ei peaks nõdraks sama? kedda
pahhandakse, ja mo südda ei peaks sees põllema?
Kui peab kiitlema, siis tabhan minna neist asjust,
mis minno nõdrusses on, kitelda. Jummal ja
meie Jssanda Jesusse Kristusse Jssa, kes on ig-
gaweste fidetud, se teab, et ma mitte ei walleta.
Tamasakusses hoidis Areta kunninga pealik Ta-
masko rahwa liina, ja tabtis mind kinniwõtta,
ja mind lasti aknast korwi sees mahha müri mõ-
da, ja minna peäsesin temma käest. Kiitlemisses
ep olle mul kül kasso, süiski tullen minna nägge-
missed ja Jssanda ilmutamissed üllesrakima.
Ma tunnen ühhe innimesse Kristusse sees nelja-
teistkümmne aasta eest, (kas temma ihho sees olnud,
ei

ei tea minna, ehk kas ta ihhust ärra olnud, ei tea ma mitte, Jummal teab,) seddasamma listi kolmandamast taewast sadik. Ja ma tunnen seddasamma innimest, kas ta ihhus ehk ihhust ärra olnud, ei tea ma mitte, Jummal teab.) Sedda listi Paradisi sisse, ja kulis sanno, mis ei woi ülesrääkida, mis innimesel ei sanni rääkida. Sest sammast tabhan minna kitelda; agga isse ennesest ei tabha ma kitelda muido, kui agga omma nõdruste sees. Sest kui minna ka tabhaksin kitelda, ei olle minna sepärrast rummal; sest ma tabhan töt rääkida; agga ma jättan sedda nenda, et ei ükski minnust ei arwa enam, kui ta mind näab ollewad, ehk mis ta minnust kuleb. Ja et ma nende üpris suurte ilmutamiste pärrast ei pea surustellema, on mulle lihha sisse wai antud, sadana ingel, et ta mind peab ruskitaga löma, et minna mitte ei surustelle. Sesamma pärrast wllen minna kolmford Issandat pabunud, et se minnust peaks ärralabkuma; agga temma on mulle ütelnud: Sulle saab kül minno armust; sest mo wäggi saab nõdruste sees täit woi must. Sepärrast tabhan ma paljo enam omma nõdruste sees kitelda, et Kristusse wäggi minno älle woiks warjada.

Ewangelium kahhesamal Pühhapäwal enne Kristusse ülestoumissese Pühha.

Luk. 8, 4-15. salmist sadik.

Agga kui paljo rahwast ühhes kous olli, ja teikist liinaadest temma jure tõrsid, rääkis ta rähendamisse sanna läbbi: üks külwaja läks wälja omma semet külwama, ja kui ta külwas, kuffus

kukkus muist tee äre, ja sõtkuti ärra, ja need lin-
 nud mis taewa al, sõid sedda ärra; ja muist kuk-
 kus kaljo peäle, ja kui temma touzis, kuiwa s tem-
 ma ärra, sepärrast et temmal ep olnud märga:
 ja muist kukkus kess ohhakatte sekka, ja need oh-
 hakad touzid ühtlase ütles ja lämmatafid sedda
 ärra. Ja muist kukkus hea Ma peäle, ja kui tem-
 ma touzis, kandis temma saakortie wilja. Kui
 ta sedda ütles, hüdis temma: Kel kõrwad on
 kuulda, se kuulgo. Agga temma Jüngrid kūs-
 fisid temmalt ja ütlesid: mis tähhendamisse san-
 na se piddi ollema? agga temma ütles: Teile on
 Zummala rigi sallaja-asjad teada antud, agga
 teistele tähhendamisse sannade läbbi, et nemmad
 nähhes ei nä, ja kuuldes ei moista. Agga se on
 se tähhendamisse sanna: Se seme on Zummala
 sanna. Agga tee äärtseid on need, kes sedda kuul-
 wad; pärrast tulleb kurrat, ja wottab se sanna
 nende süddamest ärra, et nemmad ei pea uskma
 egga õnsaks sama. Agga kaljopeälsed on need,
 kes, kui nemmad kuulwad, sedda sanna rõmoga
 wastowotwad, agga neil ep olle mitte juurt, ü-
 rikesseks aiaks uskwad nemmad, ja kuusatusse
 aial tagganewad nemmad ärra. Agga mis oh-
 hakatte sekka kukkus, needsinnatsed on need, kes
 kuulwad ja lähewad omma tõle, ja neid läm-
 matakse ärra ma- ilma murrest, ja rikkusfest, ja se
 sinnatse ello himmudest, ja ei kauna walmist wilja.
 Agga, mis hea Ma sees on, need on needsinnatsed,
 kes sedda sanna kuulwad, ja kauni ja hea südda-
 me sees piddawad, ja kandwad wilja kannatades.

Epistel seitsemel Pühhapäwal enne Kristus,
 se üllestousmisse Pühha, ehk Paasto
 Pühhapäwal. 1 Kor. 13, 1-13.
 salmist sadik.

Rui ma innimeste ja Inglise keeltega rāgin,
 agga mul ei olle armastust, siis olleksin minna
 üks wass, mis kummiseb, ja kelloke, mis helliseb.
 Ja kui ma woiksin prohwetit wisil rākida, ja teak-
 sin keik sallajad asjad, ja keik tundmist, ja kui mul
 olles keik se usk, nenda et ma woiksin māggesid
 assemelt ārratōsta, agga mul polleks armastust,
 siis ei olle minnust ühtegi. Ja kui ma keik omma
 warra ārrajaggaksin, ja kui ma omma ihho an-
 naksin, et tedda ārrapōlletaks, ja mul ei olleks
 armastust, siis ei olleks minnul sest ühtegi kasso.
 Armastus on pikamelelinne, ta naitab omma
 heldust ülles, armastus ei olle kadde, armastus ei
 te wallatust temma ei surustelle. Temma ei naita
 ennast kuriaste, temma ei otsi omma kasso,
 temma ei sa wihhaseks, temma ei mõtle kurja peā-
 le. Temmal ep olle rõmo üllekohtust, agga tōe
 pārrast on temmal teistega rõm. Temma sallib
 keik, ta ussub keik, ta lodab keik, temma kannatab
 keik. Armastus ei wāssi ial ārra. Agga olgo
 prohwetit kulutamissed, need lõpwad ārra; olgo
 keled, need jāwad mahha, olgo tundminne, se
 lõppeb ārra. Eest pissut on, mis meie tunneme,
 ja pissut on, mis meie prohwerit wisil rāgime.
 Agga kui se tās assi tulleb, siis lõppeb se ārra mis
 poliikult on. Kui ma wāeti laps ollin, siis rāak-
 sin minna kui wāeti laps, ma ollin tark kui üks
 wāeti laps, ja mul ollid wāetima lap'e mõtted:
 agga kui ma mehheks sain, siis jatsin minna mah-

ha wäetima lapse kumbed. Sest meie näme nüüd
kui ühhes peeglis moistetusses, agga siis pallest
pallisse; nüüd tunnen minna pisiut, agga siis
saan ma ärratunda, nenda kui minna ka ollen
ärratuntud. Agga nüüd jääb usk, lotus, armas-
tus, need kolm; agga surem neist on armastus.

Evangelium seitsemel Pühapäeval enne
Kristuse ülestoumisses Pühha, ehk Paasto
Pühapäeval. Luk. 18, 31-43.
salmist sadik.

Agga temma (Jesus) wottis neid lasteistküm-
mend ennese jure, ja ütles neile: wata, meie
lähhame üles Jerusalemma, ja teid peab lõppeta-
dama, mis prohwetide läbbi on kirjorud innimesse
Doiaist. Sest tedda antakse ärra pagganatte kät-
te, ja tedda naertakse ja teotakse ärra ja temma
peäle süllitakse, ja kui nemmad tedda sawab piit-
saga peksnud, siis tapwad nemmad tedda ärra,
ja kolmandamal päwal peab temma jälle üles-
touma. Agga nemmad ei moistnud sest middagi,
ja sefurnane kõnne oli nende eest warjul, ja nem-
mad ei moistnud mitte, mis sõldi. Agga se fündis,
kui temma Jeriko linnna liggi sai, siis istus üks pim-
me tee äres ja kerjas. Agga kui ta rahwast kulis
mõdaminnewad, kulas temma, mis se pididi olle-
ma. Agga nemmad kulusid temmale: Jesus
Maatsaretist lähháb möda. Siis küssendas tem-
ma wägga ja ütles: Jesus, Taweti poeg, heida
armo minno peäle! Agga need, kes ees käisid,
sõitlesid tedda, et ta pididi wait ollema: agga tem-
ma küssendas paljo ennam: Taweti poeg, heida
armo minno peäle! Agga Jesus jäi seisma, ja

Käsks tedda ennese jure tua; agga kui temma liggi sai, küssis ta temmalt ja ütles: mis sa tahhad, et ma sulle pean teggema? agga temma ütles: Usand, et ma woiksin jälle nähha. Ja Jesus ütles temmale: et nä jälle, sinno usk on sind aitnud: ja seddamaid näggi temma jälle ja kais temma järrel Jummalat auustades. Ja keik rahwas, kes sedda näggi, andis Jummalale kiitust.

Epistel esimesel Pühhapäwal Paastus.

2 Kor. 6, 1-10. salmist sadik.

Agga meie, kui abbimehhed, maenitseme teid ka, et teie Jummalala armo ei pea asjata wastowõtma. Sest temma ütleb: minna ollen sind armsal aial kuulnud, ja ollen sind õnnistusse pääwal aitnud. Wata, nüüd on se õige armas aeg, wata, nüüd on se õnnistusse pääw. Meie ei anna ühhegi asja sees ei ühtegi pahhandust, et meie armsmet ei sa ärranaertud, waid keikis näitame meie ennast wälja kui Jummalala teenrid: sures kannatusses, mitmes willetsuses, mitmes häddas, mitmes ahvastuses, hawus, wangis, mäsamistes, mitmes töös, mitmes walwamisses, mitmes paastmises, puhvastuses, tundmises, pitkas meles, helduses, pühhas Waimus, armastuses, mis ep olle sallalik, tõe sannas, Jummalala wäes, õigusse sõa: riistade läbbi parremal ja pahhemal poiel. Mu ja häbbi läbbi, kurja kõnne ja hea kõnne läbbi, kui eksitajad, ja süiski tössijed: kui tundmatta, ja ommeti kül tutwad: kui need, kes surreswad, ja wata, meie ellame: kui need, kedda karriastse, ja kedda ommeti ei surmata: kui kurwoastud, agga ilka rõõmsad: kui waesed, agga kes paljo

paljo rikkaks tegevud, kui need, kennele middagi ei olle, ja kelle ka ommeti keik on.

Evangelium esimesesl Pühapäeval Paas-
tus. Matt. 4, 1-11. salmist sadik.

Süis widi Jesus pühast Waimust kõrre, et tedda pidä kurratist kiusatama. Ja kui temma nellikümmeend päwa ja nellikümmeend ööd jai paastnud, süis tulli temmale pärrast nälg ka te. Ja se kiusaja tulli temma jure ja ütles: Kui sa Jummalala Woeg olled, süis ütles, et needsinna sed kiro wõ leibuks sawad. Agga temma was as ja ütles: Kirjotud on: inimenne ei ella mitte ükspäinis leiwast, waid iggaühhest sannast, mis Jummalala süust läbbi kaib. Süis wõt is tedda kurrat enne sega pühha liina, ja panni tedda pühha loia haria peäle, ja ütles temmale: Kui sa Jummalala Woeg olled, süis kuffuta ennast mahha, sest kirjotud on: temma tahhab omma inglid sinno pärrast kaskida, ja nemmad peawad siud kätte peäle wõtma, et sinna omma jalga kirowi wasto ei ial pea toulama. Jesus ütles temmale: ta on kirjotud: sinna ei pea Issandat omma Jummalala mitte kiusama. Ja wöttis tedda kurrat ennesega ühhe wägga kõrge mäe peäle, ja näitis temmale keik ma ilma kunningrigid ja nende au, ja ütles temmale: sedda keik tahhan minna sulle anda, kui sa mahhahedad ja mind kummardad. Süis ütles Jesus temmale: Tagga e sadan, sest kirjotud on: sinna pead Issandat on na Jummalat kummardama, ja tedda ükspäinis tenima. Süis jättis tedda kurrat mahha, ja wata, inglid tullid temma jure ja tenisid tedda.

Epistel teisel Pühhapäwal Paastus. 1 Tes-
sal. 4, 1-7. salmist sadik.

Mis muud weel, wennad, kui et meie teid pal-
lume ja maenitseme Issanda Jeesuse sees,
nenda kui teie ollete meie kääst sanud sedda, mil
wisil teie peate ellama, ja Jummalale meie pärrast
ollema, et teie weel täiemaks sate. Sest teie tea-
te, mis kääsud meie teile olleme annud Issanda
Jeesuse läbbi. Sest se on Jummalale tahtmiinne,
teie pühhitseminne, et teie ennast hoiate hora-
ello eest, et iggäuks teie seast teate omma astja hoida
pühhitsemisse ja au sees: ei mitte himmo-
tõrwes, nenda kui pagganadke, kes Jummalat ei tunne;
et ükski ei te üllekohhto, egga petta omma wenda
sesinnaste asja sees, sepärrast, et Issand on kätte-
maksja keige nendesinnaste asjade pärrast, nen-
da kui meiegi teie olleme enne üttelnud ning tun-
nistanud. Sest Jummal ep olle meid mitte kuts-
nud rojusseks, waid pühhitsemisseks.

Ewangelium teisel Pühhapäwal Paastus.
Matt. 15, 21-28. salmist sadik.

Ja Jeesus tulli seält ärra, ja läks Tirusse ja
Sidoni rikide pole. Ja wata, üks Kananea-
ma naene tulli neist raiadest wälja, ja küssendas
ja ütles temmale: Issand Laweti poeg, hallas-
ta minno peäle, minno tüttar waewatakse kurjast
waimust kurjaste. Agga temma ei wastand tem-
male sannagi. Siis astsid temma jüngrid temma
jure, ja pallusid tedda, ja ütlesid: Sada tedda
ärra, sest temma küssendas meid talka. Agga
temma kostis ja ütles: Minna ep olle mitte lask-
litud, kui agga Israeli sugu ärraladdunud lam-
maste

mas: e jure. Agga se naene tulli ja kummardas tedda, ja ütles: Issand aita mind! Agga temma kostis ja ütles: Se ep olle mitte hea, et laste leib rovetakse ja koverde ette heidetakse. Agga temma ütles: Jah, Issand, kummatagi sõwad need koes rofessed need ra:ofessed, mis nende issandatte laua peält mahhalangewad. Siis kostis Jesus ja ütles temma wasto: Oh noene! sinno usk on suur, sulle sündko nenda kui sa tahhad. Ja temma tüttar sai terweks sestammast tunnist.

Epistel Kolmandamal Pühapäeval Paasrus. Ewef. 5, 1-9. salmist sadik.

Siis olge nüüd Jummalale järrelkäiad, kui armad lapsed, ja kerge armastusse sees, nenda kui ka Kristus meid on armastanud, ja on isseennast meie eest ärraannud anniks ja ohwriks, Jummalale maggusaks haifuks; agga horajabt ja keik rojastus ehk ahnus olgo nimmetamatta teie seas, nenda kui pühadele sinuib: ja habbe matta tö ja jälle kõnne ehk naljabeiminne, mis ei sinni, waid enneminne tännamist olgo teie seas. Eest sedda teate teie, et ei ühhelgi horapidajal, egga roppul egga ahnel, kes on woõra jummalale tener, ep olle pärrimist Kristusse ja Jummalale riis. Ütski ärgo petko teid tühja sannadega, sest nende asjade pärrast tulleb Jummalale wiha sannatulumatta laste peäle, sepärrast ärge sage mitte nende seltsimehhiks. Eest teie ollite ennemuiste pimmedus, agga nüüd ollite teie walgus Issanda sees: ellage kui walgusse lapsed. Eest Waimo kassu näitab ennast keigesugguse headusse ja õigusse ja töe sees.

Ewangelium kolmandamal Pühapäeval
Paastus. Luk. II, 14-28. Salmist jadis.

Ja temma aias ühhe kurja waimo wälja, ja se-
samma olli keletu; agga kui kurri waim sai
wäljalainud, siis sündis, et se keletu rakis, ja rah-
was püüi sedda immeks. Agga monningad nend-
de seast üteld: Temma aiab kurjad waimud
wälja. Peeltsebuli kurja waimude üllema läbbi.
Agga tened küsäsid tedda, ja küsäsid temmalt im-
me-tahte taerast; agga temma moistis nende
mõtted ärra ja ütles nende wasto: Agga kunning-
riik, mis isselestis ridus on, läbbab hulla; ja se
koddä, mis teiseaga ridus on, langeb; agga kui ja-
dan ka is eernesega ridus on, kuis woiw temma
kuningriik jada seisma? et teie ütlete, mind
Peeltsebuli läbbi kurjad waimud wäljaaiawad.
Agga kui minna Peeltsebuli läbbi kurjad waimud
wäljaaian, kelle läbbi aiawad teie lapsed neid wäl-
ja? sepärrast peawad nemmad teie kohtomoistjad
ollima; agga kui minna Zummala sõrme läbbi
kurjad waimud wäljaaian, siis on Zummala riik
teie jure tulnud. Kui se wäggerw sõariistadega
ehbitud sõddamees omma koddä hoiab, siis on tem-
ma warra rahbul, agga kui üks wäggerwam tedda
temma peale tulleb, ja tedda ärrawoidab, siis wot-
tab ta ärra keik temma sõariistad, mis peäle ta
lotis, ja jaggab temma saki wälja. Kes minnoga
ei olle, se on minno wasto, ja kes minnoga ei
koagu, se pillab ärra. Kui rojane waim inimese-
seit on wäljalainud, siis kääb temma tuwad pais-
gad läbbi ja otsib hingamist, ja kui temma ei leia,
siis ütleb temma: ma tahhan ümberpöörda omma
kotta, kust ma ollen wäljatulnud. Ja kui temma
tulleb.

tulleb, siis leiab ta sedda luaga pühhitud ja ehhitud ollemast, siis lähhab temma ja wottab ennesega seitse teist waimo, kes kurjemad ou tedda ennast, ja kui nemmad senna sisse tullewad, siis ellawad nemmad seal, ja lähhab selle inimesse wümme luggu pahhemaks kui esimesse. Agga se sündis kui ta sedda räkis, tõstis üks naene rahwa seas omma heält, ja ütles temmale: Snnis ou se ihho, mis sind on kannud, ja need rinnad, mis sinna olled immenud. Agga temma ütles: Jah! õnsad ou need, kes Jummalala sanna kuulwad, ja sedda tallele pannewad.

Epistel neljandamal Pühhapäwal Paastus.

Kalat. 4, 21-31. salmist sadit.

Uttelge muhe, kes teie kässo al tabhate olla, üks teie ei kule sedda kässo? sest kirjotud on, et Abraamil kaks poega olnud, teine ümmardajast ja teine wabbat-naesest. Ja teine sest ümmardajast on lihha polest sündinud, agga teine sest wabbat-naesest tootusse läbbi. Need asjad tabhendawad middagi. Sest need kaks naeste-rahwast on need kaks seädust, se teine Sinai mäelt, mis sullasepõlweks sünnitab, se on Agar; sest Agar on Sinai mäggi Arabia maal, ja sünnib selle Jerusalemmaga ühte, mis nüüd on, agga ta orjab omma lastega: agga se Jerusalem, mis ülleweel on, se on se wabbat-naene, mis meie keikide emma on. Sest kirjotud on: Olle rõmus sa siggimatta, kes sinna ei kañna ilmale; tõsta heält ja kiskenda wägga, kes sa lapse waewas ei olle, sest sel, kes mehheta on, on paljo enam lapsi kui sel, kermel mees on. Agga wennad, meie olleme kenda kui

Isak, tootusse lapsed. Agga kui sel aial se, kes libha polest olli sündinud, tedda tallakiusas, kes Waimo polest olli sündinud, nenda ka nüüd. Agga, mis ütleb se firri? lükka ümmardaja ja temma poega wälja, sest selle ümmardaja poeg ei pea mitte pärrima selle wabbat-naese poiaga. Sevârrost, wennad, ep olle meie mitte ennam ümmardaja waid wabbat-naese lapsed.

Ewangelium neljandamal Pühhapäwoal

Paastus. Joh. 6, 1-15. Salmist sadik.

Märrast sedda iaks Jesus ärra ülle Kalilea merre Tiberia liina laudo, ja paljo rahwast kâis temma järrel, et nemmad temma immetahhed näggid, mis temma haigedele teggi. Agga Jesus iaks ülles mäe peäle, ja istus sinna omma jüngrittega. Agga se Basa Juda rahwa pühha olli liggi. Kui nüüd Jesus ommad sümääd ülles töösis ja näggi paljo rahwast enmere jure tullewad, siis ütles temma Wilippusse wasto: Kust peame meie leibo ostma, et needsiinatsed sawad sua? (agga sedda ütles temma tedda kiusades, sest ta teadis kül, mis ta pididi teggema.) Wilippus wastas temmale: Leibo kähha saa tenari-rähha eest ei lö mitte neile ette, et iggäüts neist agga pisut wöttaks. Üks temma jüngrittest Andreas Simona Peetrusse wend ütleb temmale: Siin on üks poisike, sel on wuis ohrast leiba ja kaks kallolest, agga mis se on ni mitmele? Agga Jesus ütles: Saatte need inimessed mahha-ijima. Agga seäl paikast olli paljo rohhto; siis istusid mahha atro järrele liggi wiis tubhat meest. Agga Jesus wotus need leiwad, ja tännas ja andis jüngrittele,

le, agga need jüngrid neile, kes maas istiid: sel
sammal kombel ka neist pallokesest, ni paljo kui
nemmad tahtsid. Agga kui nende köhhud täis sa-
nud, ütles temma omma jüngritele: Korristage
need üllejänud pallokesed folkko, et ühtegi ei sa
hukka. Siis korristasid nemmad folkko ja täidsid
katsreistkümmed korwi täit pallokesi neist wiest
ohra leiwost, mis ollid üllejänud neist, kes ollid sö-
nud. Kui nüüd need inimessed se immetähhe
näggid, mis Jesus teggi, ütlesid nemmad: Gesin-
nane on tõest se Prohwet, kes ma ilma sisse peab
tullesma. Kui nüüd Jesus moistis, et nemmad
tahsid tulla, ja tedda wäggise wotta, et nemmad
tedda pidid kunningaks tõstma, siis läks ta jälle
kõrwale mäe peäle ainouksi.

Epistel wiendamal Pühhapäwal Paastus.

Ebr. 9, 11-15. salmist sadik.

Agga Kristus on tulnud kui tullewatte hea as-
jade üllem Preester, ja ühhe surema ja täie-
ma telgi läbbi, mis ei olle kättega tehtud, se on,
mis ei olle sedda wiisi ehhitud, ja ei mitte sikkade
egga wassikatte werre läbbi, waid omma werre
läbbi on temma üksford seuna pühha paiga sisse
läinud, ja iggawest ärralunnastamist leidnud.
Sest kui härgade ja sikkade werri ja lehma tubt,
mis nende peäle, kes rojaseks sanud, ripputakse,
pühhas teeb lihha puhhastuseks: kui paljo en-
nam Kristusse werri, kes iggawesse Waimo läb-
bi ennast isse ilma wiggata Jummalale on ohwri-
nud, puhhastab teie süddame-tunnistust surnuist
teggudest, sedda ellawat Jummalat tenida. Ja
sepärrast on temma ue seadusse wahhemees, et

need, kes on kutsunud, iggawesse parrandusse tootust piddid sama parrast sedda, kui Kristusse surm sai olnud arralunnastamiseks neist eksitus-
sist, mis esimesse seadusse al ollid.

Ewangelium wiendamal Pühhapäwal
Paastus. Joan. 8, 46-59. salmist
sadi.

Ses teie seast woib patto minno peale tõeks tun-
nistada? agga kui minna tõt rāgin, mihspar-
rast ei ussu teie mind mitte? Kes Jummalast on,
se kuleb Jummalala saamad, separrast ei kule teie
mitte, sest et teie Jummalast ei olle. Siis kostid
Juda-rahwas ja ütlesid temmale: Eks meie diete
ei ütli, et sinna Samaria-meess olled, ja et sui kur-
ri waim on? Jesus kostis: Wuil ei olle kuria wai-
mo, waid minna auustan omma Issa, ja teie
teotate mind. Agga minna ei offi mitte omma
au; üks on, kes sedda offib ja kättemaksab. Tõest,
tõest minna ütlen teile, kui kegi minno sanna saab
piddanud, se ei pea mitte surma nõggema igga-
weste. Siis ütlesid Juda-rahwas temma wasto:
Muid olleme meie tunnud, et sinnu kurri waim
on. Abraam on surnud ja prohwetid, ja sinna
ütled: kui kegi minno sanna saab piddanud, se ei
pea mitte surma maitsima iggaweste. Sinnaks
surem olled kui meie issa Abraam, kes on surnud?
ja prohwetid on surnud, kelleks sinna isse ennast
panned? Jesus kostis: Kui minna isse ennast
auustan, siis ei olle minno au middagi; minno
Issa on, kes mind auustab, kedda teie ütlete, et
temma teie Jummal on; ja teie ei olle tedda mitte
surnud; agga minna tunnen tedda, ja kui ma pes-
offin

akün ütlemä, et minna tedda ei tunne, siis olles
 sin minna teie sarnane, üks wallelik; agga minna
 tunnen tedda, ja pean temma sanna. Abraam,
 teie issa, sai wägga rõõmsaks, et temma minno
 päwa piddi näggema, ja temma näggi sedda ja olli
 rõmus. Sepärrast ütlesid Zuda rahwas temma
 wasto: Sinna ei olle weel wiiskümme aastat
 wanna, ja oled Abraami näinud? Jesus ütles
 nende wasto: Tõest, tõest, minna ütlen teile, enne
 kui Abraham sai, ollen minna. Siis wotsid nem-
 mad kirwa ülles, et nemmad tedda piddid wis-
 fama; agga Jesus pettis ennast ärra, ja läks kes-
 felt nende wahhelt minnes pühhasst koiasst wälja;
 ja nenda peäsis temma ärra.

Epistel kuendamal Pühhapäwal Paastus,
 ehk Palmipude Pühhapäwal. Wilep.

2, 5-11. salmist sadit.

Sest sesammassuggune meel olgo teie sees, mis
 Kristusse Jeesuse sees ka olli, kes kui ta Jum-
 mala näul olli, sedda ei arwand sagiks, et temma
 Jummalaga ühhesuggune olli; waid allandas is-
 seennast ja wottis sullase näggo ennesele, ja sai in-
 nimeste sarnatsaks, ja leiti wäljaspidisest kombest
 kui inimenne, ja allandas isseennast, ja sai san-
 nowotlikuks surmani, peälegi risti surmani. Se-
 pärrast on ka Jummal tedda wägga üllendanud,
 ja on temmale annud ühhe nimme, mis üle keige
 nimme on, et Jeesuse nimmel keik nende põlwed
 peawad ennast nikkutama, kes taewas, ja ma
 peal, ja ma al on, ja keikide keel peab üllestunnis-
 tama, et Jeesus Kristus on se Issand Jummal
 Issa auuks.

Ewangelium kuendamal Pühhapäwal Paas-
tus, ehk Palmipude Pühhapäwal, on sesam-
ma, mis leitakse esimesel Kristusel Tul-
lemise Pühhal. Matt. 21, 1-9.

Salmist sadik.

Ja kui nemmad Jerusalemma liggi said n. t. s.
wata 35. lehhe küljes.

Epistel Surel Tiejapäwal, I Kor. II,
23-32. Salmist sadik.

Eest minna ollen Issandalt sedda sanud, mis
ma teilegi ollen annud, et Issand Jesus, sel
õsel kui tedda ärra anti, leiba wottis ja tännas,
ja murdis ja ütles: wotke, söge, se on minno ihho,
mis teie eest murtakse; sedda tehke minno mälles-
tusjeks. Selsammal kombel wottis temma ka kar-
rika pärrast õhto soma aega, ja ütles: seinnane
karrikas on se uus seadus minno werre sees, sed-
da tehke, ni mittokord kui teie ia. sedda jote, minno
mällesusjeks. Eest ni mittokord, ku teie ial sed-
da leiba söte, ja sest karrikast jote, siis kulurage
Issanda surma, senni kui temma tulleb. Sepä-
rast, kes ial sedda leiba sööb, ehk Issanda karrika
seest joob kõlwatumal wiisil, sei on Issanda ihhust
ja werrest süüd. Agga innimeene katsko isseens-
nast läbbi, ja nenda sögo temma sest leiwast, ja
jogo se karrika seest. Eest kes kõlwato sööb ja
joob, se sööb ja joob isseennesele nuhtuist, sest et
temma ei te wahhet Issanda ihho wahhel. Es-
pärrast on ka paljo nõdraid ja haigid teie seas, ja
paljo maggawad. Eest kui meie isseenneste peä-
le kohhut moistame, siis ei moisteta mitte meie
peäle kohhut. Agga kui meie peäle kohhut mois-
tetakse,

tetaksse, siis antaksse meile Issandast hirmo, et
meid ma-ilmaga ei pea hullamoistetama.

Evangelium surel Neljapäeval on pühha
Evangeliste Joannes'ie ramatus 13
peatükkis, 1. 15. salmist sadik.

Ugga enne Pasa pühha, kui Jesus teadis —
— kui minna teile olen teinud. wata 153
lehhe küljes.

Evangelium Surel Redel.

on

Meie Issanda Jesusse Kristusse
Matmisfest,

mis on wiimne tük meie Issanda Jesusse Kris-
tusse kannatamisfest ning surmast. wata
183. lehhe küljes.

Ugga kui õhto kätte tulnud — — ja pannid
se kiwvi pitseriga finni.

Epistel Kristusse üllestousmisse Pühha
essimesesl Päeval. 1 Kor. 5, 6-8.
salmist sadik.

Seiie kiitleminne ep olle mitte hea. Eks teie tea,
et piisut happotaignat keik taignat happuks
teeb? Sepärrast pühkige wälja se wanna happo-
taigen, et teie uus taigen woiksite olla, nenda kui
teie hapnematta ollate; sest ka meie Pasa-tal
Kristus on meie eest tappetud. Sepärrast pid-
dagem pühhad, ei mitte wannas happotaignas,
ei kurjusse egga lawwalusse happotaignas, waid
selge mele ja tõe hapnematta taignas.

Evange

Ewangelium Kristusse üllestousmisse Pühha esimesel Päwal. Mark. 16, 1-8.

salmist sadit.

Za kui se hingamisse pääw sai mödalainud, **S**ostis Maria Magdalena, ja Maria Jakobusse emma, ja Salome kallid rohhud, et nemmad piddid tullemä ja tedda woidma. Za esimesel näddala päwal tullid nemmad wägga warra päwa toustes haua jure ja ütlesid isseleskis: Kes weretab meile se kiwui haua ukse peält ärra? Za kui nemmad senna waatsid, näggid nemmad, et se kiwui olli ärraweretud; sest temma olli wägga suur. Za nemmad läksid haua si-se ja näggid ühhe noremehhe parremal-polel istwad, sel olli pitk walge rie selgas, ja nemmad ehmat sid wägga. Agga temma ütles nende wasto: ärge ehmatage, teie otsite Jesust Maatsaretist, kes olli risti podud. Temma on üllestousnud, temma ep olle siin, wata sedda asset, kuhho nemmad tedda ollid pannud. Agga minge, üttele temma jüngrittele, ka Peetrussele, et temma teie ele lähhäb Kalilea-male, seäl sate teie tedda nähha, nenda kui temma teile on ütelnud. Za nemmad läksid ruttuste wäha, ja jooksid haua jurest ärra; seid nende peäle olli wärristus ja ehmatus tulnud ja ei ütelnud ühhelegi ühtegi, sest nemmad kartsid.

Epistel Kristusse üllestousmisse Pühha reisel Päwal. Apost. Tegg. Kam.

10, 34-41. salmist sadit.

Agga Peetrus teggi omma su lahti ja ütles; Müüd moistan minna tõeste, et Jummal ei pea luggu, misjuggusest suggust inuimenne on, u.a.d

waid feige rahwa seast on se, kes tedda Kardab ja õigust teeb, armas temma melest. Se on se sanna, mis ta Iisraeli lastele on läkkitanud, ja on lastanud rahho kulumada Jeesusse Kristusse läbbi; ses sanna on keikide Iisand. Teie teate sedda asja, mis on sündinud keik se Juida=ma läbbi, ja on haletanud Kalilea=maalt pärrast sedda riilmist, mis Joannes kulumas, Jeesusest, kes on Naatsaretist kuida Jummal tedda on woidnud pühha Waino ja wäega, kes on möda maad käinud, ja head teinud, ja terwist saatnud keikile, kelle peäle kurrat olli woimust sanud, sest Jummal olli temmaga. Ja meie olleme feige nende asjade tunnistajad, mis ta on teinud Juida=rahwa=maal ja Jerusalemmas, sedda nemmad on tapnud, kui nemmad tedda pu külge said pöüüd. Sedda on Jummal üllesärratanud kolmandamal päwal, ja on tedda lastanud ilmsiks sada ei mitte feige rahwale, waid neile tunnistajatele, sedda Jummal enne olli är rawallitsenud, meile, kes meie temmaga olieme sõnud ja ionud pärrast sedda, kui ta surrust sai üllestoussnud. Ja temma on meid käsknud rahwale kulumada ja tunnistada, et sesanna on se Jummalast seätud ellawatte ja surnutte kohtomoißtja. Sestinnatsest tunnistawad keik Prohwetid, et temma nimme läbbi keik, kes temma sisse uskwad, peawad pattude andeks=andmist sama.

Evangelium Kristusse üllestoussmise Pühha reisel Päwal. Luk. 24, 13-35.

salmist sadik.

Sa wata, kaks nende seast ollid minnemas ses sanna päwal ühte allewisse, mis Jerusalemmas

mast liggi kuuskümmend wagger maad olli, selle
 nimmi olli Emaus, ja nemmad rääksid issekeskis
 keikist neist asjust, mis ollid sündinud. Ja se sündis,
 kui nemmad teine teisega jutto aiast, ja teine tei-
 felt küssisid, siis tuli ka Jesus isse nende jure ja
 kais nendega. Agga nende filmad peti, et nem-
 mad tedda mitte ei tunnud. Ja temma ütles nen-
 de wasto: Mis kõnued need on, mis teie issekeskis
 kõnnelete kais, ja ollete kurwanäolisised? Agga
 üks, Kleopas nimmi, wastas ja ütles temmale:
 Sinnaks üksi kui wooras ellad Jerusalemmas,
 ja ei olle teada sanud, mis neil päiwil seälsammas
 on sündinud; Ja temma ütles neile: mis siis?
 Agga nemmad ütlesid temmale: Sedda, Jesussest
 Naatsaretist, kes olli Prohwet wäggew teggudest
 ja sannast Jummal ja keige rahwa ees, kuida
 meie üllemad preestrid ja wannemad tedda on sur-
 ma kohto alla ärdannud, ja tedda risti lõnud.
 Agga meie lootime, et ta pididi sesamma ollema,
 kes Israeli rahwast pididi ärvalunnastama, ja
 peäle se keik on tänna kolmas päaw, kui se on sün-
 dinud. Agga ka monningad naesed meie seast on
 meid ärraehmatanud, kes warra hommiko hawa
 jures ollid olnud, ja kui nemmad temma ihho ei
 leidnud, tullid nemmad ja ütlesid, ennast ka inglide
 näo näinud, kes ütlewad, tedda ellawad. Ja
 monningad meie seast läksid hawa jure, ja leidsid
 nenda, kui need naesed ka ütelnud; agga tedda
 ennast ei näinud nemmad mitte. Ja temma ütles
 nende wasto: Oh! teie rummalad ja süddamest
 pitkaldased sedda keik uskuda, mis prohwetid on
 rääkinud! Eks Kristus sedda piddand kannatama,
 ja omma au sisse minnema! Ja temma hakkas
 Moses

Mosesest ja keikist prohvetidest, ja selletas neile ärra keige kirjadē sees sedda, mis temmast olli kirjotud. Ja nemmad said se allewi liggi, kühho nemmad lāksid. Ja temma teggi ennast emale minnema. Ja nemmad pallusid tedda wāggise ja ütlesid: Ja meie jure, sest õhto jouab, ja pääw werib; ja temma lāks sisse nende jure jāma. Ja se sündis, kui ta uendega laudas istus, wottis temma leiba, õnnistas ja murdis ja andis neile; siis peāsid nende silmad lahti, ja nemmad tundsid tedda, ja temma kaddus nende eest ärra. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Eks meie südda meie sees ei põlend, kui ta meiega rākis tee peāl, ja kui ta meie kirjad ärraselletas? Ja nemmad tōusid jelsammal tunnil ülles, ja lāksid taggasi Jerusalemma, ja leidsid need üksteistkūmmend, ja neid kes nende jures ollid, kōus ollemast, kes ütlesid: Jōsaud on tōeste üllestousnud ja ennast Simonale nāitnud. Ja nemmad rāāksid sedda ülles, mis tee peāl olli sündinud, ja kuida nemmad tedda leiba-murdmisest ollid tunnud.

Epistel Kristusse üllestousmisse Pühha Kolmandamal Pāwal. Apost. Tegg. Kam.

13, 26 = 32. salmüst jādik.

Mehhed, wennad, Abraami sūggu lapsed, ja kes teie seast Jummalat kartwad, teile on sesinnatse õnnistusse sanna lākkitud. Sest kes Jerusalemmas ellawad, ja nende üllemad, et nemmad seddasinnast Jesust ei tunnud, siis on nemmad nende Prohvetide sannad, mis iaga hingamisese pāwal loetākse, tedda hukkamōistes tōeks teinud. Ja kui nemmad ühtegi surma süüd ei leidnud,

pallusid nemmad Pilatus, et tedda piddi arrahuf-
katama. Agga kui nemmad keik said löppetanud,
mis temmast olli kirjotud, wotsid nemmad tedda
pu peält mahha, ja pannid tedda hauda. Agga
Zummal on tedda ülesärratanud surrust, kes on
nähtud mitto väwa neisi, kes temmaga ollid läinud
Kalilea=maalt Jerusalemma, kes on temma tun-
nistajad rahwa ees. Ja meie kulumame teile sedda
tootust, mis meie wännemille on sanud, et Zum-
mal sedda meile, uende lastele, on täieste töeks
teinud, kui temma Jesusi sai ülesärratanud.

Ewangelium Kristusse ülestouemise Püh-
ha Kolmandamal Päwal. Luk. 24,
36=47. salmist sadik.

Agga kui nemmad sedda rääksid, seisis Jesus
isse kess nende wahhel, ja ütles neile: Rahho
olgo teile! Agga nemmad koftusid ja kartsid, ja
mõlesid enrast waimo näggewad. Ja temma üt-
les neile: Miks teie ollete ni wägga ärraehma-
tand? Ja mikspärrast touswad niusuggused mõtle-
mised teie süddamette seest? Et wadoge mo käd
ja mo jallad, sest et minna sesamma ollen, katske
mind kättega ja wagade, sest waimul ep olle mitte
libha ja luid, nenda kui teie näte mul ollewad. Ja
kui ta sedda sai üttelnud, näitis temma neile om-
mad käd ja jallad. Agga kui nemmad rõmo pär-
rest weel ei uskunud, ja immeks pannid, siis ütles
ta nende wasto: Kas teil on siin middagi süa?
Ja nemmad pannid temma ette tükki küpsetud
kalla ja kerie=met. Ja temma wottis ja söi nende
ees. Agga temma ütles nende wasto: Need on
need lõnned, mis ma teile rääksin, kui minna alles
teie

teie jures ollin : Gesti keik peab töeks sama, mis Moesse kässo : õppetussesse ja Prohwetide ja lauslo ramatusse minnust on kirjotud. Eius tegai temma nende moistust lahti, et nemmad kirjad moistfid. Ja temma ütles neile : Nenda on kirjotud, ja nenda piddi Kristus kannatama, ja üllestouma surnust kolmandamal päwal ja temma nimmel piddi tulutama meleparrandamist ja pattude andeks- andmist keige rahwa seas, ja algama Jerusalemmast.

Epistel esimesel Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestoumisje Pühha. 1 Joan.

5, 4-12. salmist sadik.

Gesti keik, mis Jummalast on sündinud, woidab ma- ilma ärra, ja meie usk, se on se woimus, mis ma ilma on ärrawoitnud. Kes muudo on, kes ma ilma ärrawoidab, kui agga se, kes ussub, et Jesus Jummalaga Poeg on. Se on sesamma, kes tulleb wee ja werre läbbi, Jesus se Kristus, ei mitte weega ükspäinis, kuid wee ja werrega. Ja Waim on, kes tunnistab, et waim on tõdde. Gesti kolm on, kes tunnistawad taewas, Isia, Ganna, ja pühha Waim, ja need kolm on üks. Ja kolm on, kes tunnistawad Ma peäl, Waim, ja wessi, ja werri, ja need kolm on ühheks tunnistusfeks. Kui meie innimeste tunnistust wastowotame, siis on Jummalaga tunnistus surem, sest se on Jummalaga tunnistus, mis temma on tunnistanud, ommast Poiaist. Kes ussub Jummalaga Poiaisse, sel on tunnistus ennese sees. Kes ei ussu Jummalat, se on tedda wallelikküks teinud, sest temma ei olle mitte usnuud sedda tunnistust, mis

Jummal on tunnistanud ommast Poiaast. Ja se on se tunnistus, et Jummal meile on iggawest ello annud, ja sesamma ello on temma Poia sees. Kellel se Poeg on, sellel on ello, kellel Jummal Poega ei olle, sellel ei olle sedda ello mitte.

Ewangelium esimesel Pühhapäwal pärrast Kristusse illestousmisse Pühha.

Joan. 20, 19-31. salmist sadit.

Sui nüüd õhto aeg olli selsammal esimesel näddala päwal, ja uksed lukkus ollid seäl, kus jüngrid ühhestous ollid kartusse pärrast Judas rahwa eest, siis tulli Jesus ja seisis kess nende wahel, ja ütles neile: Rahho olgo teile! Ja kui ta sedda sai ütelnud, näitis temma neile ommad käd ja külje; siis said need Jüngrid rõõmsaks, kui nemmad Issandat näggid. Siis ütles Jesus neile jälle: Rahho olgo teile! uenda kui Issa mind on läkitanud, nenda läkitan minna teid ka. Ja kui ta sedda sai ütelnud, puhbus ta nende peäle, ja ütles neile: Wotke pühha Waino. Kellele teie ial pattud andeks annate, neile on need andeks antud: Kellele teie ial pattud kinnitate, neile on need kinnitud. Agga Tomas üks neist kahbesteiskümnest, kedda nimmetakse kaksikuks, ei oliud mitte nendega, kui Jesus tulnud. Siis ütlesid need teised jüngrid temmale: Meie olleme Issandat näinud. Agga temma ütles neile: Ei mä ussu mitte, kui minna ei nä temma kätte sees naelte asset, ja ei panne omma sõrme naelte asseme sisse, ja ei panne omma kät temma külje sisse. Ja kahheksa päwa pärrast ollid need Jüngrid jälle seälsammas ja Tomas nendega. Siis tulleb Jesus, kui uksed

luffus ollid, ja seisid kesi nende wahhel, ja ütles: Rahho olgo teile! pärrast ütles temma Tomale: Pistad omma sõrme seie, ja wata minno käd, ja anna omma kät seie, ja panne minno külje sisse, ja ärra olle uskumatta, waid usklik. Ja Tomas wastas ja ütles temmale: Minno Issand, ja minno Jummal! Jesus ütles temmale: Tomas, sa olled uskud, sest et sa mind olled näinud; õn sad on need, kes ei nä, ja süski uskwad. Agga Jesus on kül muud paljo immetähte teinud omma jüugritte ees, mis ep olle ülleskirjotud sesinnatse ramato sisse; agga needsinatjed on kirjotud, et teie peate uskma et Jesus on Kristus Jummalta Voeg, ja et teie peate uskma ja ello sama temma nimme sees.

Epistel teisel Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestoumissse Pühha. Peetr.

2, 21-25. salmist sadik.

Sest kesi ollete teie kutsutud, sest ka Kristus on teie eest kannatanud, ja teile tähte jätnud, et teie peate temma jälgede sees käima, kes ei olle patto teinud, ja kelle suust polle pettust leitud, kes ei sõimand wasto, kui tedda sõimati, kes ei ähwardand, kui ta kannatas; waid andis selle hõleks, kes õiete kõhnut moistab. Kes meie pattud isse on kannud ommas ihhus ülles pu peäle, et meie piddime pattust ärra sama ja õigussele ellama, kelle wermede läbbi teie ollete terweks sanud. Sest teie ollite kui ekhiad lambad, agga nüüd õllete teie pöördud omma hinge kariatse ja üllewaatja pole.

Ewangelium teisel Pühhapäwal pärrast
Kristusse ülestoumisses Pühha. Joan.
10, 11-16. salmist sadik.

Minna ollen se hea karjane, se hea karjane jät-
tab omma ello lammaste eest. Algga se pal-
galinne, kes ei olle karjane, kelle ommad need lam-
bad ei olle, näab hunti tulleswad ja jättab lambad
mahha ja põggeneb, ja hunt wottab neid kinni,
ja pillab need lambad laiale. Algga palgalinne
põggeneb, sest et teikima on palgalinne ja temma
ei holi lammastest mitte. Minna ollen se hea kar-
jane ja tunnen ommad, ja minno ommad tund-
wad mind, nenda kui mind Issa tunneb ja minna
tunnen sedda Issa, ja jättan omma ello lammas-
te eest. Ja minnul on weel teised lambad, need ei
olle mitte sestinnastest laudst, ja neid pean min-
nä ka seie toma, ja nemmod kuulwad minno hea-
le, ja peab üks karri ja üks karjane ollema.

Epistel kolmandamal Pühhapäwal pärrast
Kristusse ülestoumisses Pühha. 1 Peetr.
2, 11-20. salmist sadik.

Armad, minna maenitien teid kui maialissed ja
woorad, et teie ennast hoiate libhalikko him-
mude eest, mis hinge wasto joddwad, ja et teie
head ello peate pugganatte seas, et nemmad se eest,
mis nemmiad teist kui kurjateggiatrest pahha ragi-
wad, wottaksid teie hea teggude pärrast, mis nam-
mad teist näwad, Jummalat auustada katsmis-
se päwal. Sepärrast heitke ennast teikide inni-
meste seadmisse alla Issanda pärrast, olgo kuu-
ninga kui ülema alla; ellik pealikude kui nende
alla, kes temmast on läkkitud, kurjateggiattele küt-
nuht.

nubtlusseks, agga heateggiattele kitusseks. Gest nenda on Jummalat tahtminne, et teie head tehhes moistmatta innimeste rummalust kinnisullute; kui wai bad, ja ei mitte otsego ohteks teil se wabbas dus kurjusse kattedeks, waid kui Jummalat sull sed. Auustage keiki, armastage wende, kartke Jummalat, auustage kunningast. Teie sullased, kuulge keige kartussega omma issandatte sanna, ei mitte ükspäinis heade sanna, kes järrele andwad, waid ka nende tiggedatte sanna. Gest se on arm, kui kegi süddame-tunnistusse pärrast Jummalat ees keik kurwastust heaks wöttab, ja üllekobbut kannatab. Gest mis kitus on se, kui teid sü pärrast peissetakse, ja teie nenda kannatlikkud ollite: Agga kui teie head tehhes ja kurja nähhes kannatate, se on arm Jummalat jares.

Evangelium kolmandamal Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestousmisse Pühha.

Joan. 16, 16-23. salmist sadik.

Urrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, sest minna lähhan Jäsa jure. Siis ütlesid mourningad temma Jüngrittest isseleskis: Mis se on, mis temma meile ütleb: Ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, ja et minna Jäsa jure lähhen? Sepärrast ütlesid nemmad: Mis se on, mis temma ütleb: Ürrikesse aia pärrast? Meie ei tea mitte, mis temma rägib. Siis moistis Jäsus, et nemmad temmalt tahtsid küsida, ja ütles nendewas-to: Sedda küsitate teie isseleskis, et minna ollen ütelnud: Ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind

mitte, ja ta ürrifesse aia pärrast, siis näte teie mind. Edest, tõest, minna ütlen teile, teie peate nutma ja ulluma, agga ma ilm on rõmus. Teid peab kurvastama, agga teie kurvastus peab rõmuks minnema. Ühhel naesel, kui temma lapse ilmale toob, on kurvastust, sest temma tund on tulnud, agga kui temma saab lapse sanud ei mõtle temma ennam abhastusse peäle se rõmo pärrast, et inimenne ilmale on sündinud. Ja teil on kül müüd ka murret, agga minna tahhan teid jälle nähha, ja teie siidda peab rõmus ollema, ja ükski ei pea teie rõmo teist ärrawõtma. Ja selsammal päwal ei küski teie mult middagi.

Epistel neljandamal Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestoumissse Pühha. Jak. 1,
16, 21. salmist sadik.

Urge efsige mitte, mo armsad wennad. Keif hea andminne, ja keif täis and on üllewelt ja tulleb mahha walguste Issast, kelle jures ei olle muutmist egga wabhetamisse warjo. Temma on meid sünnitanud omma tahtmisse järrele tõe sanna läbbi, et meie piddime kui üks esimenne suggu ollema temma lomade seast. Sepärrast, minno armsad wennad, olgo igga inimenne nobbe kuulma, pitkalinne räkima, pitkalinne wihhale: Sest inimmesse wihha ei te mitte, mis Jummal ees õige on. Sepärrast heitke ennesest ärra keif rojust ja kurjust, mis wägga paljo on, ja wõtke tassase melega wasto sedda sanna, mis teie siisse on istatud, ja woib teie hinged õnsaks tehha.

Evangelium neljandamal Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestousmisse Pühha.

Joan. 16, 5-15. Salmist sadik.

Agga nüüd lähhen minna selle jure, kes mind
on läkkitanud, ja ükski teie seast ei küski mult:
Kubho sa lähhäd? waid et minna teile sedda ollen
ütelnud, on teie südda täis kurwastust sanud.
Agga minna ütlen teile sedda rõt: Se tulleb teile
heaks, et minna ärralähhan, sest kui minna ära ei
lähhä, siis ei tulle trööstia mi te teie jure; Agga
kui minna saan ärralainud, tahhan minna tedda
teie jure läkkitada. Ja kui sesamma saab tulnud,
annab temma ma-ilmale märto patto pärrast, ja
õigusse pärrast, ja kotho pärrast. Patto pärrast,
et nemmad ei ussu minno sisse: Agga õigusse
pärrast, et minna Issa jure lähhan, ja teie mind
ennam ei nä: Ja kotho pärrast, et sesinnatse ma-
ilma würsti peäle kothut on moistetud. Winnul
on teile weel päho ütlemist, agga teie ei woi sed-
da nüüd mitte kanda. Agga kui temma, se tõe
Waim, tulleb, se juhatab teid keige tõe sisse, sest
temma ei rägi mitte isseennesest, waid mis temma
kuleb, sedda rägiw temma, ja tullewad asjad kulus-
tab temma teile. Sesamma auustab mind, sest
minno ommast wottab temma ja kulus tab teile.
Keik se, mis Issal on, se on minno, sepärrast ollen
minna ütelnud, et temma peab minno ommast
wotma ja teile kulusutama.

Epistel wiendamal Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestousmisse Pühha. Jak.

1, 22-27. Salmist sadik.

Agga olge sanna teggiad, ja ei mitte ükspäinis
Kuuks

Kuuljad, et teie walle mõtlemisse läbbi ennast ei petta. Sest kui kegi on sanna kuulja, ja ei mitte teggia, se on selle mehhe sarnane, kes omma ihholikko palle peeglis katsub. Sest ta on ennast katsunud ja ärralainud, ja seddamaid ärraunnustanud, mis süggune temma olli. Agga kes wabba dusse täie kässo sisse kummardades watab, ja selle jure jääb, seinnane ei olle mitte unustaw kuulja, waid teo teggia, seinnane on wast õnnis omma teggemisse sees. Kui kegi teie seast arwab Jummalat tenia ollewad, ja ei talluse mitte omma keelt, waid petab omma süddant, selle Jummalat tenistus on tühhine. Üks puhhas ja laitmatta tenistus Jummalat ja Issa ees on se: Waeste laste ja lesknäeste järrele kulama nende willetsuses, ja isseennast ilmariggata ma-ilmast pidama.

Ewangelium wiendamal Pühapäwal pärast Kristusse ülestoumissse Pühha.

Joan. 16, 23-30. salmist sadit.

Sest, tõest minna ütlen teile: Mis teie ial Issa ait pallute minno nimmel, sedda annab temma teile. Tännini ep olle teie middagi pallunud minno nimmel: Palluge, siis peate teie wõtma, et teie rõõm woiks täis olla. Sedda ollen minna teile tähhendamisse-sannadega rälänud, agga se tund tulleb, et minna tähhendamisse-sannadega ennam teile ei rāgi, waid kulutan teile julgeste ommast Issast. Selsammal päwal peate teie palluma minno nimmel, ja minna ei ütles teile mitte, et minna tabhan Issa teie eest palluda, sest Issa isse armastab teid, sest et teie mind ollete armastanud,

nud, ja uskand, et minna Jummalast ollen wäljalainud. Minna ollen Jõsast wäljalainud, ja tulnud ma ilma sisse, ta jarran minna ma ilma mahha, ja lähhen Jõsa jure. Siis ütlesid temma jüngerid temma wasto: Wata, nüüd rägid sinna julgeste, ja ei ütle ühtegi tähdendamisse sanna. Nüüd teame meie, et sinna keik asjad tead, ja sul ep olle tarwis, et sinult kegi küsib. Sest ussus me meie, et sinna Jummalast olled wäljalainud.

Epistel Kristusse Taewaminnemise Pühhal.

Apost. Tegg. rom. 1, 1-11. salmist sadik.

Esimesse ramato ollen minna kül teinud, Teowilus, keigest sest mis Jesus hakkas teggema ja õppetama se päwani, millal tedda ülleswoti, kui ta Apostlide (tedda ta olli ärrawallitsenud) pühha Waimo läbbi sai kässo annud, kennele temma ka pärrast omma kannatamist isseennast ellawalt olli näitnud mitme tõsise märgiga, ja olli neist nähtud nellikümmend päwa, ja rätis Jummalala rigi asjo. Ja kui ta nendega kokko sai, käs kis temma neid, et nemmad ei pidand Jerusalemmast ärraminne ma, waid Jõsa tootust ootama mis teie (ütles temma) minnust olleie kuulnud. Sest Joannes on kül weega ristitud, agga teid pead pühha Waimoga ristitama, ei mitte kawa pärrast neid sinna sid päiwi. Kes nüüd ollid kokkotulnud, küs sid temmale ja ütlesid: Jõsand, kas sinna seisimatsel ajal jälle Israellie ülleschitad kuningriki? Agga temma ütles neile: Teie ei sünni aego egga iundisid teada, mis Jõsa orma ennese melewalda pannud, waid teie peate pühha Waimo wägge sama, kui ta teie peale saab tul-

nud

nud, ja peate minno tunnustajad ollema ni hästi Jerusalemmas, kui ka keigel Juda ja Samaria maal, ja ma-ilma otsani. Ja kui ta sedda sai ütelnud, tõsteti tedda nende nähhes ülles, ja piitw wõitis tedda ülles nende silma eest ärra. Ja kui nemmad üksi filmi taewa pole waatsid, kui temma ärralaks, wata, siis seisid nende jures laks meest walgis widis, kes ka ütlesid: Kalilea-ma mehed! mis teie seisate ja watate ülles taewa? sesinnane Jesus, kes teilt on ülleswoelud taewa, se peab tullema sellammal kombel, kui teie tedda ollete näinud taewa ärraminnewad.

Ewangelium Kristusse Taewaminnemisse Põhhal. Mark. 16, 14, 20. salmist sadik.

Wimaks kui need üksteistkümmed laudas istid, näitis ta ennast, ja sõitles nende uskmat- ta ja kowwa süddant, et nemmad neid es olle us- nud, kes tedda ollid näinud üllestousnud ollewad. Ja temma ütles neile: Minge keige ma-ilma, ja kullutage armo-õppetust keige lomale. Kes ussub ja tedda ristitakse, se peab õnsaks sama; agga kes ei ussu, tedda peab hukka moistetama. Agga neile, kes uskwad, peawad nisuggused tähhed ju- res ollema: Minno nimmel peawad nemmad kur- je waimusid wäljaaiama, usi kelesid räkima, ussa ülles-wotma, ja kui nemmad üht surma jomist peaksid joma, ei pea neile sest ühtegi wigga sama. Haigede peäle peawad nemmad käsfi pannema, siis sawad nemmad parremaks. Ja Issand, kui ta nendega sai räkinnud, woeti ülles taewa ja is- tub Zummala parremal polel. Agga nemmad laksid wälja, ja ütlesid jutlust keikis paikus, ja Issand

sand aitas neid, ja kinnitas se sanna nende im-
me-tähtede läbbi, mis seal jures sündsid.

Epistel kuendamal Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestousmisse Pühha.

I Peetr. 4, 7-11. salmist sadik.

Ugga keige asiade ots on liggi sanud, sepärrast
olge moistlikkud ja walwad pärrastele. Ugga
keige ennamiste piddage isseleskis ühte puhko ar-
mastust: Sest armastus kattab pattude hulka.
Olge isseleskis woðraste wastowotjad, ilma
nurrisematta, sedda möda kui iggaüks on armo
andi sanud, nenda aitage teine teist sellega, kui
Jummala monnesarnatse armo head maiapidda-
jad. Kui kegi rägib, kui Jummala sanuad räkigo
temma sedda, kui kegi tenib, se tenigo kui sest jounust,
mis Jummal annab, et keikis Jummal saats
aunstud Jesusse Kristusse läbbi, kellel on au ja
wäggi iggaweste iggawesses aiaks, Amen.

Evangelium kuendamal Pühhapäwal pärr-
rast Kristusse üllestousmisse Pühha. Joan.

15, 26, ja 16, peat. 4. salmist sadik.

Ugga kui se trööstia saab tulnud, sedda minna
teile tahhan läkkitada Issast, se töe Waim,
kes Issast wäljalähhab, sesamma peab minnust
tunnistama, ja teie peate ka tunnistama, sest teie
ollete algmissest minnoga olnud. Sedda ollen min-
na teile räkinnud, et teie ennast ei pahhanda. Ja
nemmad lükkawad teid koggodussest wälja: ka
tulleb se tund, et iggaüks, kes teid tappab, mötleb
ennast Jummalale melehead kui ühhe ohwriga teg-
gewad. Ja sedda wotwad nemmad teile tehha ses
pärrast

pärast, et nemmad ei olle tunnud sedda Issa ega mind. Agga sedda ollen ma tei e rāfinud, et kui se tund saab tulnud, teie se peäle mõlete, et ma teile sedda ollen ütelnud. Agga sedda ep olle minna algmissesit teile mitte ütelnud, sest et ma teiega olin.

Epistel Mellipühhi esimesel Päwal. Apost.

Tegg. ram. 2, 1-13. Salmist sadik.

Ja kui Mellipühhi-pääw kätte sai, siis ollid nemmad keik ühhel mehel kōus. Ja taewast sündis äktselt üks lohhiseminne, wtiego kange tuul olleks puhunud, ja täitis keik sedda kōdda, kus nemmad istsid. Ja neist nähti kui lõhutatud tulle keled, ja se seisis iggaühhe peäle nende seast. Ja nemmad said keik täis pühha Waimo, ja hakkasid rākima teisi keli, nenda kui se Waim neile andis selgeste ülesrākida. Agga Jerusalemmas ollid Juda-rahwas ellamas Jummalakartlikud mehhed keigesugguse rahwa seast, mis taewa alon. Kui nüüd sesinnane heäl sündis, siis tulli rahwa-hulk kokko, ja said ommas mõttes seggareks, sest iggaüks kulis neid omma kele-murde rākwad. Ja nemmad ehmatasid keik ärra, ja wanniid imemeks, ja ütlesid teine teise wasto: Wata, eks needsinatsed keik, kes rākwad, Kalilea-ma mehhed ei olle? Kuida siis meie iggaüks kuleme omma kele-murde, mis sees meie olleme sündinud? Olgo meie Parti-rahwas ja Meda- ja Elami-rahwas, ja kes meie ellame Mesopotamia ja Juda ja Kapadokia, Pontusse ja Asia-maal, Bregia ja Damwilia, Egiptusse ja Libia-riide sees Kirene kaudo, ja Roma-rahwa woõrad, Juda-rahwas

ni hästi kui need, kes Juda-rahwa usko heitnud, Kreta ja Arabia-rahwas; siis kuleme meie neid rääkivad meie omma keli Jummalala lured asjad. Ja nemmad ehmatasid keik ärra, ja ollid otsego tabhe peäl, ja ütlesid teine teise wasto: Mis se kül peaks ollema? Uuga teised pannid sedda naeruks ja ütlesid: Nemmad on täis maggusat w na.

Evangelium Mellipühhi esimesel Päawal.
Joan. 14, 23-31. salmist sadik.

Jesus wastas ja ütles temmale: Kui legi mind armastab, kül se peab minno sanna, ja minno Issa armastab tedda, ja meie tahhame temma jure tulla, ja ello-asset temma jure tehha. Kes mind ei armasta, se ei pea minno sanna; ja se sanna, mis teie kulete, ep olle mitte minno, waid selle Issa, kes mind on läkkitanud. Sedda ollen minna teile rääkimud teie jures olles. Uuga se trööstia, se pühha Waim, keida minno Issa tahhab läkkitada minno nimmei, sesamma peab teid õppetama keik, ja teie mele tulletama keik, mis minna teile ollen ütelnud. Rahho jättan minna teile, omma rahho annan ma teile, minna ei anna teile mitte nenda, kui ma-ilm annab. Teie südda argo ehmatago, egga sago arraks mitte. Teie ollete kuulnud, et ma teile ollen ütelnud: Minna lähhan ärra, ja tullen jälle teie jure. Kui teie mind armastaksite, kül teie olleksite siis rõõmsad, et ma ollen ütelnud: Minna lähhan Issa jure, sest minno Issa on suurem mind. Ja nüüd ollen minna teile ütelnud, enne kui se sünnib, et teie usute, kui se sünnib. Minna ei sa enam paljo teiega rääkida, sest sesunnatse ma-ilma Würst tuleb,

leb, ja ei sa minnust ühtegi. Agga et maailm moistaks, et minna sedda Issa armastan, ja nenda teen, kui Issa mind on käsnuud: touske ülles, läkki süü ärra.

Epistel Mellipühhi teisel Päxwal. Apost. Teg-
gud. rom. 10, 42-48. salmist sadik.

Ja temma (Jesus) on meid käsnuud rahwale kuulutada ja tunnistada, et sesamma on se Jummalast seätud ellawatte ja surnutte kohtu moistja. Sestinnatsest tunnistawad keik Proh-
wetid, et temma nimme läbbi keik, kes temma sisse ussuvad, peawad pattude andeks- andmist sama. Kui Peetrus need sannad alles räkis, langes püh-
ha Waim keikide peäle, kes sedda sanna kuulsid; ja need usklikud ümberleikamisest, ni mitto kui Peetrussega ollid tulnud, ehmatasid ärra, et ka pagganatte peäle pühha Waimo and olli walla-
tud. Sest nemmad kuulsid neid woõraid kelesid räk-
kiwad, ja Jummalat wägga auustawad. Siis kostis Peetrus: Kas fegi woib wet keelda, et neid ei peaks ristitama, kes pühha Waimo on sanud nenda kui meiege? Ja temma käs kis neid ristida Jesusanda nimmel.

Exangelium Mellipühhi teisel Päxwal.

Joan. 3, 16-21. salmist sadik.

Sest nenda on Jummal maailma armastanud, et temma omma aino sündinud Poia on annud, et ükski, kes temma sisse ussub, ei pea hukka sama, waid et iggawenne ello temmal peab ollema. Sest Jummal ep olle omma Poega mitte läkkitanud maailma, et temma maailma piddi hukka-
moistma.

moissima, waid et ma-ilm temma läbbi piddi õn-
 faks sama. Kes temma sisse ussub, tedda ei mois-
 teta mitte hukka; agga kes ei ussu mitte, jubba se
 on hukkamoiistetud; sest temma ep olle ussiud
 Jummalala aino sündinud Poia nimme sisse. Ag-
 ga se on se hukkamoistimine, et Walgus on tuls-
 nud ma-ilma sisse, ja innimesed armastasi-
 pimmedust ennam kui sedda Walgust; sest nende
 teud ollid kurjad. Sest iggäiks, kes kurja teeb,
 wihtab sedda walgust, ja ei tulle walgusse jure, et
 temma teggusid ei pea laidetama. Agga, kes tõt-
 teeb, se tulleb walgusse jure, et temma teud wiht-
 sid arwalikkuks sada, sest nemmad on Jummalala
 fees tehtud.

Epistel Nellipühhi kolmandamal Päwal.

Apost. Tegg. rom. 8, 14=17. salmist sadik.

Ja kui need Apostlid, kes Jerusalemmas ollid,
 said kuulda, et Samaria-liin Jummalala san-
 na olli wastowotnud, läkitasiwad nemmad nende
 jure Peetrust ja Joannest. Kui need senna said,
 pallusiwad nemmad Jummalat nende eest, et nemo-
 mad pühha Waimo piddid sama. (Sest temma
 ei olnud weel ühhegi peäle nende seast langenud,
 waid nemmad ollid agga Issanda Jesus'e nim-
 mel ristitud. Siis panid nemmad käed nende
 peäle, ja nemmad said pühha Waimo.

Evangelium Nellipühhi kolmandamal Pä-
 wal. Joan. 10, 1=10. salmist sadik.

Sõest, tõest, minna ütlen teile, kes ei lähhä
 uksest sisse lammaste lauta, waid astub mai-
 alt sisse, se on warras ja rõwel. Agga kes uksest

sisse lähhab, se on lammaste karjane. Sellele teeb uksehoiõja lahti, ja need lambad kuulwad temma heäle, ja temma kutsub ommad lambad nimme pärrast, ja wiib neid wälja. Ja kui ta ommad lambad saab wäljaaianud, siis läib temma nende eel, ja need lambad käiwad temma järrel, sest nemmad tundwad temma heält. Agga woõra järrel ei käi nemmad mitte, waid pöggenewad temma eest, sest nemmad ei tunne woõraste heält mitte. Se tähhendamisse-sanna ütles Jeesus neile: Agga nemmad ei moistnud mitte, mis se piddi olla, mis temma neile räkis. Sepärrast ütles Jeesus jälle nende wasto: Tõest, tõest minna ütlen teile: Minna ollen lammaste uks. Keif kes enne mind on tulnud, need on wargad ja wõõrliid: agga lambad ei olle neid mitte kuulnud. Minna olen se uks, kui kegi minno lähbi sisse lähhab, se peab õusaks sama, ja peab sisse- ja wäljaminne ma, ja sõmist leidma. Warras ei tullemu pärrast, kui warrastama ja tapma ja hukkama. Minna olen tulnud, et neil peab ello ja keif rohkesti olla.

Epistel kolm-aino Jummal: Pühhal.

Rom. 11, 33-36. salmist sadit.

Sedda Jummalat rikkusse ja tarkusse ja tuadmisse süggawust! Kuis õrra arwamat ta on temma lohtomoistmised, ja õrramoistmata temma wiisid! sest kes on Issanda meele unnud? Ehk kes on temma nouandia olnud? Ehk kes on temmale middagi enne-annud, et sedda peaks temmale jälle tasutama? Sest temma seest, ja temma lähbi ja temma sisse on keif asjad; temmale olgõ mu iggaweste, Amen.

Evangelium kolm-aino Jummal Pühhal.

Joan. 3, 1-15. salmist sadik.

Nägga üks inimenne olli Bariseride seast, Ni-
kodemus nimmi, Juda-rahwa üllem. Sesin-
nane tulli Jesusse jure õsel, ja ütles temmale: O-
ppetaja, meie teame, et sa olled Jummalast tulnud
õppetajaks: Sest ükski ei voi neid immetähesid
tehha, mis sinna teed, kui Jummal ei olle temma-
ga. Jesus vastas ja ütles temmale: Tõest,
tõest, minna ütlen sulle, kui legi ei sunni üllewelt,
ei voi temma mitte Jummal riki nähha. Niko-
demus ütles temma wasto: Kuis woib inimenne
sündida, kui ta wanna on? Kas ta woib teist-
korda omma emma ihho sisse miinna ja sündida?
Jesus vastas, Tõest, tõest minna ütlen sulle, kui
legi ei sunni weest ja Waimust, siis ei voi temma
mitte Jummal riki sisse sada. Mis libhast sün-
dinud, se on libha, ja mis Waimust sündinud, se
on Waim. Arra panne immet's, et ma sulle ol-
len ütelnud: Teie peate üllewelt sündima. Tuul
puhub, kuhho ta tahhab, ja sinna kuled temma
heale, agga sinna ei tea mitte, kust ta tulleb, ja
kuhho ta lähhab: Nenda on iggüks, kes Wai-
must on sündinud. Nikodemus vastas ja ütles
temmale: Kuida se woib sündida? Jesus vastas
ja ütles temmale: Olled sinna Israeli õppetaja,
ja ei moista sedda mitte? Tõest, tõest, minna üt-
len sulle: Meie rägime, mis meie teame, ja tunnis-
tame, mis meie olleme näinud, ja teie ei woia
meie tunnistust mitte, wasto. Kui minna teile räg-
in neist asjust, mis ma peäl on, ja teie ei ussu
mitte; kuida wottaksite teie uskuda, kui ma teile
rägiksin neist asjust, mis üllewel taewas on? Sest

ükski ei olle taewa läinud, kui agga se, kes taewast mahhatulnud, se innimesse Poeg, kes taewas on. Ja nenda kui Moses ühhe ussi on kõrbes üllendanud; nenda peab se innimesse Poeg üllendama, et ükski, kes temma sisse ussub, ei pea hukka sama, waid et temmal iggawenne ello peab ollema.

Epistel esimesesl Pühhapäwal pärrast kolm-
aino Jummalala Pühha. 1 Joan. 4,
16-21. salmist sadit.

Jummal on armastus, ja kes armastusse sisse jääb, se jääb Jummalala sisse, ja Jummal temma sisse. Ses on se armastus täieks sanud meie jures, et meil woiks julgust olla kochto päwal, sest otsego temma on, nenda olleme ka meie sessinatses maailmas. Kartust ep olle mitte armastusses, waid täis armastus aiab kartust wälja, sest kartusel on wallo; agga kes kardab, se ei olle mitte täieks sanud armastusses. Armastagem tedda, sest ta on meid enne armastanud. Kui legi ütleb: Ma armastan Jummalat, ja wihtab omma wenda, se on wallelik; sest kes ei armasta omma wenda, kedda ta näab, kuidas se woib Jummalat armastada, kedda temma mitte ei nä? Ja sessinane kässofanna on meil temmalt, et se, kes Jummalat armastab, se peab ka omma wenda armastama.

Evangelium esimesesl Pühhapäwal pärrast kolm-
aino Jummalala Pühha. Luk.
16, 19-31. salmist sadit.

Waga üks rikkas innimenne olli, ja se ehhtas
ennast purpuri ja kalli linnase ridega, ja ellas
igga

iggapääw rõõmsaste ja sureste. Agga üks waene olli Laatsarus nimmi, se olli maas temma warawa ees täis paisesid, ja püdis omma lohto täis sada neist leiwa rasofesfist, mis rikka laua peält mahhalangsid, agga koeradke tullid ja laktusid temma paised. Agga se sündis, et se waene surri, ja et tedda inglidest kanti Abraami sülesse: agga se rikkas surri ka ja maeti mahha. Ja kui ta põrgus sures wallus olli, ja ommad silmad ülles tõstis, näggi ta Abraami kaugeit ja Laatsarust temma süles. Ja temma hüdis ja ütles: Issa Abraham, heida armo mo peäle, ja lakkita Laatsarust, et ta omma sõrme otsa wette kastaks, ja minno keelt jahbutaks, sest mind waewatakse wägga sesinnatse tullelekes. Agga Abraham ütles: Poeg, mötle, et sa omma head põlwe ommas elus olled kätte sanud, ja nendasammoti Laatsarus kurja, agga nüüd rõmustakse tedda siin, ja sind waewatakse. Ja peäle leiķ on meie ja teie wahhel suur wahhe kinnitud, et need, kes siit tahtwad senna teie jure miina, ei woi mitte, egga need, kes seäl on, et sa seält tenna meie jure tulla. Agga temma ütles: Ma pallun siis sind, issa, et sa tedda lakkitad minno issa kotta, sest mul on wiis wenda, et ta neile kinnitaks, et nemmadke ei sa seie wallo paika. Abraham ütles temmale: Neil on Moses ja prohwetid, kuulgo nemmad neid. Agga temma ütles: Ei mitte, issa Abraham, waid kui kegi surrust nende jure lähhäks, siis parrandaksid nemmad meelt. Agga ta ütles temmale: Kui nemmad Mosest ja prohwetid ei kule, egga nemmad ialge wotaks nou, kui kegi surrust ülestouseks.

Epistel teisel Pühhapäwal pärrast kolm-
aino Jummalala Pühha. 1 Joan. 3,
13-18. salmist sadik.

Urge pange immels, minuo wennad, kui ma
ilm teid wihlab. Meie teame, et meie surmast
olleme tulnud ello sisse, sest et meie armastame
wennad; kes wenda ei armasta, se jääb surma
sisse. Iggau's, kes omma wenna wihlab, se on
innimesie tapja, ja teie teate, et ei ühhelgi inni-
mesie tapjal ep olle iggawest ello ennese sisse jä-
wad. Ses olleme meie sedda Jummalala armast-
tust tunnud, et temma omma ello meie eest on jät-
nud, ja meie peame ka ello wendade eest jätma.
Ugga, kel ma-ilmä peatoidust on, ja näab om-
ma wennil middagi tarwis ollewad, ja panneb
omma süddame temma eest kinni, kuidas jääb
Jummalala armastus temma sisse? Minno laps-
sofessed, ärge armastagem mitte saunaga egga
telega, waid teoga ja tõega.

Ewangelium teisel Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummalala Pühha. Luk.
14, 16-24. salmist sadik.

Uks inimenne teggi sure õhto-sõmaafia, ja kuts-
sus paljo, ja läkkitas omma sullast õhto-sõ-
maafia tunnil neile, kes ollid kutsitud, ütles:
Tulge sest keik on jo walmis. Ja nemmad hakkas-
sid eunnast keik ühhest suust wabbandama. Essi-
meene ütles temmale: Minna ollen põldo ostnud,
ja pean wäljaminnema ja sedda waatma; ma
pallun sind, wabbanda mind. Ja teine ütles:
Ma ollen wiis pari hãrgi ostnud, ja lähhan neid
katsma, ma pallun sind, wabbanda mind. Ja
üks

üks teine ütles : Ma ollen naese woinud, ja sepär-
 rast ei woi minna tulla. Ja se sullane tulli tag-
 gasti, ja kulutas sedda omma issandale : siis wihs
 hastas koi-issand, ja ütles omma sullasele : Min-
 ne warssi wälja linna laia ulitsatte ja woi-
 te peäle, ja to seie sisse need kes waesed ja wigge-
 sed ja jallotumad ja pimmedad on. Ja se sullane
 ütles : Issand, se on sundinud nenda kui sa kass-
 sid agga weel on maad. Ja issand ütles sullase
 wasto : Minne wälja tede peäle ja aedade äre,
 ja sada neid sisse tulles, et minne kooda täis
 saaks. Sest minna ütlen teile, et ükski neist me-
 hist, kes on kutsutud, ei pea minno õhto-
 sömaaga maitsema.

Epistel kolmandamal Pühapäwal pärrast
 kolm-aino Jummalala Pühha. I Peete.
 5, 6 = II. salmüst sadik.

Süis allandage ennast nüüd Jummalala wägge-
 wa täe alla, et temma teid woiks üllendada
 õigel ajal. Heitke keik omma murret temma peä-
 le, sest ta murretseb teie ette. Olge kassinad, wäl-
 wage, sest teie waenlane, kurrat, käib ümber kui
 mõiraja loukoer, ja otsib, kedda temma woiks är-
 raneelda : selle wasto seiske kindlaste ustus, ja
 teädke, et needsammad kannatamisjed täieste sa-
 wad teie wendade seltsi kätte, kes ma-ilmas on.
 Agga se keige armo Jummal, kes meid on kutsu-
 nud omma iggawesse au sisse Kristusse Jeesuse
 sees, se pärrandago, linnitago, tehko wahwaks,
 ja raiago teid tugawaste, kui teie ürrikeste late
 kannatanud. Sellesammale olgo au ja wäggi
 iggaweste iggawessels aiaks, Amen.

Ewangelium Kolmandamal Pühhapäwal
pärrast Kolmasaino Jummal Pühha.

Luk. 15, 1-10. Salmist sadik.

Ugga keif Tõlnerid ja pattused tullid temma
jure tedda kuulma. Ja Wariserid ja kirjas-
tundjad nurrisesid ja ütlesid: Gesinnane wottab
pattusid wasto ja sööb nendega. Ugga temma
rätis neile se tähhendamisse-sanna, ja ütles: Mis
suggune innimenne teie seast on, kennele sadda lam-
mast on, ja kui ta ühhe neist ärrakautab, efs ta
jätta ühheksakümme peäle ühheksa kõrbe, ja efs
ta lähhä selle järrele, mis on ärrakaddunud, kummi
ta sedda leiab? Ja kui ta saab leidnud, siis pan-
neb ta sedda omma ollade peäle rõmoga. Ja kui
ta kojo saab, siis kutsub ta kocko sõbrad ja naab-
red, ja ütleb neile: Olge minnoga rõõmsad, sest
ma ollen leidnud omma lamba, mis õlli ärrakad-
dunud. Minna ütlen teile, et nenda on rõõm taes
was ühhe pattuse pärrast, kes meelt parrandab,
ennam kui ühheksakümme peäle ühheksa õige pärr-
rast, kellele meleparrandamist ei olle tarwis. Ehk
misuggune naene on, kel kümme trahma-rahha
on, kui ta ühhe trahma-rahha ärrakautab, efs ta
kinnalt ei süta, ja efs ta kodda ei pühhi, ja efs ta
hõlega ei orsi, senni kui ta sedda leiab. Ja kui ta
saab leidnud, siis kutsub ta kocko sõbrad ja naab-
red, ja ütleb: Olge minnoga rõõmsad, sest ma
ollen se trahma-rahha leidnud, mis ma ollin ärra-
kautanud. Nenda, ütlen minna teile, on rõõm
Jummal inglide ees ühhe pattuse pärrast, kes
meelt parrandab.

Epistel neljandamal Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummal Pühha. Rom.

8, 18-23. salmist sadik.

Sest minna arwan, et sellesinnatse aia kannas
tamissed ep olle ühtegi wäärt selle au wasto,
mis meile peab ilmutadama. Sest loom orab
pitki silmi Jummal laste au ilmumist. Sest
loom on tühja põlme alla heidetud, ei mitte hea
melega, waid selle pärrast, kes tedda on senna alla
heitnud se lotusse peäle, et ka sesamma loom peab
peästetud sama sest ladduma asia tenistussest
Jummal laste wabbadussels. Sest meie tea-
me, et keif loom ühtlase äggab, ja ühtlase sures
waewas on tännini. Agga mitte üksainis se,
waid ka need isse, kellel Waimo esimesed an-
nid on, ja meie isse äggame isseennextes ja otame
jaste õigust, se on: meie ihho ärrapeästmist.

Exwangelium neljandamal Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummal Pühha. Luk.

6, 36-42. salmist sadik.

Sepärrast olge armolissed, nenda kui teie Jē-
sa armolinne on. Ja ärge moistke kohhut,
siis ei moisteta ka mitte teie peäle kohhut: Ärge
moistke hukka, siis ei moisteta ka teid mitte hukka.
Andke andeks, siis antakse teile andeks: Andke,
siis peab teile antama, üks hea kinniwautud, ja
tühja peaga ja puistatud moõt peab teie rüppe
antama: Sest sellesamma moõdoga, misga teie
moõdate, peab teile jälle moõdetama. Agga tem-
ma ütles neile tähhendamisse sanna: Kas pim-
me woib pimmedale teed juhhatada? Eks nems-
mad mollemad auko ei lange? Ei jünger olle mit-

te ülleml kui temma õppetaja; agga iggaüks täis este õppetud peab ollema kui temma õppetaja. Agga mis sa sedda pinda nääd, mis so wenna filmas on agga sedda palli, mis so ommas filmas on, ei panne sa mitte tähhele. Ehl kuida woid sa omma wennale öölda: Wend, lasse ma kisiun sedda pinda wälja, mis so filmas on; ja isse ei nä sa sedda palli mis so filmas on? Oh sinna sallalik! kisiu essite sedda palli ommasi filmast wälja, ja siis selletad sinna wäljakisküda sedda pinda, mis so wenna filmas on.

Epistel wiendamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha. 1 Peetr.

3, 8-15. salmist sadik.

Agga wimaks olge keif ühhemeleelissed, ärda melega teiste wasto, wendade armastajad, süddamest halledad, lahked. Ärge makske mitte kurja kurjaga, ehl sõimamist sõimamisega, waid se wasto õnnistage, sest et teie teate, et teie seks ollete kutsitud, et teie õnnistamist peate pärris ma. Sest kes ello tahhab armastada, ja häid päiwi nähha, se waigistago omma keelt kurja eest, ja ommad mõkkad kawwalust räkimast. Temma põõrgo ennast kurjast ärra, ja tehlo head, temma otfigo rahho, ja noudko sedda takka. Sest Issanda silmad watawad õigede peäle, ja temma kõrwad kuulwad nende pallumist: Agga Issanda palle on wasto neid, kes kurja tewad. Ja kes on, kes teile peaks kurja teggema, kui teie head takkanouate? Ja kui te e ka peaksite kannatama õigusse pärrast, siis ollete teie õnsad: agga ärge kartke nende hirms, ja ärge ehmatage mitte waga

wõgaa ärra. Agga pühhitsege Issandat Jummalat omma süddamette sees.

Ewangelium wiendamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha. Luk.

5, 1-11. salmist sadik.

Agga se sündis, kui rahwas temma (Jesusse) jure tungis Jummalala sanna kuulma, ja temma isse seisis Kenetsareti järwe äres, ja näggi kaks laewa järwe äres seiswad, agga kallamehed ollid neist wäljalainud, ja lopputasid note ärra: siis läks temma ühhe laewa peäle, mis Simona pärralt olli, ja pallus tedda, et ta mäelt nattufest piddi ärrasoudma. Ja temma istus mahha, ja õppetas rahwast laewa sees. Agga kui ta lõppes räkimast, ütles temma Simona wasto: soua senna süggawa kofta, ja laske ommad nodad sisse ühhe loma katseks. Ja Simon wastas ja ütles temmale: Õppetaja, meie olleme keige se õ tööd teinud, ja ey olle ühtegi sanud, agga sinno sanna peäle rahhan ma nota sisse lasta. Ja kui nemmad sedda teggid, said nemmad sure hulga kallo; agga nende noot karrisēs löbki, ja nemmad tombasid kääga omma feltimeeste wasto, kes teises laewas ollid, et nemmad piddid tulles ma, ja neid aitma. Ja nemmad tullid ja täitsid mollemad laewad täide, nenda et nemmad wausid. Agga kui Simon Petrus sedda näggi, heitis temma Jesusse põlmede ette mahha, ja ütles: Issand, minne minnuft ärra, sest ma ollen üks pa tune inuimenne. Sest suur ehmatuſ olli temma peäle tulinud, ja keikide peäle, kes temmaga ollid, se kallasagi pärrast, mis nemmad ühhes ollid sanud

nud. Mendasammoti ka tulli suur ehmatuſ Jakobuſſe ja Joannesse Sebedeuſſe poegade peäle, kes Simona ſelſimehhed ollid. Ja Jeſuſ ütles Simona waſto: Arra karda, ſeſt aiast pead ſa innimeſſi püüdma. Ja nemmad aiastid laewaſ dega mäele, ja jätsid keik mahha, ja käisid temma järrel.

Epistel kuendamal Pühhapäwal pärraſt kolm-aino Jummalala Pühha. Rom.

6, 3-11. ſalmiſt ſadik.

Gh' e'kſ teie ei tea, et, mitto meid Kristuſſe Jeſuſſe ſiſſe on riſtitud, et meie temma ſurma ſiſſe olleme riſtitud? Siis olleme meie temmaga mahhamatud riſtiſſe läbbi ſurma ſiſſe; ja oſſego Kristuſ on ülleſärratud ſurnuſt Jeſuſſe läbbi, et meie ka nenda peame udeſ elluſ käima. Seſt kui meie temmaga olleme iſtutud temma ſurma ſarnaduſſeks, ſiis peame meie ka temma ülleſtouiſſe ſarnatſed ollema. Et meie ſedda teame, et meie wanna innimenne temmaga on riſtiſtitud, et patto ihho peab tühjaſ minnema, et meie mitte ennam patto ei teni; ſeſt kes ſurnud on, ſe on õigeſ moiſtetud pattuſt. Agga kui meie Kristuſſega olleme ſurnud, ſiis uſſume meie, et meie ka temmaga peame ellama, ſeſt et meie teame, et Kristuſ ſurnuſt ülleſärratud mitte ennam ei ſurre, ſurn ei wallitſe teiſ temma üle. Seſt, miſ temma on ſurnud, ſedda on ta pattule ſurnud ükſkord; agga miſ ta ellab, ſedda ellab temma Jummalale. Nenda arwage ka teie ennaſt pattule kül ſurnud ollewad, agga Jummalale ellawad Kristuſſe Jeſuſſe meie Jeſuſſe ſanda ſeſſe.

Ewangelium kuendamal Pühhapäwoal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha. Matt. 5, 20=26. salmist sadik.

Sest minna (Jesus) ütlen teile: Kui teie õigus ep olle paljo üllem kui kirjatundjatte ja Wariseride õigus, siis ei sa teie mitte taewa riki. Teie ollete kuulnud, et wannemille on rääkitud: Sinna ei pea mitte tapma; agga kes ial tappab, on kohto wäärt. Agga minna ütlen teile, et iggaüks, kes omma wenna peäle ilma-asjata wihha kannab, on kohto wäärt; agga kes ial omma wenna wasto ütleb: Kaka, se on sure kohto wäärt; agga kes ial ütleb: Sa jölle! se on pörge tulle wäärt. Sepärrast, kui sinna omma ande altari peäle tood, ja seäl so mele tulleb, et sinno wennal midagi on sinno wasto; siis jätta senna omma ande altari ette, ja minne, ja leppi enne omma wennaga ärra, ja siis tulle ja to orama ande. Olle pea heamelesinne omma wihha-mehhe wasto, kunni sinna temmaga tee peäl olled, et se wihha-mees sind ei anna ärra kohtomoistja kätte, ja kohtomoistja sind ei anna ärra sullase kätte, ja sind ei wiisata wangitorni. Tõest, minna ütlen sulle: sinna ei peäse seält wälja, ennego sinna ka wiimse tinga saad ärramaksnud.

Epistel seitsemel Pühhapäwoal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha. Rom. 6, 19=23. salmist sadik.

Minna rägim innimesse kombel teie lihha nõdurusse pärrast; sest otsego teie ommad liikmed ollete annud roiaustussele ja üllekohtule orjaks üllekohtuks: nenda andie nüüd ommad liikmed

med õigussele oriaks pühitusseks. Sest kui teie patto sullased ollite, siis ollite teie õigussest lahti. Mis kasso olli teil siis neist asust, mis parrast teil nüüd häbli on? Sest nende ots on surm. Agga nüüd; et teie ollete pattust lahti ja Jummalaga orjaks sanud, on teil omma kasso, et teie pühaks sate, ja se ots on iggawenne ello. Sest surm on patto palk, agga iggawenne ello on Jummalaga armo- and Kristusse Jesusse meie Issanda sees.

Ewangelium seitsemel Pühapäeval parrast kolm-aino Jummalaga Pühha. Mark. 8, 1-9. salmist sadik.

Neil päiwil, kui wägga paljo rahwast kous olli, ja neil ep olnud ühtegi süa, kutsus Jesus ommad Jüngrid ennese jure ja ütles neile: Mul on wägga halle meel se rahwa peäle, sest nemmad on jo kolm päwa minno jures olnud, ja neil ep olle middagi süa. Ja kui minna neid lassen koiu minna sömatta, siis nõrguwad nemmad ärra tee peäl, sest monned neist ollid kaugele tulnud. Ja temma jüngrid wastasid temmale: Kust woib legi siin kõrbes neid leiwaga täita? Ja temma küsis neilt: Mitto leiba teil on? Ja nemmad ütlesid: Seitse. Ja temma käs kis rahwast mahhaistuda Ma peäle, ja wottis need seitse leiba, tännis, murdis ja andis omma jüngrittele, et nemmad piddid ette pannema. Ja nemmad panid rahwa ette, ja neil olli pissut kollokessi, ja temma õnnistas ja käs kis ka neid ettepanna, agga nemmad söid ja nende kõbbhud said täis, ja korjasid kokko üllejänud palkokessi seitse korwi täit. Agga neid kes ollid sö-
nud,

nud, olli liggi nelli tuhhat, ja temma laskis neid miina.

Evangelium, mis Kiriko = seaduse ramato järrel seltsimatsel seitsemel Pühhapäwal par rasti kolm = aino Jummalala Pühha ka käsatakse etteluggeda, ja ärrasellerada. Matt. 17, 1 = 9. salmist sadik.

Ja kae päwa pärrast wottis Jesus ennesega Peetrust, ja Jakobust ja Joannest temma wenda, ja wiis neid ülles ühhe kõrge mäe peäle issepäinis, ja tedda mudeti nende ees, ja temma palle paistis otsego päike, ja temma rided said walgeks otsego walgus. Ja wata, Moses ja Elias näitsid ennast neile, ja kõnnelesid temmaga. Ugga Petrus wastas ja ütles Jesussele: Is sand, se on hea, et meie siin olleme, kui sa tahhad, siis tahhame meie seie kolm maia tehha, ühhe sinnule, ja ühhe Mosessele, ja ühhe Etiale. Kui temma alles rakis, wata, siis warjas nende üle üks selge pilw, ja wata üks heäl pilwest ütles: Gesinnane on mo armas Poeg, kes minno mele pärrast on, tedda kuulge. Ja kui jüngrid sedda kuulsid, heitsid nemmad omma filmili mahha ja kartsid wägga. Ja Jesus tulli nende iure, putus neisse ja ütles: touske ülles ja ärge kartke mitte. Ugga kui nemmad ommad filmad ülles tõstsid, ei näinud nemmad keddagi, kuid Jesus ütlespäinis. Ja kui nemmad mäelt allaläksid, käs kis neid Jesus ja ütles: Teie ei pea sedda näit mist ühhelegi ütlemä, kinni innimesse Poeg surmast saab üllestoussnud.

Epistel kahheksamal Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummalala Pühha. Rom.

8, 12-17. salmist sadik.

Sepärrast nüüd, wennad, ep olle meil wõlgo
lihaga, et meie peaksite lihha järrele ellama.
Sest kui teie lihha järrele wõttate ellada,
siis peate teie surema: agga kui teie Waimo läb-
bi ihho teud wõttate suretada, siis peate teie ellama.
Sest ni mitto kui Jummalala Waimo läbbi
jubhatakse, needsinnaised on Jummalala lapsed.
Sest teie ep olle sanud sullase põlwe waimo, et teie
jälle peaksite kartma, waid teie ollete lapse põlwe
Waimo sanud, kelle läbbi meie küssendame: Ab-
ba, Issa! Sesamma Waim tunnistab meie wais-
moga, et meie olleme Jummalala lapsed. Olleme
meie nüüd lapsed, siis olleme meie ka pärriad, ni
hästi Jummalala pärriad, kui Kristussega pärria-
ad, kui meie temmaga kannatame, et meie ka
temmaga au sisse sama.

Ewangelium kahheksamal Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummalala Pühha. Matt.

7, 15-23. salmist sadik.

Agga hoidke ennast walle prohwetide eest, kes
teie jure tullewad lammaste ridis, agga seest-
pidi on nemmad kiskiad hundid. Nende wiljast
peate teie ued tundma. Kes wina-marjo noppis-
takse kibbowitsust, ehk wigi-marjo õhhalist? Nen-
da igga hea pu kannab head wilja, agga pahha
pu kannab pahha wilja. Hea pu ei woi pahha
wilja kanda, agga pahha pu woi head wilja kan-
da. Igga pu, mis head wilja ei kannu, raiutakse
mahha ja wissatakse tullesse. Sepärrast nende

wiljast peate teie neid tundma. Ei sa keik, kes minno wasto ütleb: Issand, Issand, taewa riki, waid kes teeb minno Issa tahtmist, kes taewas e... Paljo ütlemad minno wasto selsammal päwal: Issand, Issand, eks meie olle sinno nimmel prohwetid wisil rakinud, ja sinno nimmel kurdad waimud wälja ajanud, ja sinno nimmel paljo wäggewaid teggusid teinud? Ja siis tunnistan minna neile; minna ei olle teid ellades tunnud, tagganege minnust ärra, kes teie üllekohto tete.

Epistel ühhetšamal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalä Pühha. 1 Kor.

10, 6-13. salmist sadik.

Agga need asjad on meie ettetähendamisefš sündinud, et meie kurje asjo ei pea himmus tama, nenda kui nemmadke on himmustanud. Arge sage ka mitte wõdra jummalä teenriks, nenda kui monningad neist, kui kirjotud on: rahwaks istus mahha söma ja joma, ja tousis ülles mängima. Arge piddagem ka hora-ello, nenda kui monningad neist on hora-ello piddanud, ja langsid ühhei päwal kolmtuhhat kolmatkummend. Arge kiusagem ka Kristust, nenda kui monningad neist ka kiusasid, ja neid rikkuti maddudest ärra. Arge nurrisege ka mitte, nenda kui monningad neist nurrisesid ja said hukka ärrarikkujä läbbi. Agga se keik on sündinud neile ettetähendamisefš. Agga se on kirjotud meile maenitsustefš, kelle peäle ma- ilma ots on tulnud. Sepärrast, kes ennast arwab seiswad, se katsko, et temma ei lange. Teile ei olle weel mund kui innimesse kiusatus kätte tulnud; agga Jummal on usiaw,

Kes teid ei lasse kiusata ennam kui teie sudate kanda, waid tahhab kiusatusfega ka sedda otsa tehha, et teie sudate kanda.

Ewangelium ühheksamal Pühapäwal pärast kolm-aino Jumala Pühha. Luk. 16, 1-9. salmist sadik.

Agga ta ütles ka omma jüngeritte wasto: üks inimenne olli rikkas, sel olli maiapiddaja, ja selle peäle olli temma ette kõnne tõstetud, kui peaks ta temma warra ärrahučkama. Ja temma kutsus tedda, ja ütles temmale: kuida ma sedda sinnust kulen? te arro ommast maia piddamissest, sest sinna ei woi ennam mitte maia piddada. Agga se maiapiddaja mõtles iseennefes: Mis pean ma teggema? minno Jssand wottab maiapiddamist minnust ärra; kaewada ei suda ma mitte: hääbi on mul kerjades. Ma tean, mis ma tahhan tehha, et kui minna maiapiddamisest lahti saan, nemmad mind wastowotwad omma koddade sisse. Ja temma kutsus ennese jure iggäühhe omma Jssanda wõlglastist, ja ütles esimesse wasto: paljuks sul mo Jssandaga wõlgo on? ja se ütles: sadda wati ölli. Ja ta ütles, temmale: wotta omma ramato, ja istu mahha ja kirjota warsi wiiskümmend. Pärast ütles ta teisele: agga paljuks sul wõlgo on? temma ütles: sadda wakka nisso. Ja temma ütles temmale: wotta omma ramato, ja kirjota kahheksakümmend. Ja se issand kitis sedda üllekohtust maia piddajat, et ta targaste olli teinud, sest sesinnatse ma ilma lapsed on ennam moistlikkud, kui walgusse lapsed omma suggu rahwa seas. Ja min

nage

nage ütlen teile: tehke ennestele sõbro üllekohus-
fest Mammonaast, et kui teie keikist lahti sate, nemo-
mad teid wastowotwad iggaweste maiadesse.

Epistel kunnemal Pühapawal pärrast
kolm=aino Jummal Pühha. 1 Kor.
12, 1=11. salmist sadik.

Agga waimolikust andist, wennad, ei tahha
minna mitte, et teil peab teadmatta ollema.
Teie teate, et teie ollite pagganad, ja läksite keles-
tumatte woõraste jummalatte jure, nenda kui
teid sadeti. Sepärrast annan ma teile teada, et
ükski, kes Jummal Waimo läbbi rägib, Jesust
ärä ei nea. Ja ükski ei woi Jesust Issandaks
nimmetada, kui agga pühha Waimo läbbi. Kül-
armo=annid on mitmesuggused, agga sesamma
Waim. Ja ammetid on mitmesuggused, agga
sesamma Issand. Ja teud on mitmesuggused,
agga sesamma Jummal on, kes keik keikide sees
teeb. Agga iggauhhele antakse Waimo walgus-
tamist teiste kasjaks. Sest ühhele antakse Wai-
mo läbbi tarkusse sanna, agga teisele tundmisse
sanna sesamma Waimo järrel; agga teisele an-
takse usko sesamma Waimo sees; agga teisele
annid terweks tehha sesamma Waimo sees; agga
teisele wäggewaid teggusid tehha: agga teisele
prohwetikulutamist; agga teisele waimusid ärä-
arwata; agga teisele antakse monnesuggusid ke-
lesid; agga teisele keelte ärrafelletamist. Agga
sedda keik teeb se üks ja sesamma Waim, ja iag-
gab iggauhhele omma, nenda kui temma tahhab.

Ewangelium künnemal Pühhapáwal párrast kolm-aino Jummalapühha. Luk.

19, 41-48. salmist sadit.

Sa kui temma (Jesús) liggi sai ja liinna nággi, nuytis ta temma párrast, ja ütles: kui sinna ge teaksid sedda ja weelgi selsunnatsel ommal páwal, mis sinno rahhule tarwis láhháb! agga nüüd on se sinno silma eest warjule pandud. Gest aeg tulleb sinno peäle, et so waenlased sinno ümber walli tewad, ja sinno ümber piirwad, ja sind keikpiddi waerawad; ja nemmad löwad sind mahha ja sinno lapsed sinno sees; ja ei jätta kiowi kiowi peäle, sepárrast et sa ei olle tunnud omma armo-katsmisse aega. Ja temma láks pühha kotta, ja hákkas wáljajaiama neid, kes seäl sees müsid jo ostsid, ja ütles neile: firjotud on: minno kooda on palwe kooda, agga teie ollete sedda rõõrolti auguks teinud. Ja temma olli iggapááw pühhas koias õppetamas. Agga üllemad preestríd ja firjatundjad ja rahwa üllemad püüdsid tedda hukka sata, ja ei leidnud mitte mis nemmad piddid teggema: sest keik rahwas, mis tedda kuulis, hoidsid temma pole.

Epistel ühhereistkünnemal Pühhapáwal párrast kolm-aino Jummalapühha.

1 Kor. 15, 1-10. salmist sadit.

Agga ma annan teile teáda, wennad, sedda armo-õppetust, mis ma teile ollen kulutanud, mis teie ka ollete wastowotnud, mis sees teie ka seisate, mis lábbi teie ka õnsaks sate, kui teie sedda nenda peate, mil wiisil minna teile ollen kulutanud; olgo siis, et teie ollete ilma-asjata usknud: Gest ma

ma ollen keigeesfite teile sedda annud, mis minna ka ollen sanud, et Kristus on surnud meiepatuude eest kirjade järrele, ja et temma on mae ud, ja et ta on ülestousnud kolmandamal päwal kirjade järrele; ja et ta on nähtud Rewast, pärrast ahbesteistkümnest. Pärrast on temma nähtud enam kui wiest saast wennast ühhel hobil, kelle east weel sütsadik surem hull ellus on, agga monnigad on ka maggama lainud. Pärrast on temma nähtud Jakobusfest, pärrast keikist Apostlidest. Agga wimaks keikide järrel on temma ka minnust kui ühbest enneaegselt nähtud. Sest ma ollen keigewähhem Apostlide east, kes ep olle wäärt, et mind Apostliks hütakse, sepärrast, et ma Jummalaga kogodust ollen taktakiusanud. Agga Jummalaga armust ollen minna, mis ma ollen, ja temma arm minno wasto ei olle mitte tühhine olnud, waid ma ollen paljo enam tööd teinud kui nemand keik; agga ei mitte minna, waid Jummalaga arm, mis minnoga on.

Evangelium ühhereistkümnemal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalaga Pühha.

Luk. 18, 9-14. salmist sadik.

Agga ka monnede wasto, kes isse ennest peäle lootsid, et nemand pidid õiged ollema, ja muud põlgid, ütles Jesus se tähendamisse sanana: kaks innimest läksid üles pühha lotta palwet piddama, teine olli üks Bariseer, ja teine üks Tölner. Se Bariseer seisis, ja lugges isseenest sedda: oh Jummal! minna tännan sind, et minna ep olle nenda kui muud innimesed, risujad, üllekohtused, abbiellorikjad, egga nenda kui sein-

nane Tõlner. Minna paastun kaksford nõddas las, ma annan kümnest keikist, mis mul on. Ja se Tõlner seisis emalt, ja ei tahtnud omma filmige taema pole ülestõsta, waid löi omma wasto rinda ja ütles; oh Jummal, olle mulle pattusele armuline! Minna ütlen teile: seinnane läks alla omma kotta parreminne õigeks moistetud kui teine. Sest iggaüks kes ennast isse üllendab, tedda allandakse, agga kes ennast isse allandab, tedda üllendakse.

Epistel kahhereistkümnnemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

2 Kor. 3, 4-9. salmist sadik.

Agga nisuggune lotus on meil Kristusse läbbi Jummalala pole, ei mitte, et meie isseennestest kolbame middagi arvata kui isseennestest, waid meie kolbdus tulleb Jummalast, kes meid ka on teinud kolbawaks ne seadusse teenriks, ei mitte kirja tähhe, waid Waimo sullasiks. Sest kirja täht surretab, agga Waim teeb ellawaks. Ja kui surma ammet kirja tähtes, mis kirwide sisse olli tiktitud, au sees olnud, nenda et Israeli lapsed ei woinud mitte üksi filmi Mosesse paller wadata, temma palle au pärrast, mis süiski pididi ärralõpma: kuis ei peaks paljo enam Waimo ammet au sees ollema? sest kui hukkamõistmisse ammetil au olnud, paljo enam on üpris surema au sees õigusse ammet.

Ewangelium kahhereistkümnnemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Mark. 7, 31-37. salmist sadik.

Ja kui temma (Jesus) jälle Tirusse ja Sidoni raja

raiadest wäljaläks, tulli temma Kalilea järwe äre
 kest künne liina raiasse. Ja nemmad töid tem-
 ma jure ühhe kundi, kel kidda keel olli, ja pallusid
 tedda, et ta pididi kät temma peäle pannema.
 Ja temma wottis tedda rahwa seast ärra kõrwa-
 le, ja pistis ommad sõrmed temma kõrwo, ja süls-
 litas, ja putus temma kelesse ja watis ülles-
 taewa, ohkas ja ütles temmale: Ewata: se on:
 sa lahri! Ja seddamaid said temma kõrwad lah-
 ti, ja temma kele töidid peasis lahri, ja ta räkis
 selgeste. Ja temma kelis neid sedda ühhelegi räs-
 kima; agga sedda ennam temma neid kelis, sed-
 da ennam kulutasid nemmad sedda. Ja nemmad
 ehmatasid üpres wägga ärra, ja ütlesid: Temma
 on keik hästi teinud, kurdidke teeb temma kuulma,
 ja keletumad räkima.

Epistel kolmeteistkümmemal Pühapäawal
 pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Kalat. 3 15-22. salmist sadit.

Wennad, minna rägim innimeste wisi. Ei
 innimessegi wimist seädust põlga ükski ärra,
 kui se kinnitud on, egga panne middagi senna kõr-
 wa. Agga nüüd on tootused Abraamile ja tem-
 ma Seemnele rägitud. Temma ei ütles mitte: ja
 sinno semettele, kui mitmest, waid kui ühhest: ja
 sinno Seemnele, se on Kristus. Agga minna üt-
 len sedda: se kääs, mis neelisadda peäle kolmküm-
 mend aastat pärrast on antud ei te mitte kälwa-
 tumaks sedda seädust, mis Jummalast Kristusse
 peäle on enne kinnitud, et se kääs sedda tootust pid-
 di tühjakse teggema. Gest kui pärrandus kääsust
 olleks, ei se siis olleks ennam tootusest: agga Jum-

mal on sedda Abraamile tootusse läbbi armust annud. Mis tarwis on siis se kääst? se on ülleastmiste pärrast senna jure antud, (kunni se Seme piddi tullemä, kennele se tootus olli sündinud) ja on seätud Inglise läbbi wahhemehhe kää läbbi. Agga wahhemees ep olle mitte ühhe ainja wahhemees, agga Jummal on üks. Kas siis kääst on Jummalä wotuste wasto? ei olle mitte. Sest kui kääst olleks antud, mis woiks ellawaks tehha, siis tulleks õigus tõeste käästust. Agga kirri on teie kuniyannud patto alla, et tootus piddi Jeesusse Kristusse ussust antama neile, kes ussuwad.

Ewangelium kolmest kümne mal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalä Pühha.

Lut. 10, 23-37. salmist sadik.

Ja temma (Jesús) põris ennast jüngritte pole, ja ütles neile isse pärranis: Onsad on need silmad, kes näwad, mis teie näte. Sest minna ütlen teile, et paljo prohwetid ja kunningad on tahtnud nähha, mis teie näte, ja ei olle sedda mitte näinud, ja kuuida, mis teie kulete, ja ei olle sedda mitte kuulinud. Ja wata üks käästotundja wottis kätte kiusas tedda ja ütles: Sypetaja, mis pean ma teggema, et ma iggawesse ello pärrin? Agga ta ütles temmale: mis on käästo ramatusse kirjotud? Kuuida sa loed? agga temma wastas ja ütles: sinna pead Issandat omma Jummalat armastama keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest, ja keigest ommast wäest, ja keigest ommast melest, ja omma liggimest kui isse ennast. Agga ta ütles temmale: sinna olled õiete wastanud, te sedda, siis pead sa ellama. Agga

temma tahtis isseennast õigeks panna, ja ütles
 Jesusse wasto: kes siis on mo liggimenne? Agga
 Jesus wastas se sanna peäle, ja ütles: üks inni-
 menne läks Jerusalemmast alla Jeriko pole, ja
 sattus rõõwlitte kätte: kui need temma rided said
 ärrarisunud ja peälegi hoya annud, läksid neme-
 mad ärea, ja jätsid tedda pool surnud mahha.
 Agga üks Preester läks koggematta sedda teed
 alla, ja kui ta tedda näggi, läks temma möda, ja
 nendasammoti ka üks Lewit, kui ta senna paila
 sai, tulli temma ja watis, ja läks möda. Agga üks
 Samaria-meess käis sedda teed, ja tulli temma
 jure; ja kui ta sedda näggi, sai temma südda halle-
 daks. Ja ta tulli temma jure, ja siddus temma
 hawad kinni, ja wallas õlli ja wina sisse, tõstis
 tedda ka omma ennese weikse selga, ja wiis tedda
 kõrtsso, ja kandis hoolt temma eest. Ja kui ta tei-
 sel päwal ärraläks, wottis ta kaks tenari rahha
 wälja, ja andis kõrtsmikule, ja ütles temmale:
 Käina hoolt temma eest, ja mis sa ial weel peak-
 sid kullutama; sedda tahhan ma taggasi tulles sul-
 le maksta. Redda sa nüüd neist kolmest arwad
 selle lähhema ollewad õlnud, kes rõõwlitte kätte
 õlli satrund? Agga temma ütles: Se kes temma
 peäle hallastas. Siis ütles Jesus temma wasto:
 Minne, ja te sinna nendasammoti.

Epistel neljateistkümnemal Pühhapäwal
 pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Kalat. 5, 16-24. salmist sadik.

Agga minna ütlen: Käige Waimus, siis ei te
 teie mitte lihha himmo järrele. Eest lihha
 himmustab Waimo wasto, ja Waim lihha was-

to, agga needfynnatsed on teine teise wasto, et teie sedda mitte ei te, mis teie ial tabhate. Agga kui teid Waimust jubhatakse, siis ei olle teie mitte kasso al. Agga arwalikkud on lihha teud, mis on neetsynnatsed: abbiellorikminne, horus, rojus, Fimalus, woõdra jummalala tenistus, noidus, waen, riud, kadde wihha, wihhastellemissed, riidlemissed, labkumissed, seggased õppetussed, kaddedus, tapmissed, liigjominne, prassiminne, ja mis nende sarnatsed on, mis minna teile enne ütlen, nenda kui minna ka enne ollen ütelnud, et need kes nisuggust tewad, ei pea mitte Jummalal riki pärrima. Agga Waimo kasso on armastus, rõõm, rahho, pitk meel, heldus, headus, truus, tassandus, kassinus: nisugguste wasto ep olle kass mitte. Agga kes Kristusse pärralt on, need on omma lihha risti lõnud ihhaldamistega ja himmudega.

Ewangelium neljateistkümnemal Pühapä-
wal pärrast kolm-aino Jummalal Pühha.

Lut. 17, 11-19. salmist sadik.

Ja se sündis, kui ta (Jesus) Jerusalemma läks, siis käis temma kess Samaria ja Kalileamaast läbbi, ja kui ta ühhe allewisse sai, siis tulid temma wasto kümme piddalitõbbist meest, kes emalt seisid. Ja nemmad tõstsid omma heält ja ütlesid: Jesus õppetaja, heida armo meie peäle! Ja kui ta neid näggi, ütles temma neile: minge ja näitke ennast preestridele. Ja se sündis, kui nemmad ärvaläksid, said nemmad puhtaks. Agga üks nende seast, kui ta näggi, et ta olli terweks sanud, se läks taggasi, ja auustas Jummalat

lat sure heålega; ja heitis temma jalge ette filmili mahha, ja tannas tedda; ja sesamma olli Samaria ma mees Agga Jesus wastas ja ütles: efs kumme polle puhtaks sanud? agga kus need ühheksa on? efs muud polle leitud, kes ollekõid tagaasi tulnud Jummalale au andma, kui agga ses sinnane wõõra Ma mees? Ja ta ütles temmale: touse ülles ja minne, so usk on sind aitnud.

Epistel wieteistkümneimal Pühhapäwal pärast kolm-aino Jummalala Pühha. Kalat.
5, 25. 6, 10. salmist sadik.

Sui meie Waimus ellame, kågim ka Waimus. Ärge olgem tühja au peäle ahned, teine teist ärritades, ja teine teist kaetsedes. Wennad, kui innimenne ka ühhe efsituse sisse sattuks, siis parandage nisuggust jälle tassase waimoga, kes teie waimoliikud ollete, ja wata hästi isseennese peäle, et sind ka ei liusata. Kandke teine teise koormad, ja nenda täitke Kristusse käske. Sest kui kegi mõtleb, ennast middagi ollewad, kui temma ühhegi ep olle, se pettab ennast omma mõttega. Agga iggaüks näitko omma teggo laimatta ollewad, ja siis on temmal ennesest ükspäimis kiitlemist, ja ei mitte teisest. Sest iggaüks peab omma koorma kandma. Agga kedda õppetakse sannaga, se jaggago keik head sellele, kes tedda õppetab. Ärge efsige mitte, Jummal ei anna ennast mitte pilkanda; sest mis innimenne ial külwab, sedda temma ka leikab. Sest kes omma lihha peäle külwab, se leikab lihhasi hukkatust; agga kes waimo peäle külwab, se leikab Waimust iggawest ello. Agga kui meie head teme, siis ärge tüddigem mitte är-

ra, sest meie peame ommal aial leikama, kui meie järrele ei anna. Sepärrast nüüd, et meil aega on, tehkem head teikle, agga teigeennamiste neisle, kes meiega ühhes uskus on.

Ewangelium wieteistkümneimal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalal Pühha.

Matt. 6, 24-34. salmist sadik.

Ukski ei woi kahte issandat tenida, sest ehk tema wihkab ühhe, ja armastab teise; ehk hoiab ühhe pole, ja põlgab teist ärra. Teie ei woi mitte Jummalat tenida ja Mammonat. Sepärrast ütlen minna teile: ärge murretsäge mitte omma ello eest, mis teie peate söma ja mis teie peate joma, egga omma ihho eest, mis teie peate selga pannema. Eks ello ennam olle kui toidus, ja ihho ennam kui rided? Pange tähhele need linnud mis taewa al; Sest nemmad ei küüwa egga leika, egga panne fokko aitade sisse, ja teie taewane Issa toidab neid. Eks teie ep olle palju üllemad kui need? Agga kes on teie seast, kes omma murrega ennese pitkusse jure woib ühhe küünra jatkata? Ja mis murretsete teie riete pärrast? Pange tähhele need lillikesed, mis wälja peäl, kuida nemmad kaswawad, nemmad ei te tööd egga kehra. Agga minna ütlen teile, et Salomonki teige omma au sees ep olle mitte nenda olnud ehitud kui üks neistsinnatsist. Kui nüüd Jummal sedda rohko wälja peäl, mis tänna on, ja homme abjo, wissatakse, nenda ehitab, eks siis palju ennam teid, teie nõdra-usslikud? Sepärrast ei pea teie mitte murretsema ja ütlemä: mis peame meie söma? Ehk mis peame meie joma? Ehk misga peame meie

meie ennast Katma? Sest keik sedda nouduwad pagganad takka; sest teie taewane Issa teab, et teie sedda keik tarwis lähhäb. Ugga nouduke es-
sitate Jummalala riki ja temma diaust, siis sedda keik peab teie peälegi antama. Sepärrast ärge mure-
retsege mitte homse ette, sest käl homne pääw om-
ma eest murret peab. Uggaal päwal saab käl om-
mast waewast.

Epistel Kueteistkümmemal Pühapäwal pär-
rast kolm: aino Jummalala Pühha. Ewes.
3, 13-21. Salmist sadik.

Sepärrast pallun minna, et teie mitte ärra ei
tüddi minno willestuste sees teie pärrast, mis
teie au on. Sepärrast nikkutan minna ommad
pölwed meie Issanda Jesusse Kristusse Issa po-
le, kellest keik suguwõstia taewas ja Ma peäl
nimmetakse, et temma teie auaaks omma au rik-
kusse järrele, wägga kangeks sada temma Wai-
mo läbbi seestpididise innimesse polest, et Kristus
usso läbbi teie süddamette sees woiks ellada, ja et
teie Jummalala armastusse sees juurdunud, ja kin-
nitud ollete, et teie woiksite ärramoista keige püh-
hadega, mähherdune se armastusse laius, ja pit-
kus, ja süggawus ja kõrgus on, ja tunda Kris-
tusse armastust, mis üllem on kui keik moistus,
et teie keige Jummalala täiussega saakite täidetud.
Ugga sellele, kes ennam kui rohlesti woib tehha
keik ülle se, mis meie pallume ehk moistame, sed-
da wägge möda, mis meie sees wäggetu on; sel-
lesammale olgo au koggodusse Kristusse Jesus-
se sees keige rahwa pölwes iggawesseks aiaks ig-
gaweste, Amen.

Ewangelium tueteistkümnnemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Lut. 7, 11-17. salmist sadik.

Ja se sündis teisel päwal, et temma (Jesus) ühte liina läks, mis hütafse Nainiks, ja temmaga läksid paljo temma jüngrid ja paljo rahwast. Agga kui ta liggi liina wärrawat sai, wata, siis kanti surnud wälja, se olli omma emma ainus poeg ja se olli leff, ja paljo liina rahwast olli temmaga. Ja kui Issand tedda näggi, siis hallastas temma wägga temma peäle, ja ütles temmale; ärra nutta mitte. Ja kui ta liggi sai, hakkas temma pufarkist kinni, agga need kändjad, feisid. Ja temma ütles: Noormees, ma ütlen sulle: touse ülles! ja se surnud tousis istma, ja hakkas räkima; ja ta andis tedda temma emmale. Agga nende teikide peäle tulli hirm, ja auustasid Jummalat, ja ütlesid: Suur prohwet on meie seas tousnud, ja Jummal on omma rahwast tulnud katsma. Ja sesinnane kōnne widi temmast laiale keige Juda-ma läbbi, ja keiki paiko seäl ümber laudo.

Epistel seitseteistkümnnemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Ewes. 4, 1-6. salmist sadik.

Sepärrast maenitsen minna teid, kes minna Issanda pärrast wang ollen, et teie nenda kaitte, kui teie kōbbus on, se kutsmissse järrele, misga teie ollete kutsitud, keige allandusse ja tasandussega, ja pitkamelega teine teist sallides armastusse sees. Ja olge ussinad üht meelt piddama waimus rahho-siddeme läbbi. Üks ihho on ja

üks wain, nenda kui teie ka ollete kutsutud ühhes
lotusses teie kutsmisses polest: üks Issand, üks usk,
üks ristminne, üks Jummal ja keikide Issa, kes
on keikide ülle, ja keikide läbbi, ja teie keikide sees.

Evangelium seitsemteistkümmemal Pühhas
pääwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha.

Lut. 14, 1-11. Salmist sadik.

Ja se sündis, kui temma (Jesus) ühhel hingas
misses, pääwal ühhe Wariseride üllema kotta
tulli leiba worma, siis wahisid nemmad tedda.
Ja wata, üks weetöbbine inimenne olli temma
ees, ja Jesus wastas ja räkis käsotundiatte ja
Wariseride wasto, ja ütles: kas hingamisses-pää-
wal sünnib terweks tehha? Algga nemmad jäid
wait. Ja temma hakkas temmast kinni, ja teggi
tedda terweks, ja laskis tedda minna. Ja temma
wastas neile ja ütles: kes on teie seast, kelle esel
ehk härj kaewo langeb, et ta tedda warsi wälja
ei tomma hingamisses pääwal? Ja nemmad ei
woinud temmale se peäle mitte wastada. Algga
ta ütles neile, kes ollid kutsutud, ühhe tähhenda-
misses sanna, et temma moistis, kuida nemmad
wallitjesid üllema paika istuda, ja ütles neile: kui
sind kellestki pulma on kutsutud, siis ärra istu mit-
te üllema paika mahha, et ei olle wahhest kegi au-
sam sind temmast kutsutud, ja se, kes sind ja tedda
on kutsnud, tulleks ja ütleks sulle: anna sellesin-
natsese maad; ja sinna siis peaksid häbbiga allama
paika istma. Algga kui sinna olled kutsutud, siis
minne ja istu allama paika mahha, ja kui se tulleb,
kes sind on kutsnud, ja ütleks sulle: söbber, minne
senna üllemale; siis on sul au nende ees, kes sinno-

ga laudas istwad. Gest iggauts, kes ennast isse üllendab, tedda peab allandatama, ja kes ennast isse allandab, tedda üllendakse.

Epistel kahheksateistkümmemal Pühapäeval pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

I Kor. 1, 4-9. salmist sadik.

Minna tännan ikka omma Jummalat teie pärrast se Jummalala armo eest, mis teile on antud Kristusse Jesusse sees, et teie temma sees teikist ollete rikkaks sanud keige õppetusse sanna ja keige tundmisse sees. Nenda kui Kristusse tunnistus teie sees on kinnitud, nenda et teil ühheski armo-annist ei olle pudo, ja otate meie Issanda Jesusse Kristusse illumist; kes ka teid tahhab kinnitada otsani, et teie laimatta woiksite olla meie Issanda Jesusse Kristusse päwal. Jummal on ustaw, kelle läbbi teie ollete kutsitud temma Poia meie Issanda Jesusse Kristusse osjafamiseks.

Ewangelium kahheksateistkümmemal Pühapäeval pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Matt. 22, 34-46. salmist sadik.

Agga kui Wariserid said kuulda, et temma (Jesus) Sadderide suud olli kinnisulgnud, siis tullid nemmad ühhel meel kokko. Ja üks nendest seast, kes käsotundja, küssis ja kuusas tedda, ja ütles: Õppetaja, mis saggune on se suur käsotsanna käsus? Agga Jesus ütles temma wasto: Sinna pead Issandat omma Jummalat armastama keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest ja keigest ommast melest. Sesamma on se essimenne ja suur käsotsanna. Agga teine on selle

selle sarnane: sinna pead omma liggimest armas-
tama kui isseennast. Meis lahhes käsiosannas
on teik se käs ja prohvetid kous. Agga kui Ba-
riferid ühhes kous ollid, küssis neilt Jesus ja üt-
les: mis teie arvate Kristusfest, kelle poeg on
temma? Nemmad ütlesid temmale: Tarveti poeg.
Ja ütles nende wasto; kuidas siis Tarwet tedda
waimus Issandaks hüab, kui temma ütles:
Issand on ütelnud mo Issandale: istu minno
parrema pole, künni ma sinno waenlased saan
pannud sinno jalge alluseks järjeks. Kui nüüd
Tarwet tedda Issandaks hüab, kuidas ta siis tem-
ma poeg on? Ja ükski ei woinud temmale sanna
wastada, ja ükski ei julgnud fest päwast temmalt
middagi ennem küssida.

Epistel ühhetateistkümmenal Pühapäeval
pärrast kolmains Jummal Pühha.

Exos. 4, 22-28. salmist sadik.

Et teie ennest peält peate ärraheitma endise
ello polest sedda wannu innimest, kedda rikku-
takse pettusse hinnude läbbi; agga et teie peate
uels sama omma mele waimus, ja ennest peäle
wotma sedda uut innimest, kes Jummal sarnat-
seks on lodud tõsise õigusse ja pühitsusse sees.
Sepärrast jätke mahha wallet ja rätige töt, ig-
gaüks omma liggimessega, sest et meie olleme tei-
ne teise liikmed. Olge wihased, agga ärge tehke
mitte patto. Ärge laske päwa loja minna omma
wihasstamissee üle, ja ärge andke maad kurratile.
Kes warrastanud on, se ärge warrastago mitte
ennam, waid tehko enneminne tööd, ja saatko kät-
tega head, et temmal olleks sellele jaggada, kennele
tarwis on.

Evangelium ühheksateistkümmemal Pühha
pääwal pärrast kolm-aino Jummalal Pühha.

Matt. 9, 1-8. salmist sadik.

Ja temma (Jesus) läks laewa ja läks ülle jär-
we, ja sai omma linna. Ja wata, nemmad
kandsid temma jure ühhe alwatud, kes wodis
maas olli. Ja kui Jesus nende usko näggi, ütles
temma selle alwatud wasto: olle julge minno
poeg, so pattud on sulle andeks antud. Ja wata,
monningad kirjatundjatte seast rääksid isseennes
ses: sesinnane teotab Jummalat. Agga kui Je-
sus nende mõtted näggi, ütles temma: miispar-
rast mõtlete teie kurja ommas süddames? Gest
mis on kergem öölda: pattud on sulle andeks an-
tud, ehk öölda: touse ülles ja kõnni? Agga et
teie peate teädma, et innimesse Poial melewald
on pattud ma peäl andeks anda, (siis ütleb tem-
ma selle alwatud wasto:) touse ülles, tõsta omma
wodi ülles, ja minne omma kotta. Ja temma
tousis ülles ja läks omma kotta. Agga kui se
rahwas sedda näggi, pannid nemmad sedda im-
mels, ja auustasid Jummalat, kes nisuggust
melewalda neile innimestele annab.

Epistel kahhekümmemal Pühhapääwal pärr-
rast kolm-aino Jummalal Pühha. Ewef.

5, 15-21. salmist sadik.

Sepärrast katske, kuidas teie viete hästi ellate,
ei mitte kui rummalad, waid kui targad.
Ja piddage aega kalliks, sest need päwad on pah-
had. Sepärrast ärge olge rummalad, waid
moistke, mis Jesanda tahtminne on. Ja ärge
joge ennast täis wina, kust üks õnneto ello tulleb,
wad

waid sage täis Waimo, ja rätige issekeskis laulude ja kitusse luggudega, ja waimolikko lauludega; laulge ja laulge mängides Issandale ommas süddames, ja tännage ikka keige asjade eest Jummalat ja Issa meie Issanda Jesusse Kristusse nimmel. Ja olge allandikkud teine teise wasto Jummalale kartusse sees.

Evangelium kahhetunnemal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalale Pühha.

Matt. 22, 1-14. salmist sadik.

Ja Jesus wastas ja rätis neile ta tähhenda misse sannade läbbi ja ütles: Täewariik on ühhe innimesse sarnane, kes kunningas, kes omma poiale pulmad teggi, ja temma läkkitas ommad sullased wälja neid kutsutud pulma kutsma, ja nemmad ei tahtnud mitte tulla. Ta läkkitas temma teisi sullasi wälja, ja ütles: Üttelge neile kes on kutsutud: wata omma söma-aiad ollen ma walmistanud, mo härjad ja nuumweiksed on tapetud, ja keik on walmis, tulge pulma. Agga nemmad ei holind sest, ja läksid ärra, teine omma põllule, teine agga omma kauba jure. Agga teised wõtsid temma sullased kinni, teotasid ja tapsid neid ärra. Agga kui kunningas sedda kulis, sai temma wihhaseks, ja läkkitas ommad sõwäed wälja, ja hukkas needsammad tapjad ärra, ja sütas nende linna põllema. Siis ütles temma omma sullaste wasto: pulmad on kü walmis, agga need kes kutsutud, ep olnud mitte sedda wäart. Sepärrast minge tee-lahkmide peäle, ja kutsuge pulma ni mitto kui teie ial leiate. Ja needsammad sullased läksid wälja tede peäle, ja koggusid keik

Kokko, ni mitto kui nemmad leidsid, kurje ja häid, ja pulma kooda sai täis neist, kes laudas iisid. Siis läks kuningas sisse neid waatma, kes laudas iisid, ja näggi seal ühhe innimesse, kenne pulma-riet ep olnud selgas. Ja ta ütles temma wasto: Sõbber, kuidas sinna seie olled sisse tulnud, ja sinnul ep olle pulma-riet? Nagga temma ei sanud sannagi suust. Siis ütles kuningas teenride wasto: sidduge temma käd ja jallad kinni, ja wotke tedda, ja heitke tedda keigesüggawama pimmedusse sisse, seal on ulluminne ja hamaste kirristamine. Sest paljo on neid kutsutud, agga pissut on neid ärrawallitsetud.

Epistel esimesel Pühapäwal kolmattüm-
mend pärrast kolmains Jummalä Pühä.
Ewes. 6, 10-17. salmist sadik.

Mis muud, mo wennad, kui sage wäggewaks
Jesanda sees, ja temma kange wäe sees.
Wotke ennest peäle keik Jummalä sõa-riistad,
et teie woite seista kurrati karmwalatte noude was-
to. Sest meil ep olle mitte woitlemist werre ja lih-
ha wasto, waid suurte mürti-rikide ja waidade
wasto, sellesinnatse ma- ilma pimmedusse wallit-
sejatte wasto, waimolikkude kurjuste wasto tae-
waste asjade sees. Sepärrast wotke keik Jum-
malä sõariistad kätte, et teie woite wastopanna
sel kurjal päwal, ja woite seisma jada, kui teie keik
sate ärrateinud. Sepärrast seiske, ja teie niuded
olgo tõega kui wõga ümberpandud, ja ehhitage
ennast õigusse raudridega, ja kingad olgo teie jal-
ges, et teie walmis ollete rahho kui rõõmsa sannu-
me kulumama. Keige ennamiste wotke usfo kiski
kätte

Tätte, misga teie woite ärrakustutada keik selle tiggeda kurrati tullised noled. Ja wõtke õnuis- tusse raudkõbarat ja waimo mõõka, se on Jummalala sanna.

Evangelium esimesel Pühhapäwal kol-
matkümmand pärrast kolm-aino Jum-
mala Pühha. Joan. 4, 47-54.
salmist sadit.

Ja üks kunninga-meess olli, selle poeg olli hai-
ge Kapernaumas. Kui sesinnane sai kuul-
nud, et Jesus olli tulnud Juda-maalt Kalilea-
male, läks ta temma jure, ja pallus tedda, et ta
pidi alla tullema, ja temma poia terweks tegges-
ma, sest ta pidid ärrasurema. Siis ütles Je-
sus temma wasto: kui teie ei nä immetähtesid
egga immeteggusid, siis ei ussu teie mitte. Se
kunninga-meess ütles temmale: Istand tulle alla,
ennego mo poioke surreb. Jesus ütles temmale:
minne sinno poeg ellab. Ja se innimenne uskus
se sanna, mis Jesus temmale ütles, ja läks ärra.
Kui temma jo olli alla tullemas, tullid temma
sullased temma wasto, ja kulutasid, ja ütlesid:
sinno poeg ellab. Siis kulas ta neilt sedda tundi,
millal temma olli parramaks sanud, ja nemmad
ütlesid temmale: eile seitsme tunni aial lahkus
se soetõbbi temmast ärra. Siis moistis se isä,
et se olli sündinud selsammal tunnil, millal Jesus
temmale üttelnud: sinno poeg ellab. Ja temma
uskus, ja keik temma perre. Sesinna-se teise
immetähhe teggi Jesus jälle, kui ta Juda-maalt
tulli Kalilea-male.

Epistel teisel Pühhapäwal kolmatümme
pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Wilp. 1, 3=11. salmist sadik.

Ma tännan omma Jummalat ni sagedaste
kui minna teie peäle mõtlen, (kes minna
iggakord keiges ommas palwes teie keikide eest
rõmoga palwed teen) teie osasamisest pärrast ar-
mo-õppetusest, esimesest päwast süit sadik. Ja
ollen se peäle julge, et se, kes teie sees on alga-
nud sedda head tööd, ka sedda lõppetab Jeesuse
Kristuse päwani, nenda kui se ka minno kohus
on sedda teist keikist mõttelda, sepärrast et teie
ollete mo süddames minno wangi põlwes ja mo
kostmisses armo-õppetusest eest, ja selle kinnita-
misses, sest et teie keik minnoga sest armust osa-
sate. Sest Jummal on mo tunnistaja, kuida
minna teid keik süddamest iggatsen Jeesuse Kris-
tuse süddameliklo hallastusega. Ja sedda pal-
lun minna, et teie armastus weel ennam ja en-
nam rõhkemaks saaks moistmisses ja keiges tundu-
misses, et teie woite läbbi katsuda, mis ühte ei
sünni, et teie olleksite selged, ja teisi ei pahhanda
Kristuse päwast sadik, täidetud õigusse kasso-
ga, mis Jeesuse Kristuse läbbi tulleb Jummalala
auuks ja kitusseks.

Ewangelium teisel Pühhapäwal kolmatümme
mend pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.

Matt. 18, 23=35. salmist sadik.

Sepärrast on taewariik ühe kunninga sarna-
ne, kes omma sullastega tahtis arwo pidda-
da. Ugga kui ta hakkas arwama, todi üks tem-
ma ette, sel olli temmaga kümme tuhhat talenti
mõla.

wölgo. Agga kui temmal ep olnud maksta, käs-
 fis temma Issand müa tedda, ja temma naest
 ja lapsed, ja keik, mis temmal olli, ja maksta.
 Siis heitis se sullane mahha, kummardas tedda
 ja ütles: Issand kannata minnoga, ja ma tah-
 han sulle keik maksta. Siis olli Issandal halle
 meel sesamma sullase peäl, lastis tedda lahti, ja
 se wõlla jättis ta temmale mahha. Agga se am-
 ma sullane läks wälja, ja leidis ühhe omma
 kasullasist, sel olli temmaga sadda tenari rahha
 wölgo; ja temma wöttis tedda finni, kagustas
 tedda ja ütles: maksa mulle, mis sul wölgo on
 winnoga. Siis heitis se kasullane temma jalge
 ette mahha, pallus tedda, ja ütles: kannata
 minnoga, ja ma tahan sulle keik maksta. Agga
 temma ei tahtnud mitte, waid läks ärra, ja hei-
 tis tedda wangitorni, kurni ta omma wölga ärra
 maksis. Agga kui temma kasullased näggid, mis
 sündis, said nemmad wägga kurwaks, ja tullid
 ja öördasid omma Issandale keik, mis olli sün-
 dinud. Siis kutsus temma Issand tedda ennese
 ette, ja ütles temma wasto: sinna tigge sullane,
 keik sedda wölga ollen minna sulle mahhajät-
 nud, sest et sinna mind pallusid; eks siis sinna ka pid-
 dand armo heitma omma kasullase peäle, nenda
 kui minna ka sinno peäle ollen armo heitnud? Ja
 temma Issand sai wihaseks, ja andis tedda ärra
 waewajatte kätte, kurni temma piddi maksmä
 keik, mis temmal temmaga wölgo olli. Nenda
 teeb ka minno taewane Issa teile, kui teie igga-
 üks ommast süddamest andeks ei anna omma
 wennale temma eksitusjed.

Epistel kolmandamal Pühhapäwal kolmat-
kümmeend pärrast kolm-aino Jummal
Pühha. Wilip. 3, 17-21. salmist sadik.

Säige minno järrel, wennad, ja wadage nende
peäle, kes nende käiwad, kui meie teile mär-
giks olleme. Sest mitto käiwad, kellest ma teile
saggedaste ollen ütelnud, agga nüüd ütlen min-
na ka nuttes, neid Kristusse risti waenlased olles
wad, kelle ots on hukkatus, kelle Jummal on se
kõht, ja kelle au on nende häbbi sees, kes ma-peäl-
sed asjad noudwad. Sest meie ellamine on tae-
was, kust meie ka otame õnnisteggiat Issandat
Jesust Kristust, kes meie alwa ihho tahhab muta,
et se temma ärrafelletud ihho sarnatseks peab sa-
ma sedda wägge möda, misga temma ka keik as-
jad woib ennese alla heita.

Ewangelium kolmandamal Pühhapäwal
kolmatkümmeend pärrast kolm-aino Jum-
mala Pühha. Matt. 22, 15-22.
salmist sadik.

Siis läksid Wariserid ärra, ja piddasid nou-
ühheskous, kuida nemmad tedda (Jesust)
temma kõnnest piddid wõrkutama, ja läkkitasid
temma jure ommad jüngrid Herodese seltsiga, ja
ütlesid: Öppetaja, meie teame, et sa tõsine ol-
led, ja öppetad Jummal teed tõe sees, ja ei holi
ühhestki, sest sinna ei pea innimeste surusfest luggu.
Sepärrast ütles meile, mis sinna arwad, kas sin-
nib kõhto-rahha Keisrile anda, woi mitte? Agga
kui Jesus nende tiggedust moistis, ütles temma:
teie sallalikud, mis teie mind küsate? näitke
mulle üks kõhto-rahha tüf; ja nemmad tõid tem-
ma

ma tätte ühhe tenari-rahha. Ja temma ütles nende wasto: kelle kujo ja peälekirri on se? Nemmad ütlesid temma wasto: Keisri. Siis ütles ta nende wasto: andke siis Keisrile, mis Keisri kohhus, ja Jummalale, mis Jummalala kohhus on. Ja kui nemmad sedda kuulsid, pannid nemmad immeks, ja jätsid tedda mahha ja läksid ärra.

Epistel neljandamal Pühhapäwal kolm-
kümmeend pärrast kolm-aino Jummalala Püh-
ha. Koloss. 1, 9-14. salmist sadik.

Sepärrast ka meie sest päwast, kui meie sedda olleme kuulnud, ei jätta meie mitte mahha teie eest palwet teggematta, ja pallumatta, et teid peab täidetama temma tahtmisse tundmissesega keiges tarkusses ja waimoliikkus moistmisses. Et teie nenda woiksite ellada, kui kohhus on Issanda ees keige temma meleheaks, ja wilja kanda keige hea tö sees, ja kaswada Jummalala tundmisses sees, ja keige wäega wäggewaks sada temma au wägge möda keiges kannatusses ja pitkas meles rõmoga; sedda Issa tännades, kes meid on kolbawaksteinud, et meil piddi ossa ollema pühha rahwa pärrandussfest walgusse sees. Kes meid on ärrapeastu: d pimmedusse woimussest, ja on meid saatnud omma armsa Poia kunningriki, kelle sees meil on lunnastamine temma werre läbbi, se on pattude andeks- andminne.

Evangelium neljandamal Pühhapäwal kol-
m-
kümmeend pärrast kolm-aino Jummalala
Pühha. Matt. 9, 18-26. salmist sadik.

Kui temma (Jesus) sedda neile räkis, wata siis
tulli

tulli üks üllem, ja kumardas tedda ja ütles: minno tüttar on praego ärrasurnud, agga tulle ja panne omma kät temma peäle, siis saab temma ellawaks. Ja JEsus touzis ülles, ja kätis temma järrel, ja temma jüngrid. (Ja wata, üks naene, kennel kakssteistkümmend aastat werretöbbi olnud, tulli temma selja tahha, ja putus temma kue pallistusse. Sest temma ütles isseenes: saaksin minna agga temma kuesse putusda, siis saan minna terweks. Agga JEsus pöris ennast ümber, ja näggi tedda, ja ütles: olle julge, tüttar, sinno usk on sind aitnud. Ja se naene sai terweks selsammal tunnil.) Ja kui Jesus selle üllema kotta sai, ja näggi need willepuhhuiad ja rahwast mässawad, siis ütles ta nende wasto: tagganeege, sest se neitsikenne polle mitte surnud, waid ta maggab. Ja nemmad naersid tedda. Agga kui rahwast wälja aeti, läks temma sisse ja hakkas temma kätte kinni, ja se neitsikenne touzis ülles. Ja sesinnane kõnne läks laiale keik sedda maad läbbi.

**Epistel wiendamal Pühapäwal kolmas
kümmend pärrast kolmas aino Jummal
Pühha. I Tess. 4, 13-18. sal-
mist sadik.**

Agga minna ei tahha, et teil peab teadmatta ollema, wennad, nende järg, kes maggama läinud, et teie ei lähhä ka nenda kuruwaks, kui need teised, kennel ep olle lotust. Sest kui meie ussume, et JEsus on surnud ja üllestouznud, nenda tahhab Jummal ka neid, kes JEsusse läbbi on läinud maggama, temmaga ettetua. Sest
sedda

sedda ütleme meie teile kui Issanda sanna, et meie, kes meie ellame ja üllejame Issanda tullemisse aiani, ei pea nende ette joudma, kes on maggama lainud. Sest et Issand isse tahhab mahhatulla taewast sõa küssendamisse, Pea Inngli heäle ja Jummalaga passunaga, ja kes Kristusse sees surnud, peawad ülestouma esmalt; pärrast peab meid, kes meie ellame ja üllejame, ühtlase nendega pilwede sees kistama Issanda wasto taewa alla; ja nenda peame meie ikka Issandaga olleme. Trööstige nüüd teine teist nendesinnaste sannadega.

**Evangelium wiendamal Pühhapäwal Kolm-
matkümmed pärrast Kolm-aino Jummalaga
Pühha. Matt. 24, 15-28. salmist sadik.**

Rui teie nüüd näte sedda hirmsat ärrakautamisse tööd, mis ööldud on prohwetil Danieli läbbi, mis seäl pühhas paikas seisab (kes sedda loeb, se pango tähhele) siis pöggenego need, kes Juda maal on, mäggede peäle. Kes kattukse peäl on, ärgo tulgo se mitte mahha middagi ärrawõtma ommast koiast; ja kes wäljal on, ärgo mingo se mitte taggasi ommad rided ärrawõtma. Agga hädda neile, kes kaima peäl on, ja neile kes immetawad neil päiwil. Agga palluge, et teie pöggeneminne ei juhtu talwel, egga hingamissepawal. Sest siis tulleb suur willetsus, mahhär dust ep olle olnud ma ilma algmissesit siit sadik, egga peage mitte tullesma. Ja kui need päwad ei saaks lühhentud, siis ei peäseks ial ei ükski lühha; agga nende pärrast, kes ärrawillitsetud, lühhendatakse need päwad. Kui siis tegi teie wasto
ütleb

ütleb : wata, siin on Kristus ehk seal, ärge usku-
ge mitte. Eest walle Kristus sed, ja walle. proh-
wetid sawad ülestouma, ja suri tähta ja immes
teggusid teagama, et nemmad wottaksid eksitada
ka neid kes ärrawallitsetud (kui se woiks sündida.)
Wata minna ollen teile sedda enne. ütelnud. Ee-
pärrast kui nemmad teile ütlemad : wata, temma
on kõrbes, ärge minge mitte wälja : wata, temma
on lambride sees, ärge uskuge mitte. Eest otsego
walf touseb hommiko poolt, ja paistab õhto pole,
nenda peab ka inimessse Poia tulleminne ollema.
Eest kus ial raibe on, senna koggurad kottad.

Epistel kuendamal Pühhapäwal kolmarküm-
mend pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.
2 Peerr. 3, 3-13. salmist sadik.

Ja sedda peate teie keige essite teädma, et wiim-
sil päiwil tullemad pilkjad, kes omma ennest
himmude järrele ellamad, ja ütlemad : kus on
temma tullemisse tootus? sest sest aiast, kui wan-
nemad maggama läinud ilmast ärra, jääb keik
nenda kui loma algmisses on olnud. Agga meel on
se neil teadmatta, et taewad ennemuiste olnud, ja
ma weest ja wee läbbi ühhes seisnud Jummalala
fanna läbbi. Sepärrast on se ma ilm, mis siis
olli, weega ärraupputud ja hukka läinud. Agga
taewad ja ma, mis nüüd on, on sesamma fanna
läbbi tallele pandud, ja hoitakse tulle tarwis, koh-
to ja jummalakarimatta inimessse hukatusse
pawani. Agga se üks assi ärge olgo teile mitte
teadmatta, minno armad, et üks päaw Jesanda
jures on kui tuhhat aastat, ja tuhhat aastat kui
üks päaw. Jesand ei wiwita mitte tootust,
(nenda

(nenda kui monningad sedda wiwitusseks panne-
wad,) waid temma on pitkamelega meie wasto,
ja ei tahha mitte, et monned peawad huffamin-
nema, waid et keik peawad mele-parrandamist
kätte sama. Agga Jesanda pääw tulles kui war-
ras õse, millal taewad raksumisega peawad mõ-
daminnema, ja ilmalikkud asjad ärrapõllema ja
lõpma, ja ma ja need teud, mis seal sees on, pea-
wad ärrapõllema. Et nüüd se keik peab ärra lõp-
ma, mis süggused teie siis peate õllema keiges püh-
has ellus ja Jummalakartusses, otes ja tõttades
Jummalat tullemisse päwa pole, millal taewad
tulle läbbi peawad ärralõpma, ja ilmalikkud as-
jad ärrapõllema, ja ärrasullama? Agga meie
otame ued taewad ja uut maad temma tootusse
järele, kus õigus sees ellab.

**Evangelium kuendamal Pühhapäwal Kol-
matkümmeend pärrast kolm. aino Jummalat
Pühha. Matt. 25, 31-46. Salmisi sadik.**

Agga kui innimesse Poeg tulles omma au sees,
ja keik pühhad inglid temmaga, siis istub ta
omma au-järje peäl. Ja siis peab keik rahwast
temma ette koggutama, ja ta lahbutab neid üh-
hest ärra, nenda kui karjane lambad ärralahu-
tab sikkudest, ja temma panneb lambad omma
parrema kääle, agga sikkud pahhema kääle seis-
ma. Siis wõttab õõlda Kuningas neile, kes
temma parremal kael on: Tulge tenna, minna
Jessa õnnistud, pärrige sedda kuningriiki, mis
teile on walmistud ma- ilma asfutamisest. Gest
mul on nälg olnud, ja teie ollete mulle süa annud:
mul on janno olnud, ja teie ollete mind joomud:

minna

minna ollen woðras olnud, ja teie ollete mind forristanud: minna ollen allasti olnud, ja teie ollete mind katnud: ma ollen haige olnud, ja teie ollete tulnud mind katsma: ma ollen wangis olnud, ja teie ollete mo jure tulnud. Siis wotwad need kes diged, temmale wastada: Jesand, millal olleme meie nainud sul nälja ollewad, ja olleme sind söötnud, ehk sul janno ollewad, ja olleme sind jootnud? Millal olleme meie sind nainud woðra ollewad, ja olleme sind forristanud? ehk allasti ja olleme sind katnud? Millal olleme meie sind nainud haige ollewad, ehk wangis, ja olleme so jure tulnud? Siis wastab Kuningas, ja ütleb neile: tõest, minna ütlen teile, rais teie ial ollete teinud ühhele nendesinnaste mo wähhematte wendade seast, sedda ollete teie mulle teinud. Siis wöttab temma ka dölda neile, kes pahhemal kael on: minge ärra minnust, teie ärranetud, iggawesse tullesse, mis walmistud on kurratile ja temma inglidele; sest mul on nälsg olnud, ja teie ep olle mulle süa annud: mul on janno olnud, ja teie ep olle mind jootnud: minna ollen woðras olnud, ja teie ep olle mind mitte forristanud: ma ollen allasti olnud, ja teie ep olle mind katnud: minna ollen haige ja wang olnud, ja teie polle tulnud mind katsma. Siis wotwad ka needsammad temmale dölda: Jesand millal olleme meie nainud nälja ehk janno sul ollewad, ehk woðra, ehk allasti, ehk haige ehk sind wangis ollewad, ja ep olle sind mitte teinud? Siis wöttab temma neile wastada ja dölda: tõest minna ütlen teile: mis teie ep olle ial teinud ühhele nendesinnaste wähhematte seast, sedda ep olle teie mullegi teinud.

Ja needsinna sed lähäwad iggawesse wallusse,
agga need, kes õiged, iggawesse ellusse.

Epistel Maria Puhhastamisse ehk Riiinla
Päwal. Malak. 3, 1-4. salmist sadik.

Wata, ma läkkitan omma ingli, ja temma peab
mo palle eel teed walmistama; ja pea tul-
leb omma templi jure se Issand, kedda teie otsite,
ja se seädusse Ingel, kedda teie tahhate: Wata,
ta tulleb, ütleb wäggede Jehowa, agga kes kan-
natab temma tullemisse päwa, ja kes jääb seis-
ma, kui ta ilmub? Sest temma on kui sullutaja
tulli, ja nenda kui wannutajatte seep. Ja tem-
ma istub kui se kes sullatab ja puhhastab hõbbe-
dat: Temma puhhastab Lewi lapsed, ja sullatab
neid kui kulda ja kui hõbbedat. Siis towad nem-
mad Jehowale roa-ohwri õigusfes, siis on Juda
ja Jerusalemma roa-ohwer Jehowa melest mag-
gus, kui ennemuiste ja ammust aiast.

Evangelium Maria Puhhastamisse ehk
Riiinla Päwal. Luk. 2, 22-32. salmist sadik.

Ja kui nende puhhastamisse päwad Mosesse
kässo-õppetusse järrele täis said, siis wiisid
nemmad tedda Jerusalemma, et nemmad tedda
piddid Issanda ette seädma. (Nenda kui Iss-
sanda kässo-õppetussesse on kirjotud: igga poega
laps, kes emma esimenne laps on, peab Issan-
dale puhhaks hütama.) Ja et nemmad piddid oh-
wri andma sedda möda, kui Issanda kässo-õp-
petusses on õöldud: üks paar turtelruikesi, ehk

Kaks tuide poega. Ja wata üks innime olli Jerusalemmas, Simeon nimmi, se innimenne olli õige ja jummalakartlik ja otis Israeli rõmo, ja pühha Waim olli temma peäl. Ja temma olli sanna sanud pühhast Waimust, et ta ei piddand mitte surma näggema, enne kui ta piddi Jesanda Kristust nähha sama. Ja temma tulli waimo läbbi pühha kotta. Ja kui need wannemad sedda lapsokest Jesust senna töid, et nemmad temma pärrast piddid kässo-õppetusse kombe järrele tegema: siis wottis temma isse tedda omma sülesse, ja kitis Jummalat, ja ütles: Jesand, nüüd lassed sinna omma sullast rahhus ärraminna omma sanna järrel. Gest mo silmad on sinno õnnistust näinud, mis sinna olled walmistanud teige rahwa nähhes walgusseks, pagganad walgustama ja omma Israeli rahwa auuks.

Epistel Maria Kulutamisse ehk Paast-Maria Päwal. Jesaia 7, 10-15.
Salmist sadik.

Ja Jehowa wottis weel Ahasi wasto räkida ja ütles: küssi ennesele üks immetäht Jehowa omma Jummalat kääst, küssi sedda süggawest ehk kõrgest üllewelt. Kui Ahas ütles: ei ma tahha mitte küsida, egga Jehowat küsada: siis ütles Jesaia: Et kuulge Saweti suggu! ons se weel pisüt teie melest, et teie innimestele waewa tete, et teie ka mo Jummalale waewa tete? Sepärrast tahhab Jesand isse teile immetähhe anda: Wata üks neitsit saab kaima peäle, ja toob Poia ilmale, ja peab temmale pannema se nimme J M M A N U E L; woid ja met peab ta söma!
funni

Kunni ta moistab kuzja pblgada ja head wallits
feda.

Evangelium Maria Rulutamisse eht Paast-
Maria Páwoal. Luk. 1, 26-38. Ialmist
ladit.

Ugga kuendamal kuul lákkitati ingel Kabriel
Jummalast Kalilea-male, úhte lúina Naats-
saret nimmi, úhhe neitsi jure, kes olli kihilatud
úhhe mehhele, Josep nimmi, kes Zaweti suggu,
ja selle neitsi nimmi olli Maria. Ja se ingel tulli
temma jure, ja útles: Terre, kes sa ollid armo
sanud, Jesand olgo sinnoga, sinna ónnistud
naeste seas. Ugga kui ta tedda náhha sai, eh-
matas ta temma sanna párrast wágga árra, ja
mótles máhhardune terretamine se píddi elle-
ma? Ja se ingel útles temma wasto: árra kar-
da Maria, sest sinna ollid armo leidnud Jum-
mala jurest. Ja wata, sa pead káima peále sa-
ma, ja Poia ilmale toma, ja sinna pead tem-
male nimme pannema JESUS. Gesinnane
peab suur ollema, ja Keigefórgema Poia's hús-
tama; Ja Jesand Jummal tahhab temmale
anda temma issa Zaweti aujärke. Ja temma
peab kui kunningas wallitsema Jakobi suggu úlle
iggaweste, ja temma kunningrigil ei pea otša ol-
lema. Ugga Maria útles ingli wasto: Kuida
se peab súndima? sest et ma mehhest ei tea. Ja
se ingel wastas ja útles temmale: Púhha waim
peab so peále tullesma, ja keigefórgema wággi
so úlle warjama, sepárrast peab ka se púhha,
mis sinnust peab súndima, Jummal Poia's
hútama. Ja wata, Elisabet sinno suggulane
sesanma

sesamma on ta ühhe poiaga káima peál omma wannu ea sees, ja se on temmale kues ku, kedda döldi siggimatta ollewad, sest Jummalala jures ei olle ühtegi asja woimatta. Agga Maria ütles: Wata, siin on Issanda ümmardaja: mulle sündko so sanna järrele. Ja se ingel läks tem malt ärra.

Epistel Joannesse Kristia ehk Jani Páwal.
Jesaja 40, 1-5. salmist sadik.

Trööstige, trööstige minno rahwast, ütleb teie Jummal, rákige Jerusalemma mele párrast ja kulutage temmale, et temma suur waew otsa sanud, et ta üllekohhus on leppitud, et ta Jehowa káest on sanud káhhewörra keige omma patude sees. Süüdja heäl on: Walmistage kórbes Jehowa te, tehke laggeda Ma peäl maan, te tassafeks meie Jummalale. Keik orgusid peab üllendatama, ja keik mäggessid ja mäekinko peab üllendatama, ja mis mátlík on, peab tassafeks sama, ja mis ohhakaist umne on, peab silledaks maaks sama. Siis ilmub Jehowa au, ja keik lihha nááb ühtlase, et Jehowa su on rákinud.

Ewangelium Joannesse Kristia ehk Jani Páwal. Luk. 1, 57, 80. salmist sadik.

Agga Elisabeti aeg sai táis, et ta piddi mahhasama, ja temma tõi poia ilmale. Ja temma naabred ja suggulased kuulsid, et Issand omma hallostust olli sureks teinud temma wasto, ja ollid rõõmsad temmaga. Ja se sündis, et nem-

nemmad tullid kahheksamal päwat sedda lapsos
 fest ümberleikama; ja nemmad nimmetasid tedda
 temma issa nimme peäle Sakariaks. Agga tem
 ma enma wastas ja ütles: Ei mitte, waid tem
 ma nimmi peab Joannes ollema. Ja nemmad
 ütlesid temma wasto: So sugguwõssa sees polle
 ükski, kel sesinnane nimmi on. Agga nemmad
 näitsid kääga temma issa pole, kuida temma tah
 tis, et tedda piddi nimmetama? Ja ta küsis
 ühhe lauakesse, ja kirjotas ja ütles: Joannes on
 temma nimmi; ja nemmad keik pannid sedda im
 meks. Agga seddamaid peäsis temma su ja tem
 ma keel lahti, ja ta räkis ja litis Jummalat.
 Ja kartus tulli keikide peäle, kes nende ümber
 laudo ellasid, ja keik need asjad räkiti ärra keige
 Juida mäggise Ma sees. Ja keik, kes sedda kuul
 sid, pannid sedda omma süddamesse, ja ütlesid!
 mis peab sest lapsest sama? ja Issanda käsfi olli
 temmaga. Ja Sakarias temma issa sai täis
 pühha waimo, räkis prohwetit wisil ja ütles:
 Kidetud olgo Issand Issraeli Jummal, et ta
 on tulnud katsma, ja ärralunnastamist saatnud
 omma rahwale; ja on meile ärratanud õnnis
 tusse sarwe omma sullase Tarweti suggust, (nen
 da kui temma on räkinnud omma pühha prohwe
 tide su läbbi kes ma- ilma algmisest on olnud.)
 Et ta meid piddi ärrapeästma meie waenlaste
 käest, ja keikide käest, kes meid wihkawad; ja
 meie wannematte peäle hallastama, ja omma
 pühha seädust mele tulletama se wande järrele,
 mis ta on wandunud meie issa Abraamile, meile
 anda, et meie, kes omma waenlaste käest ärra
 peästetud, ilma kartmatta tedda piddime tenimo

pühhitusses ja õigusses temma ees keige omma ello aia. Ja sinna lapsõke, sind peab Keigeõr-gema prohvetiks hütama; sest sa pead JEsanda passe eel kätima, ja temma teed walmistama, õnnistusse tundmist andma temma rahwale nende pattude andeksandmisse sees; meie Jummalasüddamelikko hallastusse läbbi, misga meid on tulnud katsma Se, kes tou'eb kõrgest; ja paistma neile, kes istwad pimmedusses ja surma warjus, ja meie jallad õiete rahho tee peäle seädma. Agga se lapsõke kaswis, ja sai kangeks Waimus, ja olli kõrbes selle päwani, kui temma ennast Israeli rahwale pididi näitma.

Epistel Maria Katsmaminnesse ehk Zeina Maria Päwal. Rom. 12, 9=16.
salmist sadik.

Armastus ärgo olgo mitte sallalik ———
——— kuid heitke ennast allandikkude feltsi. Wata 50 lehhe külges.

Evangelium Maria Katsmaminnesse ehk Zeina-Maria Päwal. Luk. 1, 39=56.
salmist sadik.

Agga neil päiwil wottis Maria kätte, ja läks ruttoga senna mäggise male Juda liina. Ja temma tulli Sakaria kotta, ja terretas Elisabeti. Ja se sündis, kui Elisabet Maria terretamist kulis, et laps temma ihhus hüppas. Ja Elisabet sai täis pühha Waimo, ja küssendas sure heälega ja ütles: Õnnistud olled sinna naeste seas, ja õnnistud on sinno ihho süggü, ja kuit se mulle sünnib, et minno JEsanda emma minno
iure

jure tulleb? sest wata, kui sinno terretamisse heäl minno kõrwo sai, siis hüppas lapsõke sure rõmo pärrast minno ihhus. Ja õnnis on se, kes on usknud, sest peab tõeks sama, mis temmale Jesanda käest on ööldud. Ja Maria üt.es: Minno hing auustab wägga Jesandat, ja no waim on wägga rõmus Jumwala minno õnnis- teg ja pärrast. Sest temma on waatnud omma ümmardaja allandusse peäle; sest wata, sest aiast kütwad mind õnsaks keige põlwe rahwas. Sest mulle on suri asjo teinud se wäggew, ja kelle nimmi pühha on. Ja temma hallastus kestab põlwest põlweni nende ülle, kes tedda kartwad. Temma on omma kääwarrega suurt wägge üllesnäitnud, temma on laiale pillanud neid, kes surelissed on omma süddame melest. Temma on mahhatoukannud wäggewaid au- jär- gede peält, ja allandikkud üllendanud. Kennel nälg on, neid on temma täitnud hea andidega, ja rikkaid tühjalt ärrasaatnud. Temma on was- towoitnud omma sullase Israeli, et ta pididi omma hallastust mele tulletama iggaweste, nen- da kui temma on rākinud meie wannematte was- to, Abraamile ja temma suggule. Ugga Maria jäi temma jure liggi kolm kuud, ja läks pärrast taggasi omma kotta.

Epistel Mihkli Päwwal. Joan: Ilmutamisse
ram: 12, 7-12. salmist sadik.

Ja södda tousis taewas: Mikael, ja temma
Inglid söddisid lendwga mao wasto, ja se

lendaw maddo söddis ja temma inglid, ja nemmad ei saand woimust, ja nende asset ei leitud mitte ennam taewast. Ja se suur lendaw maddo heideti wälja, se wanna maddo, kedda hütasse kurratiks ja sadanaks, kes keik ilma-maad är-raekütab, tedda heideti Ma peäle, ja temma inglid heideti mahha temmaga. Ja minna kuulsin sure heäle, se ütles taewas: nüüd on õnnistus ja wäggi, ja kunningriik meie Jummal, ja melewald temma Kristusse pärralt sanud. Gest et mahha-heidetud on meie wendade peäle kaewaia, kes nende peäle kaebab meie Jummal ees õõd ja päwad. Ja needsammad on tedda ärrawoitnud Talle werre pärrast, ja omma tunnistusse sanna pärrast, ja ei olle omma ello mitte armastand surmani. Sepärrast olge wägga rõõmsad, taewad, ja teie, kes nende sees ellate.

Ewangelium Mihkli Päwwal. Matt. 18,

1-11. salmist sadik.

Selsammal tunnil tullid jüngrid Jesusse jure ja ütlesid: Kes on kül se surem taewarikkis? Ja Jesus kutsus ühhe lapsokesse ennese jure, ja panni sedda seisma nende keskele, ja ütles: Tdest minna ütlen teile: kui teie ei põra ümber, ja ei sa kui lapsokessed, siis ei sa teie mitte taewariki. Kes nüüd isseennast allandab kui sesinnane lapsokse, se on se surem taewarikkis. Ja kui kegi ühhe nisugguse lapsokesse minno nimmel wastowottab, se wottab mind wasto. Algga kes pahhandab ühhe neistsinnatsist pissokessist, kes minno sisse uskwad, sel on parrem, et weski-kirwi temma kaela peaks podama ja tedda ärraupputadama süg

süggawama merre kofta. Hädda ma-ilmale
 pahhanduste pärrast! sest pahhandused pea-
 wad tulles; agga hädda selle innimessele, kelle
 läbbi pahhandus tulleb. Agga kui sinno käs-
 ehk sinno jalg sind pahhandab, siis raiu neid ärra
 ja heida ennesest ärra: parrem on sul, et sinna
 jallota ehk wiggane ello sisse lähhäd, kui et sul
 kaks kät ehk kaks jalga on, ja sind iggawesse
 tullesse heidetakse. Ja kui sinno film sind pah-
 handab, kisu tedda wälja, ja wiska ennesest
 ärra: parrem on sul et sinna ühhe silmaga ello
 sisse lähhäd, kui et sul kaks silma on, ja sind
 põrgo tullesse heidetakse. Katske, et teie mitte
 üht neistsinnuatsist pissokesest ärra ei põlga; sest
 minna ütlen teile, et nende inglid taewas allati
 näwad minno Jsa palge kes taewas on. Sest
 innimesse Poeg on tulnud õnsaks teggema,
 mis on ärrakaddunud.

Meie Jesanda Jesuse
Kristuse

Kannatamine

ja

Surm,

Nelja Ewangelisti Kamatus
kõrropandud.

I.

Ugga hapnematta leibade Pühha tulli liggi mis hutakse Pasa-pühhas, sest kahhe päwa pärrast olli Pasa-ja hapnematta leibade päwad; siis ütles Jesus omma jüngerite wasto: Teie teate, et kahhe päwa pärrast Pasa-pühha on, ja innimesse Poeg antakse ärra, et tedda peab risti podama. Siis tullid kofko üllemad preestrid ja kirjatundjad ja rahwa wannemad selle üllema preestri kotta, kedda huti Kairwaks, piddasid nou ja otsisid, kuidas nemmad Jesust kawwalussega piddid kinniwotma ja ärratapma. Ugga nemmad ütlesid: Ei mitte pühhade aial, et mäsamine rahwa seas ei touse; sest nemmad kartsid rahwast.

Ugga

Agga enne Pasa-pühha, kui JEsus teadis, et temma tund olli tulnud, et ta siit ma-ilmast pida de ärraminne JEsu jure, otsego temma olli armastanud ommaksid, kes ma-ilmast ollid, nenda on ta neid armastanud otsani. Ja kui temma Petanias olli piddalitöbbise Simona koiast, siis tulli temma jure üks naene, sel olli üks alabastri-riist selge ja wägga kalli nardi-salwiga, ja ta murdis se alabastri-riista katki, ja wallas sedda temma pähhä, kui temma laudas istus. Agga kui temma jüngrid sedda näggid, sai nende meel pahaks ja ütlesid: Mis tarwis on sesinnane hukkaminne? Sest seddasinnast salwi olleks woinud ärramina paljo ennam kui kolme saa tenari rahha eest, ja waestele anda, ja nemmad said kurjaks ta peäle. Agga kui JEsus sedda moisis, ütles ta nende wasto: Jätke sedda rahhale, miiks teie selle naesele waewa tete? Temma on head tööd mulle teinud. Sest waesed on ikka teie jures, ja kui teie tahhate, woite teie neile head tehha: agga mind ei olle teil mitte ikka. Temma on teinud, mis ta on woinud. Et ta sedda salwi minno ihho peäle on wallanud, sega on ta enne joudnud mo ihho woida matmisseks. Edest minna ütlen teile: Kus ial sesinnane armoo õppetus kulutakse keiges ma-ilmast, seäl peab ka rōkitama temma mällestusseks, mis sesinnane on teinud.

Ja kui õhto-sõmaaeg weel kō olli (kui kurras jo olli Juida Simona poia Jkarioti süddamesse annud, et ta tedda piddi ärraandma) ja JEsus teadis, et Jōsa keik temma kätte olli annud, ja

et temma Jummalast olli tulnud, ja Jummalajure läks; siis touis temma õhto-sõmaaiast ülles, ja panui ommad rided mahha, ja wottis ühhe rätiko ja siddus ennese ümber; pärrast wallas temma wet ühhe pekki sisse, ja hakkas jüngritte jallad pessema ja se rätikoga kuiwatama, mis temma ümber olli seutud: Siis tulleb temma Simona Peetruse jure, ja temma ütleb temma wasto: Jesand, sinnaaks minno jallad pessed? Jesus wastas ja ütles temma wasto: Mis minna teen, sedda ei tea sinna nüüd mitte, agga pärrast sedda pead sa teada sama. Peetrus ütleb temma wasto: Ellades ei pea sa minno jalgo pessema. Jesus wastas temmale: Kui minna sind ei pesse, siis ep olle sul ossa minnoga. Simon Peetrus ütleb temma wasto: Jesand, ei mitte üksipäinis minno jalgo, waid ka käsfi ja pead. Jesus ütleb temmale: Kes pesnud on, sellel ep olle tarwis muud kui jalgo pesta, sest ta on ülleültse puhhas; ja teie ollete puhtad, agga mitte teif. Sest temma teadis, kes tedda pididi ärraandma; Sepärrast ütles temma: Teie ep olle teif puhtad. Kui temma nüüd nende jallad sai pesnud ja ommad rided wotnud, siis istus temma jälle mahha ja ütles nende wasto: Kas teie teate, mis minna teile ollen teinud? Teie hüate mind: Öppetaja ja Jesand, ja ütlete öiete, sest minna ollen se. Kui nüüd minna se Jesand ja Öppetaja teie jallad ollen pesnud, siis peate teie ka teine teise jallad pessema; sest ühhe öppetuse märki ollen ma teile annud, et ka teie nenda tete, kui minna teile ollen teinud. Töest, töest minna ütlen teile: Sullane ep olle mitte

mitte surem kui temma isсанд, egga Käff surem
 kui se, kes tedda on läkkitanud. Kui teie sedda
 teate, ürsad ollete teie, kui teie sedda tete. Min-
 na ep ütle teist keikist; ma tean, kedda ma ollen
 ärrawallitsenud, waid sepärrast, et kirri piddi
 tõeks sama: Kes minnoga leiba sööb, se tõstab
 omma kanda minno wasto ülles. Sest aiast üt-
 len minna teile, enne kui se sünnib, et, kui se
 saab sündinud, teie ussute, et minna se ollen.
 Tõest, tõest minna ütlen teile: Kes wastowottab,
 kui minna keddagi läkkitan, se wõttab mind
 wasto; agga kes mind wastowottab, se wottab
 tedda wasto, kes mind on läkkitanud. Kui Jē-
 sus sedda sai ütelnud, sai temma seggaseks wai-
 mus, ja tunnistas ja ütles: Tõest, tõest minna
 ütlen teile, et üks teie seast mind ärraannab.
 Siis waatsid jüngrid teine teise filmi, ja ollid
 kahhe wahhel, kennest ta piddi räkima. Agga
 Jesusse süles olli maas laudas üks temma jün-
 ritteft, kedda Jesus armastas. Selle polle
 nüüd lwi Simon Peetrus peaga, et temma piddi
 kulama, kes se kül piddi ollema, kellest temma
 räkis. Agga sesinnane lassis ennast Jesusse
 rinna peäle ja ütles temma wasto: Jēsand,
 kes se on? Jēsus wastas: Se on sesamma, kel-
 lele minna sedda pallokest sissekastan ja annan;
 ja temma kastis sedda pallokest sisse, ja andis
 sedda Judale Simona poiale Iskariotile; ja se
 pallokesse järrele läks sadan temma sisse. Siis
 ütles Jēsus temmale: Mis sa teed, sedda te us-
 sinaste. Agga sedda ei moistnud ükski neist,
 kes laudas maas istusid, mißpärrast temma
 sedda temmale ütles: Sest monned mõtlefid, et
 Juda

Juda käes fuktur olli, et Jesus temmale piddi ütiema: Osta mis meil tarwis on Pühiks; ehk, et temma waestele middagi piddi andma. Kui temma nüüd tedda pallokest sai wõinud, läks temma seddamaid wälja, agga õ olli.

Agga sadanas olli lainud Juda sisse, tedda lianinmega hütakse Iskariotiks, kes nende kahheteistkümmne arrusi olli. Ja temma läks ärra ja rälis üllematte preestride ja swapealikkudega sedda, kui temma tedda piddi nende kätte ärraandma, ja ütles: Mis teie tahhate mulle anda, siis tahhan ma tedda teie kätte ärraanda? Agga kui nemmad sedda kuulsid, said nemmad rõõmsaks ja paktusid ja leppisid teine teisega, temmale kolmkümmend hõbbetükki anda. Ja temma tõotas, ja sest aiast otsis temma pärrast aega, et ta tedda neile woiks ärraanda ilma tüllita.

Kui ta nüüd sedda wisi olli wäljalainud, ütles Jesus: Nüüd on innimesse Poeg auustud, ja Jummal on temma sees auustud: ons Jummal temma sees auustud, siis auustab tedda ka Jummal issienneses, ja auustab tedda pea. Lapsõkessed, minna ollen weel ürrikesseks aiaks teie jures; kül teie otsite mind, ja otsigo minna Judarahwa wasto ollen ütelnud: Kuhho ma lähhan, senna ei woi teie mitte tulla, nenda ütlen minna nüüd teile ka. Ut kässo, sanna annan minna teile, et teie teine teist peate armastama nenda kui minna teid ollen armastanud, et teie ka teine teist peate armastama: Sest sammast tundwad keik, et teie minno jüngrid ollete, kui teil

teil armastus on isikikeskes. Simon Peetrus ütleb temma wasto: Jesand, kuhho sa lähb d? Jesus wastas temmale: Kuhho minna lähhän, ei woi sa nüüd mitto minno järrel kâia, agga pârrast pead sa mo järrel kâima. Peetrus ütleb temma wasto: Jesand, miks ma nüüd ei woi sinno järrel kâia? ma tahhan omma ello sinno pârrast jätta. Jesus wastas temmale: Tahhad sinna omma ello minno pârrast jätta? tõest, tõest minna ütlen sulle: Kus ei laula mitte enne, kui sinna mind jo kolmkorda saad ärrasalganud.

II.

Ugga hapnematta leibade pääw tulli, ja esimestel päwal, kui nemmad Pasa-talle tapsid, tullid jüngrid Jesusse jure ja ütlesid temmale: Kus sa tahhad, et meie peame minnema ja walmistama, et sa Pasa-talle woid süa? Ja temma läkkitas kaks ommast jüngrittest, Peetrust ja Joannest, ja ütles: Minge ja walmistage meie Pasa-talle, et meie sedda woi me süa. Ugga nemmad ütlesid temmale: Kus sa tahhad, et meie sedda peame walmistama? Ja ütles neile: Minge liina, ja wata kui teie liina sisse tullete, siis tulleb teie wasto üks innimenne, se kannab ühhe wee kruusi, kâige temma järrel, ja seäl koias, kuhho temma sisse lähhâb, ürtelge selle kôia is sandale: Oppetaja ütleb: mo aeg on liggi, ma tahhan sinno jures Pasa-talle walmistada ja süa omma jüngrittega: kus on se woõraste tubba, kus ma se Pasa-talle omma jüngrittega woin süa? Ja sesamma näitab teile ühhe sure ehitud toõ üllewel, mis walmis on; seäl walmistage meile.

Ja temma jügrid teggid nenda, kui Jesus neid olli käsknud, läksid ärra ja said liina ja leidsid nenda, kui temma neile olli ütelnud; ja nemmad walmistasid Pasa=talle.

Agga kui õhto sai, tulli temma nende kahhe teistkümnega. Ja kui se tund tulli, istus temma mahha, ja need kaksteistkümmend Apostlit temmaga. Ja temma ütles nende wasto: Minna ollen süddamest iggatsenud se Pasa=talle teiega süa, enne kui ma kannatan: sest minna ütlen teile, et ma sest mitte ennam ei sõ, künni keik saab sündinud Jummalal rikis. Ja kui ta karrikast sai wõtnud, tännas temma ja ütles: Wotke se, ja jaggage ennestele; sest ma ütlen teile, et minna ei jo mitte sest wina=pu wiljast, künni Jummalal riik saab tulnud.

Ja kui nemmad laudas issid ja sõid, ütles Jesus: Tõest minna ütlen teile, üks teie seast, kes minnoga sõõb, annab mind ärra. Ja nemmad said wägga kurwaks, ja hakkasid iggäüks nende seast järrestikko ütlemä temma wasto: Jesand minnaks se ollen? ja teine jälle: Minnaks se ollen: Agga temma wastas ja ütles neile: Üks neist kahheteistkümnest, kes minnoga kät waagnasse pistab, se annab mind ärra. Kõl innimesse Poeg lähhäb ärra nenda, kui temmast on kirjotud; agga hädda selle innimessele, kelle läbbi innimesse Poeg ärraantakse; hea olleks temmale, kui se innimenne ei olleks sündinud. Siis kostis Judas, kes tedda ärraandis: Minnaks se ollen, Rabbi? Temma ütles temma wasto: Oled, jah!

Agga

Agga kui nemmad sõid, wõttis JEsus tei-
 ba, rännas ja õnnistas, murdis ja andis om-
 ma jüngeritele ja ütles: Wotke, söge, se on
 minno ihho, mis teie eest antakse, sedda teh-
 ke minno mällestusseks. Selsammal kombel
 wõttis temma ka se karrika pärrasi sedda, kui
 nemmad said õhust sõnud, rännas ja andis
 neile ja ütles: Joge keik seält seest, sesinnane
 karrikas on se uus seädus minno werre sees,
 mis teie eest ärrawallatakse; ja nemmad jõid
 keik seält seest. Ja temma ütles neile: Se on
 minno werri, se ue seädusse werri, mis mit-
 me eest ärrawallatakse pattude andeks and-
 misseseks: sedda tehke, ni mittokord, kui teie
 ial sedda jote, minno mällestusseks. Agga
 tõest minna ütlen teile, et minna ei wõtta mitte
 sest aiast sestinnatsfest winawu wiljast jua sest
 päwast sadik, kui minna sedda uut teiega joot
 Jummalala omma JEsu ritis.

Süisli wata, minno ärraandia kassi on min-
 noga laudas. Ja innimesse Poeg lähhab kül,
 nenda kui on seätud: süisli hädda selle innimesse-
 le, kelle läbbi tedda ärraantakse. Ja nemmad
 hakkasid teine teise kääst küssitellema, kes se kül
 nende seast pididi ollema, kes sedda pididi teggema.
 Agga nende seas tousis ka riid, kes neist pididi
 suremaks arwatama? Agga temma ütles neile:
 Pagganatte kunningad wallitsewad nende üle,
 ja kes nende peäle woimust wotwad, neid hütakse
 armolikkuks issandaks: agga teie mitte nenda,
 waid se surem teie seast olgo kui noorem, ja se ül-
 lem kui se kes tenib; sest kes on surem, se, kes
 laus

laudas istub, woi se, kes tenib? eks se kes laudas istub? agga minna ollen kesi teie seas, nenda kui se, kes tenib. Agga teie ollete need, kes minno jure jänud minno kiusatusse sees; ja minna sean teile se kunningrigi, nenda kui minno Jsa sedda mulle on seädnuud, et teie peate söma ja joma minno laudas mo kunningrikis, ja ijima aujürgede peäl ja kahheteistkümnne Israeli suguarco peäle kōhnut moistma. Agga JSand ütles: Simon, Simon, wata sadanas on teid wägga püüdnuud sõaluda kui nisso: agga minna ollen sinno eest pallunuud, et sinno ust ei pea ärralõpsma; ja kui sa pärrast saad ümberpöörnuud, siis kinnita ommad wennad. Agga ta ütles temmale: JSand ma ollen walmis, sinnoga ni hästi wangi kui surma minnema. Agga temma ütles: Minna ütlen sulle, Petrus: Kuf ei laula mitte tänna enne, kui sinna kolmkord saad ärrasalganuud, et sa mind ei tunne.

Ja temma ütles nende wasto: Kui ma teid ollen läkkitanud kufrota ja paunata ja kingata, ons teil middagi waia olnud? agga nemmad ütlesid: Ei ühtegi. Siis ütles temma neile: Agga nüüd, kel kuffur on, se wotko sedda, nenda sammoti ka pauna, ja kennel ep olle, se mügo ärra omma kuba, ja ostko mõõka: Sest minna ütlen teile, et se weel minnute peab sündima, mis kirjotud on: Temma on ka üllekohtuste selka arwasitud; sest ka sel, mis minnust on kirjotud, on ots. Agga nemmad ütlesid: JSand, ennä! siin on Paks mõõka; agga temma ütles neile: Kuf on.

III.

Kui JESus sedda sai rākinud ja nemmad kitus se-laulo said laulnud, lāks temma wālja omma jūngrittega, ja lāks omma wiisi jārrel ūlle Kidroni jõe ōlli-māele, agga temma jūngrid kāisid ka temma jārrel. Siis ütles JESus neile: Selsinnatsel ōsel wottate teie keit ennast minnust pahhandada, sest kirjotud on: Ma tabhan sedda karjast lūa, ja karja lambaid peab laiale pillutama. Agga pārrast kui ma saan ūllestousnud, tabhan ma teie ele miinna Kalilea-male. Agga Peetrus kostis ja ütles temmale: Ehk ka keit peaksid ennast sinnust pahhandama, ei tabha minna ennast polegi pahhandada. Ja JESus ütles temma wasto: Twest minna ūtlen sulle, tanna selsinnatsel ōsel, enne kui kuk saab kaksford laulnud, salgad sa mind kolmford ārra. Agga Peetrus ütles weel ennam peālegi temma wasto: Ehk ma ka sinnoga peaksin surrema, ei tabha ma sind mitte ārrasallata; ja nendasammoti ūtiesid ka keit jūngrid.

Siis tuli JESus nendega ūhhe moisa, mis hitakse Ketsemaneks, kus ūks aed olli, seuna sisse lāks temma ja temma jūngrid. Agga Judas, kes tedda ārraandis, teadis ka sedda paika, sest et JESus saggedaste senna omma jūngrittega olli kōkkotulnud. Ja kui temma senna paika sai, ütles temma omma jūngritte wasto: Palluge Jummalat, et teie piusatusse sisse ei sa; ihte seie mahha, kunni ma saan senna lainud ja luggenud. Ja ta wottis ennesega Peetrust ja Jakobust ja

Joannest, need lāks Sebedeusse poēga, ja haks
 kas karmaks sama, wägga wārrisema ja hirs
 must abhastust tundma. Siis ütles ta neile:
 Minno hing on wägga kurb surmani, jāge seie
 ja walmage minnoga.

Ja temma isse Iahkus neist āra, lāks pissut
 emale ni kaugele, kui kirmwiga woib sūsta, ja
 heitis Ma peale pōhweli ja omma filmili mahha ja
 lugges, et kui se woiks olla, se tund temmast
 piddi mōda minnema, ja ütles: Abba, minno
 Jēsa! sinna woid keik tebha, kui se woib olla,
 kui sinna tabhahid sedda karrikas minnust āra
 wotta, siis mingo sēsinnane karrikas minnust mō
 da, ja wotta tedda minnust āra, agga ommeti
 ārgo sūndko mitte nende, kui minna tabhan, waid
 kui sinna tabhad. Ja temma tulli jūngritte jure
 ja leidis neid maggamast, ja ütles Peetrussele:
 Simon, maggad sa? eiks sa ei suda ūhte tundi
 walwada? nendaks teie ei suda ūhte tundi min
 noga walwada? walmage ja lugges, et teie
 kiusatusse sisse ei sa; waim on kōl walmis, ag
 ga lihha on nōdder.

Ja lāks temma teistwōrda āra ja lugges ja
 ütles seddasamma asja: Minno Jēsa; kui se
 sēsinnane karrikas ei woi minnust mōda minna,
 muido kui et ma sedda jōon, siis sūndko sinno
 tabhminne. Ja temma tulli taggasi ja leidis
 neid ta maggamast, sest nende filmad ollid ras
 ked unnest, ja nemmad ei teā nud mitte, mis
 nemmad temmale piddid wastama. Ja temma
 jāttis neid ja lāks ta āra, lugges kolmatwōrda
 ja

ja ütles needsammad sannad. Agga üks ingel näitis emmast temmale taewast, ja kinnitas tedda. Ja kui ta surmaga olli woitlemas, pallus temma Jummalat kangeminne: agga temma higgi olli kui werre-pisfarad, need langsid Ma peäle. Ja temma tousis ülles Jummalat pallumast, ja tuli kolmat puhko omma jüngritte jure, ja leidis neid maggamast kurbdusse pärrast; ja temma ütles neile: Mis teie maggate? maggake pärrast ja hingake; aeg on möda, touske ülles ja palluge Jummalat, et teie kiusatusse sisse ei sa, wata se tund on joudnud, ja innimesse Poeg antakse ärra pattuste kätte; touske ülles, laski ärra, se olli liggi tulnud, kes mind ärraannab.

Kui nüüd Judas ennese jure olli wotnud se wäehulga ja monningad üllematte preestride ja Wariseride sullasist, siis seddamaid kui temma JEsus alles rakis, tulleb senna Judas, üks neist kahbesteistkümnest, ja temmaga paljo rahwast lühtide, lampide, sõariistade, moõkade ja nuiadega üllemist preestrist ja kirjatundiattest ja rahwa wannemist laskitud, ja kais nende ees. Kui nüüd JEsus teadis keik, mis temma peäle piddi tulles, läks temma wälja ja ütles nende wasto: Redda teie otsite? Nemmad wastasid temmale: JEsust Naatsaretist. JEsus ütles neile: Minna ollen se. Agga Judas, kes tedda ärraandis, seisis ka nende jures. Kui temma nüüd neile ütles: minna ollen se; siis läksid nemmad taggasi ja langsid mahha. Siis küsis temma neilt ta: Redda teie otsite? agga nemmad ütlesid: JEsust Naatsaretist. JEsus was

tas: Ma ollen teile ütelnud, et minna se ollen; kui teie nüüd mind otsite, siis laske needsinna ärraminna. Et se sanna piddi tõeks sama, mis ta olli ütelnud: Minna ep olle keddagi ärrakaus tanud neist, mis sa mulle olled annud. Agga se kes tedda ärraandis, olli neile tähte annud ja ütelnud: Kellele ma suud annan, se on jesamma, tedda wõtke finni ja wige julgeste ärra. Ja kui ta senna sai, tulli ta warsi JEsusse jure temmale suud andma, ja ütles: Rabbi, terre Rabbi' ja andis temmale suud. Agga JEsus ütles temmale: Sõbber, mikspärrast olled sinna siin? Judas, annad sinna suandmissega innimesse Poia ärra? Siis tullid nemmad temma jure, pistsid käded temma külge ja wotjid tedda finni.

Agga kui need, kes temma ümber ollid, nägid, mis piddi sündima, ütlesid nemmad temmale: JEsand, kas meie peame mõdgaga sekka löma? Ja wata üks neist, kes seal JEsussega ollid, Simon Peetrus, kel mõõk olli, sircutas omma kät ja tombas omma mõõka wälja, ja löi üllema preestri sullast ja raius temma parrema kõrwa ärra; agga selle sullase nimmi olli Malchus. Agga JEsus wastas ja ütles: Jätke siit sadid; ja Peetrusse wasto: Wista omma mõõk temma tuppe, sest keik kes mõõka wotwad, need sawad mõõga läbbi hukka. Woi, mõtled sinna, et ta mulle seie sadaks ennam kui karksteistkümend legioni inglid? agga kuida peatjid kirjad tõeks sama? eks minna sedda karrikast pea joma, mis mulle JEsus on annud? sest se peab nenda

nenda sündima. Ja temma putus temma Mal'kuse kõrvasse, ja teggi tedda termeks.

Agga selfammal tunnil wastas ja ütles J'Esus üllematte preestride ja pühha koia pealikude ja wannematte wasto, kes temma peäle tullid; Teie ollete wäljalainud otsego rõõwli peäle, moodkade ja nuiadega mind kinniwotma: et ma kül iggapääms teie jures ollen olnud ja isinud pühhas koias õppetamas, ei olle teie minno külge kässi pistnud egga kinni wotnud; agga se on teie tund ja pimmedusse woinus, se on keik sündinud, et prohwetide kirjad pidid tõeks sama. Agga wäes hulk ja üllem pealik ja Juda rahwa sullased wotsid J'Esust kinni ja siddusid tedda. Siis jätsid tedda keik jüngrid mahha ja põggenesid ärra.

Ja üks poismees käis temma järrel, sel olli kallis linnane rie selgas palja ihho peäle, ja pois-mehhed wotsid tedda kinni; agga temma jättis sedda kallist linnast riet mahha, ja põggenes allasti nende käest ärra.

IV.

Agga need kes J'Esust ollid kinniwotnud, wiisid tedda essite Anna jure; sest se olli Kaima ai, kes sel aastal üllem preester olli. Agga Kaimas olli se, kes Juda rahwale nou annud, et se pidid heaks tulles, et üht innimest rahwa eest pidid hukkama. Seält saatsid nemmad tedda üllema preestri Kaima kotta, kuhho keik üllemad preestrid ja wannemad ja kirjatundjad ollid kokko tulnud.

Agga Simon Peetrus kâis kangelst Jesuse järrele üllema preestri koiast sadik, ja üks teine jünger temmaga; agga se jünger olli üllema preestriga tuttaw ja läks Jesusega üllema preestri kotta. Agga Peetrus seisis wäljas ükse ees; siis läks se teine jünger, kes üllema preestriga tuttaw olli, wälja ja räkis uksehoidiaga, ja wiis Peetrust sisse, ja temma läks sisse. Sepärrast ütles se tüdruk se uksehoidia pärrast Peetrusse wasto: Eks sinnagi olle sellesinnatse innimesse jüngerittest? Temma ütles: Ei olle mitte. Agga need sullased ja teenrid seisid ja ollid sütte tuld teinud, et kilm olli, ja sojendasid ennast. Agga kui nemmad kesse oue tuld ülesteggid ja ühhes mahha istid, siis istus Peetrus keskele nende sekka ja sojendas ennast tulle äres, et temma sedda oisa pidid nähha sama. Agga üllem preester küsis Jesuselt temma jüngeritte ja temma õppetusse pärrast. Jesus kostis temmale: Minna ollen julgeste räkinnud selle ma ilmale, ma ollen ikka õppetannud koggodusse ja pühhas koias, kuhho keikist paistust Juda rahwas kokko tulleb, ja sallaja ep olle minna ühtegi räkinnud; mis sa mult küsid? Küsi neilt kes kuulnud, mis ma neile ollen räkinnud; wata need teadwad, mis ma ollen räkinnud. Agga kui ta sedda sai üttelnud, löi üks neist teenridest, kes seäl jures seisid, Jesuselt keppiga, ja ütles: Mendaks sa üllema preestri wasto? Jesus kostis temmale: Kui ma kurjaste ollen räkinnud, siis tunnista sedda kurja ollowad; agga kui ma hästi ollen räkinnud, mis sa mind lööd? (Agga Annas olli tedda läkkitanud kinniseitud üllema preestri kairwa jure.)

Ugga üllemad preestrid ja wannemad ja feik
 se suur kobbyus omisid walle-tunnistust JEsusse
 wasto, kuidas nemmad tedda pidid surma jaat-
 ma, ja ei leidnud ühtegi; ja et kül p. ljo tunnis-
 tussmehhi ette tullid, ei leidnud nemmad middagi;
 sest paljo tunnistasid waltet temma peale, ja
 nende tunnistused ei olnud ühhesuggused. Ugga
 wimaks tullid kaks walle-tunnistus-meest ette,
 wotfid kätte ja tunnistasid waltet temma peale
 ja ütlesid: Meie olleme kuulnud tedda ütlemad:
 Minna woin ja tahhan se Jummalat templi, mis
 kättega on tehtud, mahhakiskuda, ja kome pä-
 waga teist üllesehitada, mis ep ohe mitte kät-
 tega tehtud. Ja nendagi ei olnud nende tunnis-
 tus ühhesuggune.

Ja üllem preester toufis ülles ja astus keskele,
 ja küsis JEsuselt ja ütles temma wasto: Eks
 sa middagi ei wasta? mis tunnistawad needsin-
 natsed sinno wasto? Ugga JEsus jäi wait ja ei
 wastand middagi. Ta küsis se üllem preester
 temmalt ja ütles temmale: Minna wannu-
 sind ellawa Jummalat jures, et sinna meile ütled,
 kas sa olled Kristus Jummalat Poeg? Sinnaks
 olled se Kristus selle kudetud Jummalat Poeg? Ja
 JEsus ütles temmale: Jah minna ollen; ommeti
 ütlen minna teile: Sest aiast peate teie näggema
 innimesse Poia istwad Jummalat wäe parremat
 polel, ja tullewad taewa pilwede peal. Suis tar-
 wistas üllem preester ommad rided lööki ja ütles
 Temma on Jummalat testanud mis meil
 nom tunnistus-mehhi tarwis wata n
 ollete teie temma Jummalat kuuln

mis teie arvate? Agga nemmad keik moistsid lohbut, et ta piddi surma wäärt ollema, wastasid ja ütlesid: Temma on surma wäärt.

Süis hakkasid monningad temma filmi süllitama, ja temma filmad künnikatma, ja temma kõrwa äre löma, ja temmale ütles: Moista meile kui prohwet, Kristus, kes se on, kes sind löi? ja sullased löid tedda keppidega.

Agga kui Peetrus wäljas seäl al oue peäl istus, tulli üks üllema preestri tüdrukkuist, ja kui ta näggi Peetrust tulle äres istwad ja ennast sojendawad, tulli ta temma jure, watis üksi filmi temma peäle ja ütles temma wasto: Ja sinnagi ollid Naatsaretti Jesusega Kalilea-maalt. Agga temma salgas tedda keikide ees ärra ja ütles: Naene, minna ei tunne tedda, ei ma moista egga tea, mis sa rögid.

Ja temma läks wälja ette oue, ja kuul laulis. Agga kui temma wärrawa pole ärraläks, näggi tedda üks teine ja ütles neile, kes seäl ollid: Sesinnanegi olli se Naatsaretti Jesusega. Ja se üllema preestri tüdruk näggi tedda jälle, ja hakkas ütles neile, kes seäl jures seisid: Sesinnane on üks nende seast. Ja ürrikesse aia pärrast näggi tedda üks teine mees ja ütles: Sinnagi olled nende seast. Agga Simon Peetrus seisid ja sojendas ennast; süis ütlesid nemmad temma wasto: Eks sinna ka olle temma jüngritte seast? Agga temma salgas ta ühhe wandega ja ütles: Innimenne, minna ei olle mitte, ma ei tunne sedda innimest.

Ja

Ja ürrikesse aia pärrast liggi ühhe tunni aega wahhel finnitass sedda üks teine ja ütles: Tõe polest sesinnanegi olli temmaga; sest temma on Kalilea-ma mees. Siis tullid temma jure need, kes seäl seisid ja ütlesid jälle Peetrussele: Tõest sinnagi olled nende selfsist, sest sinna olled Kalilea-ma mees, ja sinno keelgi tunnistab sind ülles, et sinno keel-murde on sedda wisi. Siis ütleb üks neist üllema preestri sullasist, kes selle suggulane olli, kelle kõrwa Peetrus olli ärraraiunud: Eks minna sind temmaga näinud aedas? Agga Peetrus ütles: Innimenne, ei ma moista, mis sa räägid. Siis hakkas temma ennast wägga ärraneedma ja wanduma: Ei ma tunne sedda inimest, keelest teie räägite. Menda salgas Peetrus ta ärra, ja seddamaid, kui temma alles räkis, laulis kuf teist korda. Ja Jesand põris ennast ümber ja watis Peetrusse peäle, ja Peetrusse mele tulli Jesanda sanna, kui ta temma wasto olli ütelnud: Enne kui kuf kaksford saab laulnud, salgad sa mind kolmford ärra. Ja Peetrus läks wälja, kättis ommad filmad kinni, ja nuttis kibbedaste.

Agga need mehhed, kes Jesust kinnipiddasid, naersid ja peksid tedda; ja nemmad kattsid temma filmad kinni, ja löid temma wasto filmi ja küssisid temmalt ja ütlesid: Moista kui prohwet, kes se on, kes sind löi? Ja paljo muud asjo rääkisid nemmad temma wasto ja teotasid.

Agga warsi warra hommiko, kui walge sai, tullid üllemad preestrid rahwa wannemattega ja kirjakundjattega, ja keik se suur kophus kollo, ja

piddashid nou JEsusse wasto, et nemmad tedda pidhid surma saatma, ja wisid tedda ülles omma sure kocht ette ja ütlesid: Ollid sinna se Kristus? ütle meie; agga te ma ütles neile: Kui ma teile peaksin ütles, et teie ussi polegi; agga kui minna ta peaksin ütles, siis teie ei wosta mulle polegi, ja ei lasse mind mitte lahti. Sest aiast peab innimesse Woeg istuma Jummalala wäe parremal pole. Agga nemmad ütlesid keik: Ollid sinna siis Jummalala Woeg? Agga temma ütles nende wasto: Teie ütlete, sest minna ollen se. Agga nemmad ütlesid: Mis meil ennam tunnistust tarwis on? Sest meie olleme isse temma suust kuulnud.

V.

Ja keik se rahwa hulk wotsid kätte ja siddussid JEsust kinni, ja wisid tedda Kaima jurest kocht kotta, ja andsid tedda Ma-wallitseja Pontiusse Pilatusse kätte; agga se olli warra.

Kui Judas näggi, kes tedda olli ärraannud et ta olli hukkamoiistetud, siis kabbetses temma sedda, ja tõi need kolmikümäriend hõbbetükki jälle üllema preestride ja wannematte kätte ja ütles: Minna ollen patto teinud, et ma ollen wagga werd ärraannud. Agga nemmad ütlesid: Mis meil sega teggemist! Katsu sinna isse. Ja temma heitis need hõbbetükid mahha sinna templisse, ja läks kormale, ja ärrainnes poos ta ennast ülles. Agga üllemad preestrid wotsid need hõbbetükid ja ütlesid: Meid ei sünni mitte ohwrist Firsto panna, sest se on werre-land. Agga nemmad

mad piddasid nou, ja ostsid nende eest ühhe pot-
tiseppa põllo matmisse paigaks woõrastele: se
päärast hütakse se põld werre, põlluks tanna pä-
wani. Siis on tõeks sanud mis ööldud on proh-
weti Jeremia läbbi, kes ütles: Ja nemmad on
wõtnud Israeli laste kääst kolmkümmend hõbbe-
tükki, selle hinda, kedda ni kalliks arwati, kedda
monned Israeli lastest ni kalliks arwasid; ja on
neid annud ühhe pottiseppa põllo eest, nenda kui
JEsand mind on käsknud.

Ugga Juda-rahwas ei läinud isse mitte kõhto-
kotta, et nemmad ei saaks rojaseks, waid et nem-
mad piddid Pasa-talle söma. Siis läks Pilatus
nende jure wälja ja ütles; Mis teil on kaebamist
selle innimesse peäle? Nemmad kostsid ja ütlesid
temma wasto: Kui ep olleks sesinnane mitte kur-
jateggia, siis ei olleks meie tedda sulle ärraannud.
Siis ütles Pilatus neile: Wõtke teie tedda ja
moistke omma kässo-õppetusse järrel temma peäle
kõhbut. Siis ütlesid Juda-rahwas temma was-
to: Meil ep olle lubba keddagi ärratappa. Et
JEsusse sanna piddi tõeks sama, mis ta olli üt-
telnud, kui ta tähhendas, misuggust surma
temma piddi surema.

Ugga nemmad, se rahwa hulsk, hakkasid temma
peäle kaebama ja ütlesid: Tedda olleme meie
leidnud, et ta rahwast ärrapõrab, ja kelab
Keisrile kõhto-rahha andmast, ja ütles ennast
Kristusse ühhe kuningaga ollemad.

Siis läks Pilatus jälle kõhto-kotta ja kutsus
JEsust

Jesust. Agga Jesus seijs Ma-wallitseja ees, ja Ma-wallitseja Pilatus küsiss temmalt ja ütles: Olled sa Juda-rahwa kuningas? Agga Jesus wastas ja ütles temmale: Kägid sinna sedda issiennesest, woi on sulle teised sedda minnuft ütelnud? Pilatus wastas: Ollen minna Juda-mees? sinno omma rahwas ja üllemad preestrid on sind mulle ärraannud? mis sa olled teinud? Jesus kostis: Minno kuningriik ep olle mitte festsinnatsest ma-ilmast; olleks mo kuningriik festsinnatsest ma-ilmast, kül mo teenrid tapleksid, et mind Juda-rahwa kätte ei saaks ärraantud; agga nüüd ep olle mo kuningriik mitte pit. Siis ütles Pilatus temma wasto: Olled sinna siis ommeti kuningas? Jesus kostis: Jah ollen, sest minna ollen kuningas, ma ollen seks sündinud, ja seks ilma e tulnud, et ma tõele pean tunnistust andma; iggäüks kes tõe seest on, se kuleb minno heäle. Pilatus ütles temmale: Mis on tõdde? Ja kui ta sedda sai ütelnud, läks temma jälle wälja Juda-rahwa jure, ja ütles üllematte preestride ja rahwa wasto: Minna ei keia ühtegi süüd sest innimesest. Ja üllemad preestrid kaebasid paljo temma peäle; agga kui temma peäle neist ja rahwa wannemist kaebati, siis ei kostnud temma ühtegi. Siis ütles Pilatus temma wasto! Eks sa kule, kui paljo nemmad sinno wasto tunnistawad? Agga Pilatus küsiss temmalt jälle ja ütles: Eks sa middagi ei wasta? wata kui paljo nemmad sinno wasto tunnistawad. Agga Jesus ei wastand ennam ühtegi ei ühhe ainsa sanna peäle, nenda et Pilatus sedda wägga immeks panni.

Agga nemmad aiasid peäle ja ütlesid: Temma annav rahwale pabha nou, ja õppetab teit mõs da Juda-maad, ja on algand Kalilea-maali süit sadik. Agga kui Pilatus Kalilea-maad kulis, küssis temma, kas se inaimenne Kalilea-ma mees piddi ollema? Ja kui temma teäda sai, et ta Herodesse wallitusse alt olli, lökkitas temma tedda Herodesse jure, kes neilge päiwil Jerusalemmas olli. Agga Herodes sai wägaa rõõmsaks, kui ta JEsust uähha sai, sest ta olleks tedda hea melega jo ammogi näinud, sepärrast et ta olli paljo temmast kuulund, ja temma lotis ühhe immetähhe nähha sada, mis temmast piddi tehtama. Külta küssis temmalt mitme sannaga, agga temma ei wastand temmale ühtegi. Agga üllemad preestrid ja kirjatundjad seisid, ja kaebasid wägaa waljuste temma peäle. Agga kui Herodes omma sõameestega tedda es olli mißski pannud ja naernud, siis panni temma ühhe walge ride temma ümber, ja läkkitas tedda jälle Pilatusse jure. Ja sel päwal said Pilatus ja Herodes teine teisega sõbraks; sest enne ollid nemmad teine teise peäle wihhased olnud.

Agga Pühhiß olli Ma-wallitsejal se wiis, rahwale ühhe wangi lahti lasta, kedda nemmad ial lahti pallusid. Agga siis olli neil üks kulus wang, kedda hüti Parrabaks, se olli kinnipanud mäsajattega, kes mäsamisse sees ollid ühhe ärratapnud. Ja rahwas küssendas ja hakkas palluma, et ta piddi teggema nenda kui ta ikka neile olli teinud. Agga Pilatus kusus need üllemad preestrid ja üllemad ja sedda rahwast kokko. Kui

nemmad nüüd ühhes kous ollid, ütles Pilatus nende wasto; Teie ollete sedda innimest minuo jure tonud otsego rahwa ärrapõõrjat: ja wata ma ollen tedda teie ees kulanud, ja minna ep olle sest innimessest ühtegi süüd leidnud, mis teie temma peäle kaebate; egga Herodeski; sest ma ollen teid temma jure läkkitanud, ja wata, polle ühtegi temmale tehtud, mis surma wäärt on. Agga teil on se wiis, et minna ühhe teile lahti lassen Pasa-pühhal; sepärrast tahhan ma tedda karistada ja lahti lasta. (Sest ta piddi neile pühhiis ühhe lahti lastma.) Kumba teie nüüd tahhate, et ma teile pean lahti, lastma, Parrabast, woi Jesust, tedda hütakse Kristusseks? tahhate teie, et ma teile se Juda-rahwa kuningaga pean lahti lastma? Sest temma teadis, et üllemad preestrid tedda kaddedusse pärrast ollid ärraannud. Agga kui temma kõhto-järje peäl istus, läkkitas temma naene temma jure ja lastis nõlda; Argo olgo sulle ühtegi teggemist sesinnatse Digega, sest minna ollen tanna unnes paljo kannatanud temma pärrast. Agga üllemad preestrid ja wannemad melistastid rahwast, et nemmad Parrabast piddid lahti palluma ja Jesust hukka saatma: ja kihhutasid rahwast, et temma ennemine Parrabast neile piddi lahti lastma. Siis kostis Ma wallitseja ja ütles nende wasto: Kumba teie tahhate neist, et ma teile pean lahti lastma? Agga keif se hukka kassendas wägga ja ütles: Hukka tedda ärra, ja lasse meile Parrabast lahti, kes olli ühhe mäsfa misse, mis liinas olli sündinud, ja tapmisse pärrast wangi-torni heidetud. Siis hüdis Pilatus ta nende wasto, ja tahtis Jesust lahti lasta.

Siis küssendasid nemmad ta keit ja ütlesid: Ei mitte tedda, woid Pa rabast. Agga Barrabas olli rõwel. Siis wostas Pilatus ja ütles neile jälle: Mis teie siis tahhate, et ma peon teagema selle Jesusega, tedda hütakte Kristusseks, ja tedda teie ütlete Juda-rahwa kuningaga ollemad? Agga nemmad küssend sid ta, karijusid wasto ja ütlesid keit: Sago ta ristii podud! lõ tedda risti. Agga Pilatus ütles kolmat puhko nende wasto: Mis sefinnane siis kuria teinud? ma polle temmast ühtegi surma süüd leidnud, sepärrast tahhan ma tedda farristoda ja lahui lasta: agga nemmad küssendasid weel ennam: Lõ tedda risti! ja aiasid peale sure küssendamisseaga ja pallusid et tedda widdi risti lödama. Ja nende ja üllematte preestrude küssendaminne wottis woi must.

Siis wöttis nüüd Pilatus Jesusi ja peetis teda da piitsaga. Ja need sõamehhed punnasid ühhe kroni kibbowitsust ja pannid sedda temma pähhä, ja pannid ühhe purpuri man li temma ümber ja ütlesid: Terre, Juda-rahwa kuningas! ja löid tedda leppidega. Siis läks Pilatus jälle wälja ja ütles nende wasto: Wata ma toon tedda teile wälja, et teie tunnete, et ma temmast ühtegi süüd ei leia. Siis läks Jesus wälja ja kandis se kibbowitsa-kroni ja purpuri maneli: ja Pilatus ütles nende wasto: Ennä inimest! Kui nüüd üllemad preestrid ja teenrid tedda näggid, küssendasid nemmad ja ütlesid: Po risti! po risti! Pilatus ütles nende wasto: Wotke teie tedda ja poge tedda risti, sest minna ei leia süüd temmast. Juda-rahwas kostsid temmale: Meil on kass, ja meie

meie kässo järrele peab temma surrema, sest ta on isseennast Jummalä Poiaks teinud. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, kartis temma weel ennam, ja läks jälle kohto kotta, ja ütleb JEsusse wasto: Kust sinna olled? agga JEsus ei annud temmale wastust. Siis ütleb Pilatus JEsusse wasto: Eks sa rägi minuoga? eks sa ei tea, et mul melewald on sind risti pua, ja melewald on sind lahti lasta? JEsus kostis: Sinnul ep olleks ühtegi melewalda minno ülle, kui se sinnule ei olleks antud üllewelt: sepärrast on sellel, kes mind sulle on ärraannud, surem pat. Sest aiast otsis Pilatus tedda tahti lasta: agga Juda=rahwas küssendasid ja ütlesid: Kui sa seddasinnast lahti lassed, siis ep olle sinna Keisri söbber mitte, sest iggäüks, kes isseennast kunningaks teeb, se on Keisri wastane. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, wiis temma JEsust wälja, ja istus mahha kohto-järie peäle senna paika, mis hütakse krowi=pörmanduks, agga Ebrea kele Kabbataks. Agga se olli Dasa=pühha walmistamisse pääw liggi kuendamal tunnil; ja temma ütles Judarahwa wasto: Ennä teie kunningast! Agga nemmad küssendasid: Wi ärra, wi ärra! po tedda risti! Pilatus ütles neile: Kas minna pean teie kunningast risti poma? üllemad preestrid wastisid: Meil ep olle kunningast, kui Keiser.

VI.

Agga kui Pilatus näggi, et temma ei woind ühtegi parrata, waid et weel ennam färra sindis, wottis temma wet ja pessi käsä rahwa nähhes ja ütles: Ma ollen ilmafuta sellesinnatse
Dige

Sige werrest; kül teie sate nähha! Siis wastas
 keik rahwas ja ütles: Temma werri olgo meie
 peäle ja meie laste peäle.

Agga Pilatus tahtis rahwa mele p arrast tehha,
 ja moistis kohhut, et nende palwe järrele piddi
 s undima, ja lastis neile Parrabast lahti, sedda,
 kes ühhe m assamisse ja tapmisse p arrast olli
 wangi-torni heidetud, sedda nemmad lahti pal-
 lusid: agga Jesust, sedda ta piitsaga lasnud
 peksta, andis ta, nenda kui nemmad tahtsid,
 nende kätte, et tedda piddi lödama.

Siis wotsid Ma-wakitseja s amehhed Jesust
 ennesega, ja wisid tedda  arra senna kotta, mis oli
 kohtopaik, ja kutsusid keik sedda wäe-hulka, ja
 koggusid temma jure keik omma seltsi kokko; ja
 wotsid temma rided seljast  arra, ja pannid tem-
 ma ümber purpuri-mantli, ja punnusid kroni
 kibbowitsust ja pannid sedda temma ümber pea,
 ja andsid pilliroo temma parrema kätte, ja heitsid
 temma ette p olweli mahha, naersid tedda ja hak-
 kasid tedda terretama, ja ütlesid: Terre Juda
 rahwa kuningas! Ja nemmad wotsid sedda
 pilliroo, ja l oid sega temma p ahha, ja s ullitasid
 temma peäle, ja heitsid p olweli mahha ja kum-
 mardasid tedda.

Ja kui nemmad tedda said naernud, wotsid
 nemmad se purpuri-mantli temma seljast  arra, ja
 pannid temma omma rided temma selga, ja wis-
 sid tedda wälja, et nemmad tedda piddid risti
 l oma.

Ja JEsus kandis omma risti ja läks wälja. Agga kui nemmad wäljaläksid ja tedda ärrawisid, leidsid nemmad ja laid kätte ühhe Kireniäina mehhe, kes möda läks, Simon nimmi, kes wäljalt tulli, Aleksandri ja Kuowi issa, sedda suudsid nemmad wägglise ja pannid risti temma peäle, et ta sedda JEsusse järrele piddi kandma.

Agga temma järrel käis suur hulk rahwast ja naesi, kes ka kaetäsid ja tedde nutsid. Agga JEsus pöris ennast ümber nende poleja ütles: Jerusa elama tütre, ärge nutke mind, waid nutke iseenest ja ommad lapsed; sest wata need päwad tullewad, millal böldakse: õnsad on need, kes siggimata, ja need ihhud, mis ilmale ei kannud, ja need nissad, mis ep olle immetanud. Siis hakkawad nemmad ütlesma mäggedele; Lungege meie peäle; ja mäekintude wasto: Kätte meid! Sest kui sedda torele pule tehakse, mis süs fuwale peab sündima? Agga temmaga piddi kaks teist kurjateggiat wälja ärrahukkata.

Ja nemmad wisid tedda senna paika, mis hütakse Gerea kele Kolgataks, se on ärraselletud pea-lae asse. Ja kui nemmad senna said, andsid nemmad temmale iua wina mirriga ja ädikast sappiaa seggatud, ja kui ta sai maitsnud, ei tohtnud ta mitte iua, ja ei wotnud. Seal posid nemmad tedda risti, ja temmaga kaks kurjateggiat, teist parrema, teist pahhema pole, agga JEsust keskele. Agga JEsus ütles:

JEsu! anna neile andeks, sest nemmad ei tea mitte, mis nemmad tewad.

Agga Pilatus kirjotas ka ühhe pealekiria, ja panni sedda risti külge; agga se olli kirjotud: **Jesus Naatsaretist, Juda-rahwa kuningas!** Sedda pealekiria nüüd lugesid paljo Juda-rahwas, sest se paik olli liggi linna, kus **Jesus** risti podi; ja se olli kirjotud **Ebrea-, Kreeka-, ja Ladina-kele.** Siis ütlesid **Juda-rahwa** üllemad preestrid **Pilatusse** wasto: **Arra kirjota mitte: Juda-rahwa kuningas; waid et temma ütelnud: Minna ollen Juda-rahwa kuningas. Pilatus kostis: Mis ma kirjotanud, ollen ma kirjotanud.**

Kui nüüd need sõamehhed **Jesus** olli risti pönnud, wotsid nemmad temma rided ja jaggasid neid, ja teggid nelli ossa, igga sõamehhele ühhe ossa ja sedda kuba; agga se kuub olli õmblematta üllewelt ülleüldes koutud. Siis ütlesid nemmad teine teise wasto: ärge kiskugem sedda mitte lõhki, waid heitkem liisko selle pärrast, kelle pärrast se peab ollema. Ja nemmad heitsid liisko, mis iggaüks pididi sama, et se kirri pididi tõeks sama, mis on õöldud prohwetil läbbi: nemmad on minno rided issekeskis jagganud, ja minno kuba pärrast liisko heitnud. Sedda teggid nüüd need sõamehhed, ja istsid ja hoidsid tedda seal. Agga se olli kolmas tund, kui nemmad tedda risti löid.

Ja rahwas seisis seal waatmas, ja üllemadke irwitasiid tedda nendega ja ütlesid: muid on ta aitnud, aitko temma isse ennast, kui ta on se **Kristus, Jummalala ärrawallitsetud.** Agga ka sõamehhedke naersid tedda, ja läksid temma jure

ja wišid temmale ädikast ja ütlesid : kui sinna ol-
 led Juda-rahwa kunningas, siis aita issi ennast.
 Sest üks peälekirri olli ka ülle temma pea tem-
 ma surma süüst kirjotud, Kreka-, Laddina- ja
 Ebrea-kele tähtedega: Sefinnane on JEsus-
 se Juda-rahwa Kunningas.

Süis podi temmaga kaks rõõwolit risti, teine
 parrema ja teine pahhema pole. Süis sai se kirri
 tõeks, mis ütleb: Ja temma on üllekohtuste
 sekka arwatud.

Agga JEsusse risti jures seisis temma emma,
 ja temma emma õdde Maria Kleopa naene, ja
 Maria Mahdalena. Kui nüüd JEsus omma em-
 ma näggi, ja se jüngri seal jures seiswad, kedda
 temma armastas, ütleb ta omma emma wasto:

Naene! wata se on sinno poeg.

Pärrast ütleb temma selle jüngri wasto:

Wata se on sinno emma.

Ja sefissammast tunnist wottis se jünger tedda
 omma kotta.

Agga need kes möda läksid, teotasid tedda,
 wangutasid ommad Pead ja ütlesid: Woi! sinna
 kes ja Zummala templi mahhakisud, ja kolmel
 päwal üllesehhitad! aita issi ennast; olled sinna
 Zummala Poeg, siis astu risti peält mahha.
 Agga nendasammoti naersid tedda ka ülleomad
 preestrid issikeskes kirjatundjette ja wannematte-
 ga ja ütlesid: Muid on temma aitud, issiennast
 ei woi temma mitte aidata; kui temma se Kris-
 tus

tus Israeli Kuningas on, siis ahto temma nüüd risti peält mahha, et meie näme, siis tahhame meie tedda uskuda: Temma on Jummal peäle lootnud, se peästko tedda nüüd, kui ta temma mele pärrast on; sest temma on ütelnud: Minna ollen Jummal Poeg! Mendasammoti teotasid teoda ta need rõõolid, kes temmaga ollid risti podud.

Agga üks neist kurtateggiaist, kes ollid ülles podud teotas tedda ja ütles: kui sa olled Kristus, siis aita issiennast ja meid. Agga se teine kostis ja sõitles tedda ja ütles: üks sinnagi ei tarda Jummalat, sest et sinna sessammast hukatusses olled: ja meie kül õigusse polest; sest meie same kätte, mis meie tö wäärt on; agga sesinnane ep olle ühtegi pahha teinud. Ja temma ütles JEsussewasto: JEsand, mõtle minno peäle, kui sa omma kuningriiki tuled. Ja JEsus ütles temmale:

Tõest minna ütlen sulle, tänna pead sa minnoga Paradisis ollema.

Agga liggi kuendamal tunnil siis sai pimmedus teil üle se ma ühheksamast tunnist sadik, ja päike läks pimmedaks; ja ühheksamal tunnil ksisendas JEsus sure healega ja ütles:

Eli, Eli, lamma sabahyani? se on ärrafelletud:

Minno Jummal! minno Jummal! miks sa mind olled mahhajätanud?

Agga monningad neist, kes seal jures seisid,

kui nemmad sedda kuulsid, ütlesid: wata temma kutsu Eliast.

Pärast kui JESUS teadis, et jo keik olli lõpetud, et kirri pididi tõeks sama, ütleb temma:

Mul on ianno!

Agga seäl seisis üks asti täis ädikast: ja warsi jooksis üks nende seast, wõttis käsna, täitis sedda ädikaga, pistis sedda isopi-pilliroo otsa, ja pani ni sedda temma su ette ja jötis tedda ja ütles: Dotke, same nähha, kas Elias tulleb tedda mahhawotma. Ja teised ütlesid: Ota, saab nähha, kas Elias tulleb, aitma tedda. Kui nüüd JESUS sedda ädikast sai wotnud, ütleb temma.

Se on lõppetud.

Ja se tel keigepühama paiga ees templis karrisest kesfelt löhki. Agga JESUS kissetas jälle sure healega ja ütles:

Jäsa, sinno kätte annan ma omma waimo.

Ja kui ta sedda sai ütelnud, nõrgutas ta pead ja heitis hinge.

VII.

Ja wata, se ettepodud tel, mis templis keigepühama ees, karrisest löhki kahheks üllemast otsast allamast sadik: ja ma warrisest, ja kaljud löhkesid löhki; ja hauad lüksid lahti, ja tousid ülles paljo nende pühade ihhusid, kes ollid maganud, ja pärast temma ülestousmist tullid nemmad haudadest wälja ja lüksid pühha linna, ja näitsid euast mitmele.

Agga

Agga kui se pealik, kes temma kohhal seisis, ja need kes temmaga ollid ja JEsusi hoidsid, näggid sedda ma-wärrisemist, ja mis sündis, ja et ta nenda kiskendades hinge heitis, karistid nemmad wägga, auustasid Jummalat ja ütlesid: tdest sefinnane innimenne olli õige ja Jummalat Poeg. Ja keik rahwas, mis siina tulli, sedda waatma, kui nemmad näggid mis sündis, löid nemmad omma wasto rindo ja läksid taggasi.

Agga keik temma tutwad seisid kaugeit; aaga seal olli ka palju neid naesi kaugeit waatmas, kes JEsusse järrel ollid käinud Kallilea maal ja tedda teninud, kelle seas ka olli Maria Maddalena ja Maria weike Jakobusse ja Josesse emma ja Salome Sebedeusse poegade emma, kes ka ollid temma järrel käinud ja tedda teninud, kui ta Kallilea maal olli, ja palju muud naesi, kes temmaga ühtlase ollid ülesläinud Jerusalemma.

Agga Juda-rahwas, et need kehhad hingamis- se päwal risti peäle ei piddand jäma, sest et walmistamis- se päaw olli, (sest se hingamis- se päaw olli suur) pallusid nemmad Pilatust, et nende säre-luud piddid murrama ja neid mahhawaetama. Siis tullid need sõamehhed ja murdsid selle esstimesse säre-luud ja selle teise, kes temmaga olli risti podud. Agga kui nemmad JEsusse jure tullid, ja näggid tedda jo surnud ollewad, ei murdnud nemmad temma säre-luud mitte; waid üks neist sõamehhist pistis oddaga temma külge, ja eddamaid tulli werri ja wessi wälja. Ja kes sedda on näinud, se on sedda tunnistanud, ja

temma tunnistus on tõssine, ja se teab, et ta räägib, mis tõssi on, et teie peate uskma. Eest se on sündinud, et kirri piddi tõeks sama. Temmale ei pea luudti katki murtama; ja ta ütleb teine kirri: Nemmad peawad näggema, kelle sisje nemmad on pistnud.

Evangelium surel Redel.

Ja wata përrast sedda kui jo õhto kätte tulnud, (et se walmistamisse pääw olli, se on pühade laupääw) siis tuli üks rikkas mees Arimatiast, Juda-rahwa linnast, Josef nimmi, kes aus rae issand olli, üks hea ja õige mees, (se ei olnud mitte nendega ühhes nous, egga kiitnud nende tööd) kes isige Jummalä riki ka otis ja Jesuse jünger ka olli, agga sallaja kartusse përrast Juda-rahwa eest, se julges ja läks Pilatusse jure ja pallus ennesele Jesuse ihho, et ta sedda piddi sama mahhawotta. Agga Pilatus panni immeks, et ta jo olli ärrasurnud, ja kutsus se peälikko ennese jure ja küsis temmalt, kas ta jo olli ärrasurnud. Ja kui temma sedda peälikkult teada sai, si s andis temma Josefile se ihho, ja käskis sedda temmale anda. Siis tuli temma ja ostis kallist linnast riet ja wottis Jesuse ihho mahha.

Siis tuli ka Nikodemus (kes enne õsel Jesuse jure olli tulnud) ja tõi seggatud mirri ja aloe liggi sadda naela. Siis wotsid nemmad Jesuse ihho ja mähksid sedda puhta kalli linnaste riette sisje kalliste rohtudega, nenda kui Juda-rahwal se wiis on mahhamatta. Agga seäl paikas, kus ta olli risti lödud olli üks aed, ja aedas üks uus haud,

haud, ja Josep panni tedda sennasamma ennese ude hauda, mis ta olli lastnud raiuda kaljo sisse, kühho ep olnud ükski ial pandud. Siina panniid nemmad siis JEsust Juda = rahwa walmistamissee päwa pärrast, sest et haud liggi olli. Ja temma, Josep, weretas ühhe sure kirowi haua ukse ette ja läks ärra. Ja se olli walmistamissee päaw, ja se hingamissee päaw tulli peäle.

Agga need naesed, kes temmaga ollid Kalileas maalt tulnud, käisid ta järrel. Agga seäl ollid Maria Mahdalena ja se teine Maria Josesse ema ma istumas haua kohhal, ja waatsid sedda hauda, ja kühho ja kuida temma ihho sinna pandi. Agga nemmad läksid taggasi, ja walmistasid kallid rohhud ja salwi, ja sel hingamissee = päwal seisid nemmad rahhul kässo järrel.

Agga teisel päwal mis tulleb walmistamissee päwa järrele, tullid üllemad preestrid ja Bariserid kokko Pilatusse jure ja ütlesid: Jssand, meie mele on tulnud, et temma, se pettis, ütles, kui ta alles ellus olli: minna tousel kolme päwa pärrast ülles. Sepärrast kässi sedda hauda hästi hoida kolmandama päwani, et temma jüngrid õsel ei tulle, ja tedda ärra ei warrasta ja ei ütles rahwa wasto: temma on furnust üllestousnud. Siis on wiimne pettus pahhem kui essimenne. Agga Pilatus ütles nende wasto: hoidjaid on teil, minge ja hoidke hästi, nenda kui teie tunnete. Ja nemmad läksid ärra, ja hoidsid hästi sedda hauda hoidjattega, ja panniid se kirowi pitseriga kinni.

Meie JEsanda JEsusse Kristusse
 Uleestousminne,
 Nelja Ewangelisti Ramatust
 Kõrkopandud.

Ja kui se hingamisse-pääw sai möda läinud, Jostis Maria Mahdalena ja Maria Jakobusse emma ja Salome kallid rohhud, et nemmad piddid tulles ja tedda woidma. Ja esimeses nädala päwal wägga warra, kui alles pimme olli ja waige hakkas sama, läksid nemmad sedda hauda waatma, ja tullid puhte päwa toustes hana juure, ja wiisid need kallid rohhud, mis nemmad ollid valmistanud, ja monningad ollid nendega.

Ja wata, suur ma-wärriseminne sündis, sest JEsanda ingel tuli taewast mahha, läks senna juure ja weretas se kirwi ukse eest ärra, ja istus senna peäle. Ja temma näggo olli otsego walf, ja temma rided walged kui lummi. Agga hirmso pärrast temma eest wärrisesid need hoidjad ja said otsego surnuks.

Agga need naesed senna minnes ütlesid issikeses: kes weretab meile se kirwi hana ukse peält ärra? Ja kui nemmad senna waatsid, näggid nemmad, et se kirwi olli ärraweretud, sest temma olli wägga suur.

Agga Maria Mahdalena, kui ta näab, et se
 kth=

Kirwi hawa eest olli ärrawoetud; siis jookseb temma ja tulleb Simona Peetrusse ja se teise jüngri jure, kedda JEsus armastas, ja ütleb neile; nemmad on JEsandat hawa seest ärrawoinud, ja meie ei tea, kuhho nemmad tedda on winud.

Need teised naesed leidsid Kirwi hawa peält ärraweretud ollemast, ja kui nemmad sisse läksid, ei leidnud nemmad JEsanda JEsusse ihho mitte. Ja se sündis, kui monningad neist uaeisist waijas hawa jures sepärrast kahhe wahhel ollid, wata, siis seisid kaks meest nende kõrwas hiilgawa riettega. Ugga kui nemmad wägga kartsid ja ommad silmad mahha idid, siis ütlesid nemmad nende wasto: mis teie sedda ellawat surnude jures otsite? ei ta polle siin, waid ta on üllestousnud: tullestage mele, kuidas temma teile on rääkinud, kui ta alles Kalilea maal olli, üteldes: sedda innimesse poega peab ärraantama pattuste innimeste kätte ja risti lödama, ja kolmandamal päwal jälle üllestousma. Ja temma saunad tullid nende mele. Ja nemmad läksid hawa jurest taggasi, ja kulutasid sedda teik neile ühheteistkümmenele ja teikile teistele. Ugga Maria Mahdalena, (kes jenne hawa jurest olli ärrajoosnud) ja Joanna ja Maria Jakobusse emma, ja muud naesed nendega ollid need, kes sedda Apostlidade rääksid, ja nende kõnne olli nende melest otsego tühhi jut, ja nemmad ei usknud neid mitte.

Ja need teised naesed, kes alles hawa sisse ollid jäänud, näggid ühhe nore mehhe parramal polel istwad, sell olli pitk walge rie selgas, ja nemmad ehemata

matasid wägga. Agga se ingel kostis ja ütles nende naesteie : ärge ehmatage ja ärge kartke teie mitte, sest ma tean, et teie otsite Jesust Naatsaretist, kes risti olli lödud ; tedda ep olle süin, sest ta on ülestousnud, nenda kui ta on ütelnud : tulge tenna, wadage se aste, kuhho nemmad tedda olliid pannud, ja kus Jesand on magganud. Agga minge ussinaste ärra, ja üttele temma jüngrittele ja Peetrussele, et temma suruust on ülestousnud, ja wata, temma lähhab teie eie Kailea-male, seal sate teie tedda nähha, nenda kui temna teile on ütelnud ; wata minna ollen teile sedda ütelnud. Ja nemmad lähhid ruttuste wälja ja jooksid haua juure ärra kartusse ja sure rõmoga, sest nende peäle olli wärristus ja ehmatust tulnud, ja nemmad jooksid, sedda temma jüngrittele kulutama, agga tee peäl ei ütelnud nemmad ühhelegi ühtegi, sest nemmad kartsid.

Agga Peetrus wöttis Maria Mahdalena ja esimese naeste jutto peäle kätte ja läks wäija ja se teine jünger Joannes, ja tullid haua juure. Agga need mollemad jooksid ühtlaste, ja se teine jünger jooksis ele ussinaminne kui Peetrus ja tuli enne haua juure. Ja temma näab kummarkulle need suru-sinnad seal ollewad, agga temma ei läinud mitte sisse. Siis tulleb Simon Peetrus, kes temma järrel käis, ja kui ta kummarkulle sisse watis ja haua sisse läks, näab ta need suru-sinnad üksi maas ollewad, ja et se higgi-rättik, mis temma pea peäl olli, mitte ep olnud suru linnadega maas, waid issewainis mäsitud ühte paika. Siis läks nüüd ka se teine jünger sisse, kes enne
 olli

olli tulnud haua jure, ja näggi ja uskus; sest nemmad ei moisi nud weel mitte sedda kirja, et temma piddi furnust ülestoussma. Siis läksid need jüngrid ärra ommade jure jälle, ja Peetrus panni sedda issiennejes immeks, mis olli sündinud.

Agga JEsus, kui temma warra olli ülestouss nud esimesesl nädala päwal, näitis ta ennast essite Maria Madalenale, kellest temma seitse kirja waimo olli wäljaanud. Sest Maria, kes teist orda haua jure olli wäljaanud, seis is haua jures wäljas ja nuttis; kui ta nüüd nuttis, watis temma kummarkulle haua sisse, ja näab kaks inglit walge riettega istwad, teist pea ja teist jalge otsas, kus JEsuse ihoo olli magganud; ja nemmad ütewad temmale: Naene, mis sa nuttad? temma ütleb neile: nemmad on minno JEsand dat ärrawinud ja minna ei tea, kuhho nemmad tedda on pannud. Ja kui ta sedda sai ütelnud pöris temma ennast ümber ja nääd JEsus seis wad, ja ei teadnud, et se JEsus olli. JEsus ütles temmale: naene, mis sa nuttad? kedda sa otsid? Temma mõtles, et se piddi kærner ollema, ja ütles temmale: Jssand, kui sinna tedda olled ärra rakannud, siis ütles mulle, kuhho sa tedda olled pannud, ja ma tahhan tedda ärrawõtta. JEsus ütles temmale: Maria! Temma pöris ennast ümber ja ütles temmale: Rabbuni, se on Sps petaja! JEsus ütles temmale: ärra pütu min nusse, sest ma polle weel ülestlainud omma Jssa jure; agga minne mo wendade jure ja ütles neile: minna lähhan üles omma Jssa ja teie Jssa ju re, ja omma Jummalala ja teie Jummalala jure.

Agga kui need teised naesed, kes esimest korda
 Hava jurest tullemas ollid, ärraläksid temma jüng-
 rittele sedda mis ingel neile olli ütelnud, kuluta-
 ma, wata, siis tulli JEsus nende wasto ja ütles:
 terre! agga nemmad tullid temma jure ja hakka-
 sid temma jalge ümber, ja kummardasid tedda.
 Siis ütles JEsus neile: Urge kartke mitte, minge,
 kulutage minno wendadele, et nemmad Kalilea-
 male lähäwad, ja seäl sawad nemmad mind
 nähha. Agga kui nemmad ärraläksid, wata, siis
 tullid monned sest wahhist liina ja kulutasid ülles-
 ma preestridele keik, mis olli sündinud. Ja nem-
 mad tullid wannemattega kokko, ja piddasid isse
 keskes nou, ja andsid neile sädameestele rahha kül
 ja ütlesid: Üttelge, et temma jüngrid õse tulnud
 ja tedda ärrawarrastanud, kui meie maggasime.
 Ja kui Ma wallitseja sedda saab kuulda, tahhame
 meie tedda melitada ja sata, et teie peate ilma
 murreta ollema. Agga nemmad wotsid sedda
 rahha ja teggid nenda, kui neid õppeti; ja se kõnne
 sai kuulsaks Jüda, rahwa jures tännapawani.

Se peäle tulleb Maria Mahdalena ja kulutab
 jüngrittele, kes temmaga ollid olnud, kes leiuasid
 ja nutsid, et ta olli JEsandat näinud, ja et ta
 temmale sedda olli ütelnud. Ja need, kui nem-
 mad kuulsid, et ta ellas, ja temmast olli nähtud,
 ei usknuud nemmad mitte.

Agga pärrast kui kaks neist kõndisid, näitis
 JEsus ennast teisel näul, kui nemmad (ennego
 Maria Mahdalena sai taggasi tulnud) male läksid.
 Sest wata, kaks nende seast ollid minnemos sel-
 sammal

sammal päwal ühte allerwisse, mis Jerusalemmast liggi kuuskümmend wagger maad olli, selli unni olli Emmaus, ja nemmad rääksid isikeskes keisrist neist asjust, mis ollid sündinud. Ja se sündis, kui nemmad teine teisega jutto aiasid ja teine teiselt küsisid, siis tuli ka JEsus isse nende jure ja käis nendega. Agga nende silmad peti, et nemmad tedda mitte ei tunnud. Ja temma ütles nende wasto: mis kõnned need on, mis teie isikeskes kõnnelete käies, ja ollere kurwanäolissed? Agga üks, Kleopas nimmi, wastas ja ütles temmale: sinoks üksi kui woõras ellad Jerusalemmas, ja ei olle teada sanud mis neil päiwil seäl ammas on sündinud? Ja temma ütles neile: mis siis? Alaga nemmad ütlesid temmale: Sedda JEsusest Naatsarettist, kes olli prohwet, wägger teggudest ja sannast, Jumola ja keige rahwa ees, kuidas meie üllemad preestrid ja wanemad tedda on iurma kohto alla ärraõnnud, ja tedda risti lõnud. Agga meie lootime, et ta piddi sesamma ollema, kes Israeli rahwast piddi ärralunnastama, ja peäle se keik on tänna kolmas päaw, kui se on sündinud. Alaga ka monningad naesed meie seast on meid ärraehmatanud, kes warra hommiko hawa jure ollid tulnud ja kui nemmad temma ihho ei leidnud tullid nemmad ja ütlesid, ennast ka inglide näo näinud, kes ütlemad, tedda ellawad; ja monningad meie seast laksid hawa jure ja leidsid nenda, kui need naesed ka ütelnud, agga tedda ennast ei näinud nemma mitte. Ja temma ütles nende wasto: Oh teie rummalad ja süddamest pikkaldased sedda keik uskuda, mis prohwetid on rääkinud! Eks Kristus

sedda

sedda piddand kannatama, ja omma au sisse minnema? Ja temma hakkas Mosesest ja keikist prohvetidest, ja selletas neile ärra keige kirjade sees sedda, mis temmast olli kirjotud. Ja nemmad said se allewi liggi, kuhho nemmad läksid, ja temma teggi ennast emale minnema. Ja nemmad pallusid tedda wäggise ja ütlesid: ja meie jure, sest õhto jouab ja pääw werib; ja temma läks sisse nende jure jäma. Ja se sündis, kui ta nendega laudas istus, wottis temma leiba, õnnistas ja murdis ja andis neile. Siis peäsid nende filmad lahti ja nemmad tundsid tedda, ja temma kaddus nende eest ärra.

Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Et's meie südda meie sees ei põllend, kui ta meiega räkis tee peäl, ja kui ta meile kirjad ärraselletas? Ja nemmad tousid selsammal tunnil ülles, ja läksid taggast Jerusalemma, ja leidsid neid üksteistküm-mend ja neid, kes nende jures ollid, kous ollemast, kes ütlesid: Jesand on tõeste ülestousnud ja ennast Simonale näitnud. Ja nemmad rääksid sedda ülles, mis tee peäl olli sündinud, ja kuida nemmad tedda leiva-murdmisest ollid tunnud; Agga ei neidki nemmad usknud.

Agga wimaks, kui nüüd õhto-aeg olli, selsammal essimessele nädäla päwal, ja ukseid lukkus ollid seäl, kus jüngrid ühhes kous ollid kartusse pärrast Juda-rahwa eest, ja need üksteistküm-mend laudas istisid, ja need kaks jüngrit sedda rääksid, siis tulli JEsus, näitis ennast ja seisis kes nende wahhel, ja ütles neile: Rahho olgo teile!

Agga

Agga nemmad kohlusid ja kartsid, ja mõtlesid ennast waimo näggerwad. Ja temma ütles neile: Mis teie ollete ni wägga ärraehmatand? ja mispäärast touswad nisfuggused mõtlemised teie süddamette seest? Et wadage mo käd ja mo jalad, sest et minna sesamma ollen, katske mind Pättega ja wadage, sest waimul ep olle mitte lihha ja luud, nenda kui teie näte mul ollewad. Ja kui ta sedda sai ütelnud, näitis temma neile ommad käd ja jallad ja külge; siis said need jüngrid rõõmsaks kui nemmad JSandat näggid. Agga kui nemmad rõõms päärast weel ei usknud ja immeks pannid, siis ütles ta nende wasto: Kas teil on siin middagi süra? ja nemmad pannid temma ette tükki kupsatud kalla ja kerjemet; ja temma wõttis ja söi nende ees.

Ja ta sõitles nende uskmatta ja kowwa süda dant, et nemmad neid es olle usknud, kes tedda ollid näinud ülestousnud ollewad.

Agga temma ütles weel nende wasto: Need on need kõnned, mis ma teile rääksin, kui minna alles teie juures ollin: sest teie peab tõeks sama, mis Mosesse kääso-õppetusesse, ja prohwetide ja lau lo-ramatusse minnust on kirjotud. Siis teggi temma nende moistust lahti, et nemmad kirjad moistusid. Ja temma ütles neile: Nenda on kirjotud ja nenda piddi Kristus kannatama ja ülestousma surnust kolmandamal päwal, ja temma nimel kulumata meleparrandamist ja pattude andeks andmist keige rahwa seas, ja algama Jeru salemmast. Agga teie ollete nende asjade tun

nistajad ; ja wata minna lakkitan teie peäle omma JEsu isotust : agga teie jäge Zerusalemma linna senniks , kui teid ehhitakse kõrgest.

Süis ütles JEsus neile jälle : Rahho olgo teile ! nenda kui Jesa mind on lakkitanud , nenda lakkitan minna teid ka . Ja kui ta sedda sai ütelnud , puhhus temma nende peäle ja ütles neile : Wortte pühha Waimo ; kellele teie ial pattud andeks annate , neile on need andeks antud : kellele teie ial pattud kinnitate , neile on need kinnitud . Agga Tomas üt's neist kabbet teistkümnest , sedda nimmetakse kaksiküks , ei olnud mitte nendega , kui JEsus tulnud . Süis ütlesid need teised jüngrid temmale : Meie olleme JEsandat näinud , agga temma ütles neile : Ei ma ussu mitte , kui minna ei nä temma kätte sees noelte asset , ja ei panne omma sõrme noelte asseme sisse , ja ei panne omma kät temma külje sisse . Ja kabbeksa päwa pärrast ollid need jüngrid jälle seälsammas , ja Tomas nendega ; süis tulleb JEsus , kui ukseid lukkus ollid , ja seisis kesk nende wahhel ja ütles : Rahho olgo teile : Pärrast ütles temma Tomale : Pista omma sõrme seie ja wata minno kaed , ja auna omma kät seie ja panne minno külje sisse , ja ärra olle uskumatta , waid usklik . Ja Tomas wastas ja ütles temmale : Minno JEsand ja minno Jummal ! JEsus ütles temmale : Tomas , sa ollid uskud , sest et sa miad ollid näinud : õnsad on need , kes ei nä , ja süisti uskud . Agga JEsus on kül muud paljo immerähtä teinud omma jüngritte ees , mis ep olle ülestirejutud sesinnatse ramato sisse ; agga

need

needsunnatsed on kirjotud, et teie peate uskma, et JEsus on Kristus Jummalä Poeg, ja et teie peate uskma ja ello sama temma nimme sees.

Pärrast sedda näitis JEsus ennast jälle jüngerittele Tiberia merre äres; agga temina näitis ennast nenda: Simon Peetrus ja Tomas, kedda hütakse kassikkus, ja Matanael, kes olli Kana-linnast Kalilea-maalt, ja Sebedeusse poiad, ja weel kaks teist temma jüngerittest ollid seal kous. Siis ütles Simon Peetrus neile: Ma lähhan kallo püüdma; nemmad ütlesid temmale: Meie tulleme ka sinnoga. Ja nemmad läksid wälja, ja läksid warsi laewa peäle, ja seisammal õsel ei sanud nemmad ühtegi.

Agga kui jo walge sanud, seisis JEsus merre äres, ja jüngrid ei teadnud, et se pididi JEsus ollema. Siis ütles JEsus neile: Lapsõksed, et teil polle ühtegi leiwä kōrwast? nemmad kostid temmale: Polle mitte. Agga temma ütles neile: Heitke nota wälja parrema pole laewa, siis peate teie leidma. Nemmad heitsid siis, ja ei sudand ennani, sedda weddada, kallade hulga pärrast. Siis ütles sesamma jünger, kedda JEsus armastas Peetrussele: Se on JEsand; kui nüüd Simon Peetrus kulis, tedda JEsanda ollewad, siis panni temma särki ennese ümber (sest ta olli allasti) ja heitis ennast merresse: agga need teised jüngrid tullid laewõkssega (sest nemmad ei olnud kangel mäelt ärra, waid liggi kaks sadda künart maad) ja weddasid sedda nota kalladega. Kui nemmad nüüd seält ärra tullid mäele, näggid

neimad sütte-uid seai maas, ja kallokest peäle pandud ollewad ja leiba. Jesus ütleb neile: Toge neist kallokestist mis teie praego ollete püüdnud. Simon Peetrus läks ja weddas sedda nota mäele täis sure kallo sadda ja kolm kuetkummend, ja se noot ei lainud mitte katki, et neid tui ni paljo olle.

Jesus ütles neile: Tulge, wotke lounat; agga ükski neist jüngerittst ei julgend temmalt küsida: Kes sinna olled? sest nemmad teadsid, tedda Jesu sanda ollewad. Siis tulli Jesus ja wottis leiba ja audis neile, ja sedda kallokest selsammal kombel. Tubba se olli kolmas kord, et Jesus ennast wärtis omma jüngerittele, kui temma olli surrust üllestousnud.

Ugga kui nemmad said lounat sönud, ütleb Jesus Simona Peetrusse wasto: Simon Zona poeg! armastad sinna mind enam kui needsinna wassed? temma ütleb temmale: Jah, Jesand, sinna tead, et minna sind armastan; temma ütleb temmale: Olle mo tallekeste karjane. Temma ütles temmale jälle teistkorda: Simon Zona poeg! armastad sinna mind! temma ütleb temmale: Jah, Jesand, sinna tead, et minna sind armastan; temma ütleb temmale: Hwia no lambad kui karjane. Kolmatkorda ütleb temma temmale: Simon Zona poeg! armastad sinna mind? Peetrus sai kurwaks et ta temmale kolmatkorda olli üttelnud: Armastad sinna mind? ja ütleb temmale: Jesand, sa tead keik, sinna tunned, et ma sind armastan. Jesus ütleb temmale: Olle mo lammaste karjane. Twest, twest minna

minna ütlen sulle: Kui sinna noorem ollid, siis pannaid sa isse omma wõ wõle, ja kõndisid kuhho sa tabtsid; agga kui sinna saad maanats sawid, siis pead sa ommad kaed wälja sirrutama, ja ütse teine pannaib wõ so ümber, ja wiit sind, kuhho sa ei tabha. Agga sedda ütles temma tähhenda des, mis süggule surmaga temma piddi Jumma lat auustama. Ja kui ta sedda sai rätinud, ütseb temma temmale: Kõi minno järrel.

Agga Peetrus pöris ennast ümber ja näggi sedda jüngerit, sedda JEsus armastas, järrel Kõi wad, (kes ka olli õhto-sõmaaiäl ennast JEsusse rinna peäle lastnud ja ütelnud: JEsand, kes se on, kes sind ärraannab?) Kui Peetrus sedda näggi, ütles temma JEsusse wasto: JEsand, agga mis seinnane peab kannatama? JEsus ütseb temmale: Kui minna tabhan, et ta peab jäma, tunni ma tullen, mis sinna sest holid? Kõi sinna minno järrel.

Süis toufisis kõnne wendade seas, et seinnane jünger ei piddand surrema. Agga JEsus ei o. nud mitte temmale ütelnud; et ta ei piddand surrema, waid, kui minna tabhan, et ta peab jäma, tunni ma tullen, mis sinna sest holid? Seinnane on se jünger, kes neid sinnaatsist asjust tunnistab, ja sedda on üleskirjotanud, ja meie teame, et temma tunnistus on tõssi.

Agga need üksteistkümmed jüngerid läksid ärra Kalilea-male senna mäe peäle, kuhho JEsus neid olli täsknud. Ja seäl on temma nähtud ent

nam kui wiest sa = ast wennast ühhel hobil; ja kui nemmad tedda näggid, kumardasid nemmad tedda, agga monningad ollid kahhe wahhel. Ja JEsus tulli nende jure ja räkis neile ja ütles: Minnule on antud keik melewald taewas ja Ma peäl. Sepärrast minge keige ma = ilma ja õppetage keik rahwast, ja kulutage armo = õppetust keige lomale, ja ristige neid Issa, ja Poia, ja pühha Waimo nimmel. Ja õppetage neid pid = dama keik, mis minna teid ollen käästnud. Kes ussub, ja kedda ristitakse, se peab õnsaks sama; agga kes ei ussu, tedda peab hukka moistetama. Agga neile kes uskwad, peawad nisuggused tähhed jures ollema: Minno nimmel peawad nemmad kurje waimusid wäljaaiama, usi kelesid räkima, ussa ülleswotma, ja kui nemmad üht surma = jomist peaksid joma, ei pea neile sest ühtegi wigga sama. Haigede peäle peawad nemmad käästi pannema, siis sawad nemmad parremaks. Ja wata minna ollen iggapäwa teie jures ma ilma otsani.

Pärrast on temma nähtud Jakobusfest, pärrast keikist Apostlidest. Nenda on ta pärrast omma kannatamist issiennast ellawalt näitnud mitme tõssise märgiga, ja on nähtud nellikümmend päwa, ja räkis Jummalagi rigi asjad.

Meie Jesanda Jesusse Kristusse

Tae waminne minne,

Ewangelistidest üllespandud.

Agga Jesus wiis ommad jüngrid wälja Petas-
mast sadik, ja kui ta nendega seal kokko sai,
käskis temma neid, et nemmad ei piddand Jerus-
salemast ärraminne, waid Jesa tootust
ootma, mis teie, ütles temma, minnust ollete kuul-
nud. Sest Joannes on kül weega ristunud, agga
teid peab pühha Waimoga risütama, ei mitte
kaua pärrast neidsinnatsid päwi. Kes nüüd
ollid kokkotulnud, rüshsid temmalt ja ütlesid:
Jesand, kas sinna selsinnatsel aial jälle Israes
lile üllesehhitad kunningriki? Agga temma ütles
neile: Teile ei sünni aego egga tundisid teada, mis
Jesa omma ennese melewalda pannud: ward
teie peate pühha Waimo wägge sama, kui ta teie
peäle saab tulnud, ja peate minno tunnistaad
ollema ni hästi Jerusalemmas, kui ka keigel Ju-
da-ja Samaria-maal ja maailma otsani.

Ja Jesand, kui ta nendega sai rätinud, tõs-
tis ommad käd ülles ja õnnistas neid. Ja se
sündis, kui ta neid õnnistas, lah'us temma neist
ära, ja tedda tõsteti nende nähhes ülles, ja
woeti ülles taewa, ja pilw woetis tedda ülles
nende filmade eest ärra; ja ta istub Jummal
parremal polel.

Ja kui nemmad üksi silmi taewa pole waatsid, kui temma ärralaks, wata, siis seisid nende jures kaks meest walgis ridis, kes ka ütlesid: Kalileas ma mehed, mis teie seisate ja watate ülles taewa? Sesunnane JEsus, kes teilt on ülleswoetud taewa, se peab tullema selsammal kombel, kui teie tedda ollete näinud taewa ärramlnnewad. Ja kui nemmad tedda said kumardanud, läksid nemmad taggasi Jerusalemma sure rõmoga seält mäelt, mis olli-mäeks hütakse, mis Jerusalemma liggi ühhe hingamisse-päwa teekond olli.

Ja kui nemmad sisse tullid, siis läksid nemmad ülles üllema tuppä, kus asset ollid Peetrus ja Jakobus, ja Joannes ja Andreas, Wilippus ja Tomas, Bartolomeus ja Matteus, Jakobus Alweusse poeg, ja Simon Selotes, ja Judas Jakobusse wend. Need keik ollid ühhel meel alati ühhes kous palwes ja palumisses naestega, ja Maria JEsusse emmaga ja temma wendadega. Ja nemmad ollid allati pühhas loias, kiitsid ja tännasid Jummalat.

Ugga nemmad läksid wälja ja ütlesid jutlust keikis paikus, ja JEsand aitas neid ja kinnitas se janna nende immetähtede läbbi, mis seäl jures sündsid.

Ugga weel paljo muid asjo on, mis JEsus on teinud; kui need keik ishiärranis saaksid ülleskirjotud, siis arwan minna Joannes et ka ma ilm isse ei jounaks need kirjotud ramatud kätte sada.

Jerusalemma Linn

hirmsast

Arriarimisest,

Mis nellikümme aastat

pärrast

Kristusse Täwaminne

on sündinud.

Süü aeg hakkas kätte joudma, et Jummal Jerusalemma linna ja Juda-rahwa peale omma wimist wihha tahtis lasta tulla, nenda kui Prohwetid ja Jesand Kristus isse neile ähwardades ollid enne ütelnud, siis on nisuggused tähhed enne nähtud: üks sawwaga täht otsego moõk on taewas nähtud, sesamma on terve aasta linna kohhal seisnud, nenda et iggüks sedda näinud. Mahla ku kahhesamal päwal, õse kello ühheksa, otse hapnematta leiwade päiwil, on Jummal koias altari jures nisuggune walge paistimine paistnud, et iggamees mõttelnud päwa ollewad. Suur wass kange wõrraw Jummal koi seestpidisel polel, mis kahhesümme mehhele sai tõsta, kui sedda lahti piddi tehama, ja keikpiddi raudlukko jo rōngastega olli kinnis

pandud, se on ennast õse kuendamal tunnil isse
 lahti ajanud. Jani-kü essümesjel paval kol-
 mattümmeend on mitmes paikas, taewas ja pil-
 wedes wantrid nähtud, ja otsego suur huik hoos-
 te ja jalamogge kofkominnewad, ja õse taple-
 wad sure kárrinaga. Mellipühhi larpawal, kui
 Preestrid Jummalá koias tahtsid walmistada,
 mis pühhade aegus tarwis olli siis on nemmad
 suurt mürrinat ja kárrinat kuulnud, párrast on
 üks heäl kuuldud, se on küssendatud: Látki süit
 árra! Oh! kü monningad ütlewad, et se mis on
 sündinud, kui se ette podud tel keigepühhama
 paiga ees Jummalá koias Kristusse kannata-
 misle aial on karkenud. Üks inimenne on seäl
 olnud, kelle nimmi olli Xesus Anani, ühhe alwa
 ja wáese mehhe poeg, kui sesamma olli Mellipüh-
 hiks Jerusalemma tulnud, siis on temma sure heäl-
 lega hüüdnud: oh! üks küssendaminne kulu se
 hommiko, üks küssendaminne õhto poolt,
 küssendaminne nelja tule poolt, oh! üks küss-
 sendaminne ülle keige Jerusalemma ja Jum-
 mala koia; háddalinne kaebaminne tulleb
 prudi ja peigmehhe peäle, küssendaminne
 keige rahwa peäle. Mi halledaste küssenda-
 temma õõd ja páwad járrestikko, ja jooksis hullo
 kumbel móda linna. Ja ehk monningad tedda
 kü witsa ja piitsadega pekfid, kes sedda karjus-
 mist kui kurja táhhendamist linna peäle heal me-
 lel ei tahtnud kuulda, süiski ei jätnud temma
 mahha nenda küssendamast. Ja kui se innimen-
 ne Roma-rahwa ma-wallitseja ette wídi, kes
 tedda piitsadega nenda lastis peksta, et ta um-
 bes

kes werrine olli; ep olle temma ommeti ühhegi sannaga armo pallunud, egga ühhegi weepiiska temma filmast wäljatunud, waid temma on alati sure healega küssendanud: hädda, hädda, hädda tulles sinno peäle, sinna waene Jerusaleem! Kohto-issand Albinus on tedda, kui üht jölledat innimest naeruks pannud. Seitse aastat järrestikko ei olle sesamma innimenne mu rahwa seltsis paljo olnud, waid on ikka issepäinist káinud, nenda kui innimenne, kes ommas meles ühhe asja peäle jääb mõtlema ehk sedda puab ärramõttelda. Ja on ikka nenda küssendanud: hädda, hädda tulles sinno peäle, sinna waene Jerusaleem! ei olle ka mitte ärra wássiud nenda küssendamast. Agga kui Roma rahwas lüna al ollid, siis on ta walli-müri peäl ümberkaudo káinud, ja on ikka küssendanud: hädda Jummalá koia peäle, hädda keige se rahwa peäle: Wimaiks on temma ka neid sanno, mis enne ep olle temmalt kuuldud, senna kõrwa ütelnud: hädda ka mo ennese peäle! Ja otsego se sanna temma suus weel olli, siis on ta koggematta waenlastest mahhalastud ja nenda ärrasurnud. Neid ja muid immetáhtesid on enne náhtud, ennego Jerusaleem on ärrarikkutud. Müüd tulles sest ärrarikkisest rákida.

II.

Kul Juda-rahwas (nenda kui pühha Tehwas nus ütles Apostlide Teggude ramatus VII. peas tükis

tükkis 52 salm.) kui tapiad ja ärra andjad sedda õiget ja õigga Kristust said ärratapnud, siis on Peige se Juda-rahwa riigi luggu keikpiddi ukka kurjemaks läinud. Illemad Preestrid hakkasid wäekäupa ja üllekohbut teiste Preestridele tegema, teiste illematte wahhel olli seige wihkamist ja kadedust, ja keik wallitsejad hakkasid kahlased nouud piddama, nenda et nähha olli, et se wallitusse järg peagi piddi teisitü tullema. Mis sugguse illematte riid ja wihkamisse pärrast, mis neil issekestis olli, hakkas monni hulk neist arwataganema, ja isse seltsi kokkolõma; se läbbi tehti monnisuggust kuria, nenda et rahwast risuti ja tappeti, nisamnoti lüüna sees Jerusalemmas kui wäljas, ja keikst asiust olli nähha, et kiriko- ja kohto-asiad pidwid nurja ja hukka minnema. Sepärrast läkkitas ka Keiser Nero Gesust Porust Juda male Juda-rahwa wallitsejaks, ja kui temma wägga walli olli mitmes asias Juda-rahwa wasto, ja omma abnust, kõrust ja wallatust takka aias, siis aiasid Juda-rahwas tedda ärra. Kui temma pärrast nendega sai sõddinud, siis lödi temma wäest wiis tuhhat meest mahha, Nenda mässasid Juda-rahwas Jummalä salimisse läbbi, et nemmad ka Roma-rahwa wastowotsid panna, ja tagganesid neist ärra. Uggä kui Keiser Nero sedda sai teada, siis läkkitas ka Lawiust Wespasianust omma poja Titussäga Siria-male. Sellämmal ajal on Peige se hommiko-maal sesuggused lõnned ja sannumed läinud, et otse sel ajal monningad

Juda

Juda maalt piddid tullima, kes piddid teige ma ilma teis sureks ja wägaa wägg waks sa ma. Et se ful Kristus e ma mullko rigi polest tõeks sai, kui Kristusse näämi (kes Juda rahwa soust on suadinud) Ewangelia ummi kuulutamisse läbbi keif ülle ilma ma sureks läks, siis'i on mouningad sedda uende kochhe Wespasianuse peäle arwanud. Ugga juda rahwas selletasid sedda enne ulutamist ennese kassuks. Ja kui neile kolm labhingi neude waentaste wasto kordasid, siis läksid nemad surensseks, tõsisid kolm meest omma sõa pealikkus ja piüdisid Askaloni liina wäggise ärrawotta. Siis lödi neid kochhe puhhoga mahha, ja nemma' kautand (peäle se weel, et need sõa pealikud hukka soid) liggi kaks kümme tühat meest ärra. Siis läks Wespasianus Keisri sanna peäle Kalilea ma sisse, mis wäggew ja rikkas olli ma rahwa polest, risus, rikkus, ja põlletas keif ärra, nenda et tarmissel, risumissel, ja põlletamissel ei otsa egga mära ei olnud. Siis said mitto tühat Juda rahwast hukka, ja tappaeri ühhel hobil liggi wiiskümme tühat meest, mis olleksid koibanud sõtta miina, ilma naeted ja laused mis alw ja tallo rahwas olli. Sõdda wäggi ei annud seäl arms ei wannale egga norele egga lastele, kes lätkis magasid. Kuus tühat noort meest i Pitas Wespasianus ühhel hamal pärris orjaks Alkoi male, sedda kitsast maad kochhe merre wäbbel läbbiawama. Kolm kümme tühat Juda rahwa sõa meest müdi sel ajal ühhel hobil ärra pärris

pärriis, orjaks. Wiis tuhhat on sure hirms läbbi ennast kõrge kirwi mäelt isse mahha kukkutanud, ja isse ennesele otsa peäle teinud. Sel aial olli üks tark ja moistlik mees Juda rahwa seas, Josep nimmi, se olli neile Preestriks ja sõa-pealikuks, sesamma pöggeneš essimeses hirmus nattukesse rahwaga ühhe augo sisse liggi Zotaba Kalilea-ma linn, seält sadi tedda kätte ja widi Wespasianusse jure. Kui temma Wespasianussele kulutas, et ta pididi Keisriks sama, siis heitis ta temma peäle armõ. Ja sesamma Josep on sedda kirjotanud, mis meie sest asjast teame. Kui se Kalilea-maal sündis, siis koggus üks suur hulk rahwast, mis liigjulged ja mõrtsukad ollid, Jerusalemma linn; neid olli üks neist suremist isсандист kokkosaatnud, et temma se läbbi keik wallitsust ennese kätte pididi sama, siis on taas paljo sallaja tapmist, rõõwlimist ja risumist Jerusalemmas olnud, ja näitis keikipididi, et weel surem kahjo pididi tulles, nenda et se wae ne lin keikipididi on waematud. Sel aial on monningad üllemad, Preestrid ärratappetud, ja sagedaste on werd ärrawallatud Jummalas koiaste. Josep kirjotab, et kakssteiskümend tuhhat parrajat ja üllemat Juda rahwast sessinnates mäsšamisess on ärratappetud, ja nende warra ja koad antud alwa rahwale ja sõa meestele risuda. Monningad mõtlewad, et Roma rahwas katwala nouga sedda teinud. Nenda wae wati io Jerusalemma, ennego õige kibbe assi weel temma peäle tulli, kolmesugguse häddaga, (1) Roma rahwa sõast, (2) keigesuggusest riust ja tullist

tüllist liina sees, sest et neil kahtlased nouud olid, ja (3) tiggeda ülleannerumattest isfandist, kes pettisel kombel mitto hulka enneste seitši laud, ennast isfandaks tõstsid, ja paljo werd arrawalasid, et nemmad meelevalda ja wallitsust pidid ennesele sama. Kui sel aial Kadara-rahwast was Roma-rahwa wasto hakkas pannema, siis piddi Titus ruttama talw-korteri wälja tullema, ja wottis Kadara-liina ärra, ja temma pealik Väatidius aias kolmkümmeid tuhhat kodu-daniko põggenema; kaks tuhhat wotis ta wangi, mu rahwokenne ja põggenewa huik upputas ennast ärra Jordani jõrke; ja need surnud kehhad läksid jõe alla Aswalti järwe sisse, mis hütakse järno-järweks. Siis läksid Roma-rahwast senna pole Jordani Makaronist saidik leitõs waihus Juda-rahwa peäle, ja Juda-rahwast said sure hirmo alla. Kui talwe sai ärraläänud ja kewwade aeg kätte tulli, siis todi Wespasianusele sannumid Sesaria liina, et Keiser Nero olli ärrasurnud, siis walmistas ta ennast ussinaste, ja läks ärra Sesaria linnast, ja kui temma keik Juda-ja Idumea-rahwa linnad sai ärrawotnuud (agga monningad pissikessed linnad jäid weel wõbra sõwameeste kätte) siis panni ta Roma-rahwa sõwawägge keige linnade sisse, et ta sedda ussinamine Jerusalemma liina peäle, mis üksi agga weel ärrawotmatta olli, piddi sama tormi jõõsta ja sedda ärrawotta. Sel aial tõstis Wespasianuse sõddawäggi tedda Keisriks. Pärrest läks Wespasianus ärra Egiptusse male, ja seält kahtis

kahtis temma Italia male miina. Agga se södda, mis temmal Juda=rahwaga olli, jättis ta omma poia Tituse holeks.

III.

Agga Titus läks Jerusalemma liina alla, ja kui ta ühhe puhho ratsa wägga liggi liina aias watama, siis olleks temma pea Juda=rahwa kätte sanud, ja peasis waewalt ärra. Pärast teggi ta omma leri Kopusse jures, senna sai wirst maad liinnast, ja jaggas ärra omma söda=wägge, et ta sedda liina ennam kui ühhelt kohhalt pididi kinnipannema. Se wahhel olli ilma otsata paljo rahwast keigelt poolt keikist liinadest Jerusalemma Basa=pühiks kokkotulnud Jummalatenistust piddama. Peale se olli jo enne paljo kehwa ja ülleanto liigjulget rahwast ennast Jerusalemma liina kokkoggunud, mis Kalileas maalt olli wälja=aetud, ja nenda olli kolm hulka rahwast liinnas, kes ühtemelelist wallitsust ennam ja ennam (nenda kui siis ikka sünnib) ärrarikkusid. Ühhe hulga kae olli Jummalatodda, nende pealik olli Eleasar Simona poeg, temma pole hoidsid need Selotid, se olli üks tigege ja kawwal rahwas, ja wihtas wägga koddannikkud. Liina alluminne ossa olli Joannesse kã, kellest keik willetsus tuli. Pealminne liina ossa olli Simona kã, kel kaskümmend tuhhat Zdumea=ma rahwast abbiks olli, kes senna ollid kutsutud Selotide wallatusse ja wõe wasto sedda liina kaitsema. Meist wõdraist olleks rahwas heal

heal meel jälle tahtnud lahti sada, agga nemmad ei woinud mitte.

Kui Titus moistis, et sedda rahwast Jerusalemma linnas wägga paljo ja liaks olli, siis ruttustas temma ja walmistas ennast ussuaste linna ümberpiirma ja walli temma ümber teggema, nenda kui Kristus neile olli ütelnud, senni kui se rahwas weel keif ühheskous olli, et nälg neid sedda kangeminne pididi waewama.

Kui Juda-rahwas sedda näggid, siis püüdis nemmad keigest süddamest, ni paljo kui nemmad suutsid ja ärraandasid, sedda keelda, et se ei piddand Titussele korda minnema, agga nemmad ei woinud mitte, neil ei olnud ühtegi õune, Jummal isse tahtis otsa nende peäle tehha, sepärrast ei läinud neile ühtegi nou korda. Ja otse sel hawal touis suur mässamine ne linnas, et paljo rahwast Jummalala koia juures tappeti. Jerusalemma lin olli wägga kowwa ja kindel, ja temmal olli kolm mürist walli sel polel, kust linna piddi mindama. Sepärrast kuusasiid Roma rahwas sure wäega müri peäle sada, ja tormiga linna ärrawotta. Wiimaks said nemmad õmmeti sure waewa ja tõga se kahhekordse müri ärra. Selsammal aial surri ilma arwamatta rahwas nälg, nenda kui Josep kirjotab. Ühhe leiwa pallokesse pärrast on keige-suremad sõbrad teine teist väinud ja pistnud. Lapsed on omma wannematte

D

isse

isja ja emma lu cest ja suust roga ärrakistnud, et olle siis wend egga ödde teine tesse peäle armo heitnud. Üks waf wilja on paljo rahha maksnud. Monningad on weikse sitta sure nälja pärrast sönud. Monningad on saddula rihmo, ja kilpide peält nahka ärranärrinud ja ärrasönud. Monni on surnud leitud, heinad suus. Mitto on pelditud läbbi otsinud, ja roja ja sitta püüdnu nälja ärraaiada. Siis on wägga paljo rahwast nälgä surnud, et Ananias Eleasari poeg, kes sel waeno ajal Titusse jure olli pöggänenud, ütleb, et sadda peäle wiisteistkümmend tuhhat surno kehha linnast on leitud ja mahhamaerud. Egesippus kirjotab, et ühhest ainust wärrawast mitto tuhhat surnud on wäljakantud, et ni kaua kui Titus linna al olli, kuus sadda tuhhat inimest on ärrasurnud.

Juda-rahwa ka olli weel Antonia lin, mis kindel ja tuggew lin olli, ja Zummala kodda olli ka weel nende käes, seält läks üks sild linna sisse. Sedda linna kinniwottes nähti paljo ennam waewa, kui keik mu linnade kallal. Ehk Titus küi teadis, et nälg neid Juda-rahwast pididi kautama ja lõppetama, siiski läks temmal aeg iggawaks, sepärrast mainitses ja aias ta sõawägge wäggise jatorniga linna peäle hakkama. Et se jures küi hädda ja kartus olli, siiski läks Roma-rahwale keik assi korda, ja Juda-rahwal ei olnud woimust egga önnu. Kui nüüd se lin ja Roma-rahwa käes olli, siis andis

Dis passuna puhhujä passunaga tähhe, süs tappeti keik Juda-rahwast ärra, kes se liina peal ollid, monningad heideti walli müri peäle mahha: monningad langsid isse surmuts, monningad peäsesid öse liina pöggeneema. Pärrest sedda läts söddawäggi kowwaste nende peäle, kenne ká weel Jummalä koddä olli. Käl ööl dafse, et Titus Jummalä koddä Jummalä tenistusse pärrest ei olle tahtnud ärrahärowitada, agga ots olli ká. Jummalä sünnitas sedda asja nenda, et ütski ei pidand Juda-rahwa peäle armo heitma. Est kui jo kaua olli tappeldud ja waewa nähtud, ja Juda-rahwas süski ei ähwardamisse egga mainitsemissegä ei tahtnud neid kindaid päiko Roma-rahwa kätte anda, süs moistis södda-wäggi, et nemmad ei woinud mu wistl kui nähjäga (agga se wotab paljo aega) ehk tullega se päiga peäle woi must sada. Sepärrest wotsid monningad seä-mehhed tulid Jummalä kotta heita, se hakkas warji pöllema. Ja nenda pölles se illus ja kälis hone ärra, mis suur ja kulus olli, ja tehri tuhaks. Need Juda-rahwas, kenne ká peälmine liina ösfa olli, on muist liina pöggeneend, agga surem hull neist sai tulle ja mööga läbbi hukka. Preestrid on wägga halledaste pallunud, et nemmad, pippid ellusse jäma; agga seäl ei ölnud armo ei Jummalä egga inimeste jures. Titus on kostonud: Kui nende Jummalä koddä ja tenistus on ärrahärowitud, ei olle ká Preestrid tarwis. Jummalä koddä on össe kunnemal ruffi leikusse kupa-

päwal ärrapõlletud, selsammal päwal, kui Pa-
 biloni kuningas ennemuiste esimest Jumma-
 la kodda on ärrapõlletanud. Ja se päaw on
 sel Jummalala koial üks õnneto päaw olnud.
 Sedda aega esimesest Jummalala koia-
 ja temma ülesehitamisest, mis Salomon olli
 teinud, Keisri Wespasianusse teise wallitsusse
 aastast sadik, kui se Jummalala kodda sutumaks
 on ärrahawwitud, on üksteistkümmend sadda
 aastad ja üks. Algga sest aia-
 st, kui se teine Jummalala kodda jälle hakkati
 üles ehitadama kuningaga Cirusse teisel
 wallitsusse aastal, on wiis sadda ja
 üheksa aastat seitsmetkümmend.
 Kui Juda rahwast nenda waewati, et käl
 ükski ärrapeafemisse peäle ei woinud
 lota, ja mitto tuhhat nalga surrid, jäid
 õmmeti need teised omma mõtte peäle.
 Neil päawil, kui Jummalala kodda
 nenda ärrapõlletati ja ärrahawwitati,
 on üks hirmus ja halle assi Jerusalemmas
 sündinud, mis tulleva põlwe rahwas
 ei naljaltski ussu. Üks aus ja rikkas
 suur sugu emmand teiselt poolt Jordani
 olli hirmo parrast mu rahwaga
 Jerusalemma põggenenud; kui linnas
 ni suur ja raske nalja hädda olli, on
 ta omma nore weilise lapsokesse kätkest
 wotnud, (käl iggamees woib moista,
 mis suguuse südda me walloga
 temma sedda teinud) ja sedda tap-
 nud, teise pole on ta küpsnud ja
 ärrasõnud, teise pole on temma
 pannud sõa-meeste ette, kui need
 ümberkaudo jooksid ja sõmist
 otsisid. Algga sõa-meestele on
 hirm peäle tulnud; kui nemmad
 sedda näinud, on nemmad se
 waese naese peäle

peäle hallastanud, ja sedda asja Jerusalemma linnna üllemille issandile kulutanud. Sesinnatse hirmsa asja läbbi sündis, et nemmad sest päst wast sedda nou wotšid ennast Titusse alla anda, ja on tulnud Titusšega kōnnelema ja leppima. Algga sepārrast, et nemmad rahhoteggemisšega wägga kauaks ollid wibinud, ja siis weel rahho ja wabbadust pallusid, kui nemmad jo nälja ja mu kōmbega wägga ollid ärrawaewatud, ei sanud nemmad ühtegi. Ja lin on weel pišs fut päiwi waewalt üllespetud, se wabhel on ma ilmama paljo rahwast sure nälja hōdda ja waewa läbbi linnast wälja waenlaste leri pōggenenud. Šiis on neid wägga alwa hinnaga ärramūdud. Šel puhhul on šōa-mehhed koggematta juhtunud nāggema üht Juda-meest ennese ommast rojast kuldpenningid noppiwad, mis ta ennese šisse olli neelaud. Šiis on sedda maid üks kōnne šōa-meeste seas tousnud keige leri läbbi, et Juda-rahwas, kes leri ollid pōggenud, ollid kulda ennese šisse neelaud. (Šest monningad ollid, kes muud middagi ei woinud hoida ja ärrawia kui kulda, sest et need šōa-mehhed keif läbbi oššid.) Sesinnatse kōnne pärrast leikšid šōa-mehhed ühhel ösel ennam kui kahhetuhhande Juda-rahwa kōhhud löhki, et nemmad mõtlesid, keige Juda-rahwa kōhtus kuldpenningid ollewad. Ja neid olleš weel ennam löhki leikatud, kui Titus ei olleš lastnud keelda, et wangi ei piddand tapetama. Winašs siis woeti Jerusalemma lin ärra, ja siis ei antud ei norele egga wannale

armo, süisli on arwawalikkust kulusatand, et ram-
motnmale ja kehwa rahwale, kes ei suutnud
sõariisto piddada ja wastopanna, piddi armo
antama.

Nenda risuti, süttiti ja põlletati keik Jeru-
salemma lin paljaks ja sutumaks ärra: Su-
rem linna ossa rikluti ja härwitati hirmsaste
ärra. Monni hone jäeti seisma Roma rahwa
sõa-meeste warjaks, mis senna pandi sedda
maad wahtima, ka muud tühjad kiuwi-honed
ja wõõgad tornid jäid seisma tähheks ja tun-
nistusfeks, et seal olli lin ennesuiste olnud.
Nenda on Jerusalemma lin ärrahärwitud ja
sutumaks ärrariklutud kolm nädalat enne
Mihkli päwa, wiendamal kuul pärrast sedda
aega, kui waenlane essiti temma alla olli tul-
nud. Wangi woeto rahwa hirmsast surest
hulgast läkkitas Titus seitseteistkümmend tuhhat
noort meest Aleksandria linna pärris-orjaks,
kiuwi kandma ja muud raskeid tööd teggema.
Paljo Juda rahwast müdi alwast ärra kui
karja. Kaks tuhhat jäeti senna ja tenna ärra
Roma rigi made sisse, et neid wahhest sure
Härrade wobraspeul rahwa immeks ja rõmüks
metfaliste ette piddi heidetama ja ärrakistama.
Wangisid on keikist keiki olnud ühheksaküm-
mend peäle seitse tuhhat, et kül siis, kui es-
mast linna alla tuldi, kül kümme sadda tuhhat
inimest linnas on olnud; se surem hult neist
olli woõras rahwas, ja ei mitte linna kodda-
nikud; süisli ollid keik Juda rahwa soust.
Kui

Kui Titus sure wäega Jerusalemma lüna sai ärrawoitnud, ärrapöletanud, mahhalistnud ja ärrahärowitanud, siis panui ta monningad sda-mehhi sedda maad hoidma nende made pärrast, mis seal ümberkaudu ollid, ja läks isse ärra sda-wäega Ewratii jõest sadik, sest ni kaugele läks sel aial Roma-rigi raia. Agga kui se tuggew, kulus ja pühha Jerusalemma lin ärrahärowitati, siis arwati sedda aega ma-ilmal algmissest neki tuhhat neki neljatkümmeud aastat. Roma lüna üllesehbitamissest olli kahheksa sadda kolm kolmatakümmeud aastat. Kristusse kannatamissest sai sest sadik nellikümmeud aastat. Nenda on Jerusalem keigekulusam ja üllem lin keige hommito-maal ühhe hirmsa oisafanud.

Mi raskestes ja hirmsastes on Jummal omma pühha Jummalikko sanna põlgjad ja naerjad nuhhelnud, ja on se läbbi keige ma-ilmale üht mällestusse tähte ja mainitsust annud, et iggaüks Jummalala wihha ja nuhtlust peab kartma, ja Jummalala ja meie Isanda JEsusse Kristusse tundmisse pole pöörma. Sepärrast peab iggaüks isse ommas meles ussinaste se peäle mõtlema: kui Jummal seinnatse omma rahwale ei olle armo annud, kennele ta mitto kallist tootust olli annud, kenne seas mitto kallist suurt pühha Prohweti ja wannemad on olnud, kennest Isand Kristus isse omma inimesse ollemisse polest on sündinud; et ta paljo kangeminne muud rahwast nuhtleb, kellele ta selgest armust omma
 jum

jummalikko tundmist ja kallist armo-õppetust annud, kui nemmad tedda se eest et tanna, ja sedda õiget tõsist Jummalala tundmist ja tenistust ärrapõlgwad, ja kange süddamega noerwad ja mahhajatwad, nenda kui Jummal parrago! kui näikse meie seas sündiwad.

Sepärrrast piddagem Jerusalemma liina ärrahärowitamist allati meles, iätkem patto mahha ja pöörigem keigest süddamest Jummalala pole, ja pallugem ikka, et se armolinne Jummal ja Jesand sellinnatsel häddalisesel aial meid ja meie maad nisugguse hirmsa nuhtlusse eest armolikkult tahhaks hoida, meie Jesanda Jesusse Kristusse pärrast, Amen.

Rariteet

ENZY

lik

gu

3324

REB-788

Eesh

Gesti

